

Bo politični veter zalegel?

V Novem mestu ZK, sindikat in ZSMS na skupni seji občinskih vodstev ocenili uresničevanje zakona o združenem delu in kritično pretresli kadrovske politike

Kdove kakšno strašno furijo bi si priklical nad svojo glavo nepredvidnež, ki v dveh letih ne bi storil prav ničesar, s čimer bi bilo zadoščeno zakonu o združenem delu! Političnega „blagoslova“ tudi ne bi mogli pričakovati tam, kjer bi namesto dolgih korakov naredili le po kakšen pedelj. V novomeški občini takega primera sicer ni, pač pa kažejo ugotovitve, da so uresničevalci presegali zakonska določila z različnim znanjem, zagnanostjo, poslušom in tudi srečo.

To kaže tudi gradivo o uresničevanju zakona o združenem delu v novomeški občini, ki so ga po naročilu družbenopolitičnih organizacij pripravile posebne delovne skupine in poskušala biti posnetek stanja, kar zadeva samoupravno organiziranost, dohodkovne odnose, usklajevanje samoupravnih aktov z določili zakona o fluktuaciji kadrov, delovanje delegatskega sistema, sodelovanje tozov s krajevnimi skupnostmi in podobna vprašanja. Gradivo nas pouči, da v novomeški občini do

zdaj ne moremo govoriti o bleščečih vzorih, še manj pa o zadovoljivem stanju. Na splošno je stanje tako, da je treba stvari premikati z akcijami, določiti nosilce in preiti s kolektivne (dostokrat anonimne) odgovornosti na osebno odgovornost.

V tem smislu so oblikovani tudi sklepi, sprejeti na skupni seji občinske konference ZKS, občinskega sindikalnega sveta in občinske konference ZSMS v Novem mestu 22. novembra. Na tej seji je bila osrednja točka dnevnega reda prav analiza uresničevanja zakona o združenem delu, ki so ji glede na značaj in pomen pridružili še razpravo o izvajanju družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini. Gradivo o uresničevanju zakona o združenem delu je obširneje komentiral predsednik občinskega sindikalnega sveta Stane Žunič, o gradivu, ki predloča kadrovske politike, pa je v imenu sestaviljalec najprej govoril Julij Stern.

Po Žuničevem mnenju družbeni razvoj v občini ne gre v skladu s predvidevanji, družbena reprodukcija ni obvladana v celoti, srednjoročno planiranje ni popolno, spremljanje ustreznih samoupravnih aktov je v zastoju, pri nagrajevanju, ki teži k uravnilovski, pa odločajo nepopolna in često subjektivna merila. Za negativni pojav je treba šteti rast osebnih dohodkov mimo ustreznega povečanja storilnosti. Z vajeji pa je ušlo še marsikaj drugega.

V razpravi je izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šali podčrtal, da vse te ugotovitve kažejo na pomanjkanje politične zagnanosti za spreminjanje odnosov. Za komuniste so nedopustne polovičarske rešitve, še bolj pa jih morajo prizadeti

zastoji. Naj bodo podatki o gospodaranju in drugem še tako ugodni ali zadovoljivi, to ne sme nikogar slepiti, saj iz tega ni v celoti razvidna resnica o položaju delavca in njegovi vlogi. Slednja je precej bolj porazna, kot je videti iz gradiv.

V razpravi o pridruženih točki so ugotovili, da družbeni dogovor o kadrovske politiki kršijo vsi počez, podpisniki in drugi. Po mnenju Rajka Gerdoviča se to dogaja, ker je dogovor ostal v predalih, odrekla pa je tudi komisija, odgovorna za spremljanje uresničevanja. Na skupni seji so sprejeli poseben sklep o odpoklicu te komisije. I. ZORAN

NOVI MUZEJ JE ODPRT – Z zgraditvijo novega muzeja NOB in ljudske revolucije so dali Novomeščani zgled, kako se je treba odločiti spominu padlih borcev, aktivistov in žrtev fašističnega nasilja. To misel je v otvoritvenem govoru poudaril tudi Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL. (Foto: I. Zoran)

Hram revolucionarne dediščine

Novi muzej NOB in ljudske revolucije v Novem mestu odprl Mitja Ribičič – Zahvala Bogdana Osolnika za prispevek delovnih ljudi – Novomeški muzej – zgled za Slovenijo

V soboto, 25. novembra, je predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič v Novem mestu odprl novi oddelek NOB in ljudske revolucije. Po besedah Bogdana Osolnika, ki je vodil odbor za zgraditev, bo ta hram revolucionarne dediščine in pomnik žrtvam za svobodo za vedno ohranil pričevanje o deležu Novega mesta in vse Dolenjske osvobodilnemu boju in revoluciji.

Slovesnosti, na kateri so recitatorji, pevci in godbeniki izvedli priložnostni kulturni spored, se je udeležilo več tisoč obiskovalcev,

ŠIVILJAM BO LEPŠE – Delavke Konfektarije Lisce tozod Senovo so v soboto dopoldne slavile otvoritev nove proizvodne hale, popoldne pa so priredile sprejem jubilejantom in upokojencem iz vse Lisce. Dopoldanskemu slavlju so se pridružili številni krajanji in prisluhnili spodbudnim besedam slavnostne govornice, predsednice zbora občin skupščine SRS Silve Jereb.

med njimi številni borci in aktivisti, revolucionarji, družbenopolitični predstavniki iz republike, dolenjskih občin in drugi. Ko je Mitja Ribičič po izstrelitvi častnih salv položil venec v spominsko avlo z 2901 imenom padlih borcev, aktivistov OF in žrtev fašističnega nasilja z območja novomeškega okrožja OF, je sledil množičen ogled novih muzejskih prostorov.

Poleg spominske avle, v katero se pride s stopnišča med Križatijo in novim objektom, so si obiskovalci ogledali razstavo dokumentov o partijskih kongresih in razstavo partijskih stvaritev akademika Božidarja Jakca, ki so ju pripravili za ta dogodek. Stalno razstavo in druge muzejske zbirke bodo uredili kasneje in postopno, kar je naloga Dolenjskega muzeja, ki je prevzel novi muzej v upravljanje, in sodelavec ter strokovnjakov, odgovornih za izvedbo vsebinskega programa.

Ta muzej je bil zgrajen z velikim denarnim prispevkom delovnih ljudi in občanov novomeške občine, ki so denar zbirali dve leti, znatno vsoto pa je primaknila republiška kulturna skupnost. Bogdan Osolnik se je v imenu graditeljve zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je v Novem mestu zrasla prepotrebna nova

DOBITNIKI ZLATEGA ZNAKA SINDIKATOV

27. novembra so v ljubljanskem Klubu delegatov podelili letošnje zlate znake Sindikatov Slovenije. Za večletno zgledno, učinkovito in napredno politično delovanje pri uresničevanju neposrednih interesov članstva je zlati znak prejela tudi osnovna organizacija sindikata semiške Iskre, med posamezniki pa so dobitniki zlatega znaka tudi Jože Plavec iz Novega mesta, Ivan Vesel iz Kočevja in Rade Vrlič iz Čmornjla.

Metlika: velik napredek

Slovesnosti za metliški občinski praznik – Velike naložbe – Začetek gradnje nove šole v Podzemlju

Osrednja slovesnost za letošnji praznik metliške občine je bila v nedeljo, 26. novembra, v Novoteksovem tozdu Predilnica Metlika, kjer so se na skupni seji zbrali delegati občinske skupščine, delavskega sveta tozda Predilnica in vodstva družbenopolitičnih organizacij. Hkrati z občinskim praznikom so proslavili tudi 20-letnico Novoteksove predilnice v Metliki.

Franc Vrvičar, predsednik občinske skupščine, je v svojem govoru poudaril velik napredek občine v zadnjih letih. Samo v letošnjem letu je v občini že izvršenih ali začelih za več kot 500 milijonov dinarjev investicij, kar med drugim zagotavlja, da bodo gotovo uresničili srednjeročni razvojni načrt občine.

Na slavnosti se je predsednik občinske skupščine podelil letošnje plakete občine; dobili so jih: Novoteks, tozda Predilnica Metlika, Ivan Urh iz Metlike in Tone Matjašič iz Ljubljane. Občinska priznanja OF pa so prejeli: Albina Tošeska in Martin Črnugej iz Metlike, Franc Slobodnik starejši iz Slamne vasi, Jože Plešec iz Železnikov, Alojz Petric iz Radovice in metliško društvo upokojencev. Več zaslužnih občanov je prejelo državna odlikovanja, Novoteksovi jubilarji pa nagrade matične delovne organizacije. Občinska raziskovalna skupnost pa je nagradila štiri inovatorje in racionalizatorje.

Po seji se je slovesnost nadaljevala v Podzemlju, kjer so začeli dela za novo šolo „Janez Marentič“. Podzemeljski šolarji imajo sedaj pouk v treh stavbah, od katerih je ena stara že 120 let. Nova šola bo imela tudi telovadnico, celotna investicija z opremo bo veljala okoli 20 milijonov dinarjev, možen pa bo tudi prehod na celodnevno osnovno šolo.

Slovesnosti za letošnji občinski praznik so se začele v petek, ko so v Belokranjskem muzeju v Metliki odprli muzejsko zbirko NOB. V soboto je bila svečanost v Novoteksovem tozdu Tovarna kopalniške

opreme v Rosalnicah ter delavsko srečanje ob praznovanju krajevnega praznika Suhorja, občinskega praznika in dneva republike v novih prostorih IMV na Suhorju. V torek pa so odkrili spominsko obeležje na Ivčevi hiši v Metliki, kjer je med vojno delovala okrožna tehnika. A. B.

PORUŠENA PRVA ČRNA GRADNJA

Aprila letos uveljavljeni zakon že deluje. Pri medobčinskem inšpektoratu v Krškem ima urbanistični inšpektor seznam 19 črnih gradenj. Prva od teh je „padla“ 17. novembra. Do prve plošče zgrajeni objekt v velikosti 8 krat šest metrov je moral porušiti na Veliki Dolini Ivan Novak iz Zagreba. Inšpektorji pravijo, da bo na tem območju še šest rušitev.

NE VEDNO ISTIH OBRAZOV

Nova izobraževalna sezona za komuniste novomeške občine se pravkar začne, in sicer z več oblikami dela. Začenja se pri kandidatih za sprejem v članstvo ZK, nadaljuje s seminarjem za novosprejete komuniste in nato za tako imenovane perspektivne kadre. Te izobražujejo v občinski politični šoli, v dopisni šoli marksizma in na trimesečnem seminarju teorije in prakse marksizma. V osnovnih organizacijah sicer kadrujejo v te šole in seminarje, žal pa prenekateri tečaje in seminarje obiskujejo eni in isti ljudje. V tem je napaka, ker je izobraževanje namenjeno najširšemu, ne pa najožjemu krogu članstva.

Mokronoška Iskra žari svetleje

Ob dvajsetletnici temeljni kamen za novo tovarno – Elektroliti iskani doma in na tujem

Na dan letošnjega dneva republike poteka tudi dvajseti rojstni dan mokronoške Iskre. Letošnja prisrčna slovesnost (v ponedeljek je vodja slovenske delegacije v zboru republik in pokrajin inž. Marko Bulc položil temeljni kamen za nove proizvodne prostore) bo vsekakor mejnik v nadaljnjem vzponu tega marljivega kolektiva.

Predvidena naložba bo znašala okrog 95 milijonov dinarjev; to je vsota, kakršne Mokronožani doslej še niso zabeležili. Krajanji sso lahko ponosni na ta kolektiv, saj v preteklosti navkljub številnim težkim preizkušnjam ni klonil.

Začelo se je ob prehodu med leti 1957 in 1958, ko so za silo preuredili stare hale, da so lahko 1. septembra 1958 v njih pričeli navijati prve elektrolite za pržnjske Telekomunikacije. V obratu je dobilo zaposlitev 50 delavcev, od teh jih v kolektivu še vedno dela 18. Ob tej priložnosti so se jih spomnili z jubilejnimi priznanji.

Današnja mokronoška Iskra je trden toz. Vsa dosežanja vlaganja so bila bolj kranje beraških hlač, saj kljub vsemu ni bilo mogoče organizirati niti ene neprekinjene proizvodne linije. Delovni prostori so razdrobljeni od kleti do podstreš-

ja. V tozdu ima kruh 180 delavcev. Čez dobro leto naj bi stekla še bolj urejena proizvodnja v novem obratu s 1.800 kvadratnimi metri proizvodnih površin. Stari in novi proizvodni

prostori bodo med seboj povezani. Delo bo dobilo predvidoma še 50 do 70 novih delavcev. Z novo tehnologijo in boljšo organizacijo bodo lahko naredili štirikrat več kot sedaj. Dve proizvodni liniji bosta popolnoma novi. Ob tem se zavedajo tudi potrebe po strokovnjakih. Premorejo kar 20 študentov, 10 delavcev pa študira ob delu. ALFRED ŽELEZNIK

ZAPADEL JE – Že rekordnih 37 dni ni izpod neba padlo omembe vredne mokrote. Ko je končno do padavin le prišlo, je snežilo. V noči z nedelje na ponedeljek je nepričakovani sneg presenetil mnoge voznike jeklenih konjičkov. Številne ceste po Sloveniji so v nekaj urah postale težko prevozne. Ponekod je nastala na cestah prava zmeda, saj je veliko vozil nosilo še letna „obuvala“. Rinjenja v hrib, kot smo ga zabeležili na prvi dan sneženja v Novem mestu, bo še več, če se ne bodo lastniki avtomobilov pobrigali in si oskrbeli zimsko opremo. I.e.–ta bo za vse tudi obvezna. (Foto: Janez Pavlin)

UREDNIŠTVO DL

Bo politični veter zalegel?

V Novem mestu ZK, sindikat in ZSMS na skupni seji občinskih vodstev ocenili uresničevanje zakona o združenem delu in kritično pretresli kadrovske politike

Kdove kakšno strašno furijo bi si priklical nad svojo glavo nepredvidnež, ki v dveh letih ne bi storil prav ničesar, s čimer bi bilo zadoščeno zakonu o združenem delu! Političnega „blagoslova“ tudi ne bi mogli pričakovati tam, kjer bi namesto dolgih korakov naredili le po kakšen pedelj. V novomeški občini takega primera sicer ni, pač pa kažejo ugotovitve, da so uresničevalci presegali zakonska določila z različnim znanjem, zagnanostjo, poslušom in tudi srečo.

To kaže tudi gradivo o uresničevanju zakona o združenem delu v novomeški občini, ki so ga po naročilu družbenopolitičnih organizacij pripravile posebne delovne skupine in poskušala biti posnetek stanja, kar zadeva samoupravno organiziranost, dohodkovne odnose, usklajevanje samoupravnih aktov z določili zakona o fluktuaciji kadrov, delovanje delegatskega sistema, sodelovanje tozov s krajevnimi skupnostmi in podobna vprašanja. Gradivo nas pouči, da v novomeški občini do

zdaj ne moremo govoriti o bleščečih vzorih, še manj pa o zadovoljivem stanju. Na splošno je stanje tako, da je treba stvari premikati z akcijami, določiti nosilce in preiti s kolektivne (dostokrat anonimne) odgovornosti na osebno odgovornost.

V tem smislu so oblikovani tudi sklepi, sprejeti na skupni seji občinske konference ZKS, občinskega sindikalnega sveta in občinske konference ZSMS v Novem mestu 22. novembra. Na tej seji je bila osrednja točka dnevnega reda prav analiza uresničevanja zakona o združenem delu, ki so ji glede na značaj in pomen pridružili še razpravo o izvajanju družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini. Gradivo o uresničevanju zakona o združenem delu je obširneje komentiral predsednik občinskega sindikalnega sveta Stane Žunič, o gradivu, ki predloča kadrovske politike, pa je v imenu sestaviljalec najprej govoril Julij Stern.

Po Žuničevem mnenju družbeni razvoj v občini ne gre v skladu s predvidevanji, družbena reprodukcija ni obvladana v celoti, srednjoročno planiranje ni popolno, spremljanje ustreznih samoupravnih aktov je v zastoju, pri nagrajevanju, ki teži k uravnilovski, pa odločajo nepopolna in često subjektivna merila. Za negativni pojav je treba šteti rast osebnih dohodkov mimo ustreznega povečanja storilnosti. Z vajeji pa je ušlo še marsikaj drugega.

V razpravi je izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šali podčrtal, da vse te ugotovitve kažejo na pomanjkanje politične zagnanosti za spreminjanje odnosov. Za komuniste so nedopustne polovičarske rešitve, še bolj pa jih morajo prizadeti

zastoji. Naj bodo podatki o gospodaranju in drugem še tako ugodni ali zadovoljivi, to ne sme nikogar slepiti, saj iz tega ni v celoti razvidna resnica o položaju delavca in njegovi vlogi. Slednja je precej bolj porazna, kot je videti iz gradiv.

V razpravi o pridruženih točki so ugotovili, da družbeni dogovor o kadrovske politiki kršijo vsi počez, podpisniki in drugi. Po mnenju Rajka Gerdoviča se to dogaja, ker je dogovor ostal v predalih, odrekla pa je tudi komisija, odgovorna za spremljanje uresničevanja. Na skupni seji so sprejeli poseben sklep o odpoklicu te komisije. I. ZORAN

NOVI MUZEJ JE ODPRT – Z zgraditvijo novega muzeja NOB in ljudske revolucije so dali Novomeščani zgled, kako se je treba odločiti spominu padlih borcev, aktivistov in žrtev fašističnega nasilja. To misel je v otvoritvenem govoru poudaril tudi Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL. (Foto: I. Zoran)

Hram revolucionarne dediščine

Novi muzej NOB in ljudske revolucije v Novem mestu odprl Mitja Ribičič – Zahvala Bogdana Osolnika za prispevek delovnih ljudi – Novomeški muzej – zgled za Slovenijo

V soboto, 25. novembra, je predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič v Novem mestu odprl novi oddelek NOB in ljudske revolucije. Po besedah Bogdana Osolnika, ki je vodil odbor za zgraditev, bo ta hram revolucionarne dediščine in pomnik žrtvam za svobodo za vedno ohranil pričevanje o deležu Novega mesta in vse Dolenjske osvobodilnemu boju in revoluciji.

Slovesnosti, na kateri so recitatorji, pevci in godbeniki izvedli priložnostni kulturni spored, se je udeležilo več tisoč obiskovalcev,

ŠIVILJAM BO LEPŠE – Delavke Konfektarije Lisce tozod Senovo so v soboto dopoldne slavile otvoritev nove proizvodne hale, popoldne pa so priredile sprejem jubilejantom in upokojencem iz vse Lisce. Dopoldanskemu slavlju so se pridružili številni krajanji in prisluhnili spodbudnim besedam slavnostne govornice, predsednice zbora občin skupščine SRS Silve Jereb.

med njimi številni borci in aktivisti, revolucionarji, družbenopolitični predstavniki iz republike, dolenjskih občin in drugi. Ko je Mitja Ribičič po izstrelitvi častnih salv položil venec v spominsko avlo z 2901 imenom padlih borcev, aktivistov OF in žrtev fašističnega nasilja z območja novomeškega okrožja OF, je sledil množičen ogled novih muzejskih prostorov.

Poleg spominske avle, v katero se pride s stopnišča med Križatijo in novim objektom, so si obiskovalci ogledali razstavo dokumentov o partijskih kongresih in razstavo partijskih stvaritev akademika Božidarja Jakca, ki so ju pripravili za ta dogodek. Stalno razstavo in druge muzejske zbirke bodo uredili kasneje in postopno, kar je naloga Dolenjskega muzeja, ki je prevzel novi muzej v upravljanje, in sodelavec ter strokovnjakov, odgovornih za izvedbo vsebinskega programa.

Ta muzej je bil zgrajen z velikim denarnim prispevkom delovnih ljudi in občanov novomeške občine, ki so denar zbirali dve leti, znatno vsoto pa je primaknila republiška kulturna skupnost. Bogdan Osolnik se je v imenu graditeljve zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je v Novem mestu zrasla prepotrebna nova

DOBITNIKI ZLATEGA ZNAKA SINDIKATOV

27. novembra so v ljubljanskem Klubu delegatov podelili letošnje zlate znake Sindikatov Slovenije. Za večletno zgledno, učinkovito in napredno politično delovanje pri uresničevanju neposrednih interesov članstva je zlati znak prejela tudi osnovna organizacija sindikata semiške Iskre, med posamezniki pa so dobitniki zlatega znaka tudi Jože Plavec iz Novega mesta, Ivan Vesel iz Kočevja in Rade Vrlič iz Čmornjla.

Metlika: velik napredek

Slovesnosti za metliški občinski praznik – Velike naložbe – Začetek gradnje nove šole v Podzemlju

Osrednja slovesnost za letošnji praznik metliške občine je bila v nedeljo, 26. novembra, v Novoteksovem tozdu Predilnica Metlika, kjer so se na skupni seji zbrali delegati občinske skupščine, delavskega sveta tozda Predilnica in vodstva družbenopolitičnih organizacij. Hkrati z občinskim praznikom so proslavili tudi 20-letnico Novoteksove predilnice v Metliki.

Franc Vrvičar, predsednik občinske skupščine, je v svojem govoru poudaril velik napredek občine v zadnjih letih. Samo v letošnjem letu je v občini že izvršenih ali začelih za več kot 500 milijonov dinarjev investicij, kar med drugim zagotavlja, da bodo gotovo uresničili srednjeročni razvojni načrt občine.

Na slavnosti se je predsednik občinske skupščine podelil letošnje plakete občine; dobili so jih: Novoteks, tozda Predilnica Metlika, Ivan Urh iz Metlike in Tone Matjašič iz Ljubljane. Občinska priznanja OF pa so prejeli: Albina Tošeska in Martin Črnugej iz Metlike, Franc Slobodnik starejši iz Slamne vasi, Jože Plešec iz Železnikov, Alojz Petric iz Radovice in metliško društvo upokojencev. Več zaslužnih občanov je prejelo državna odlikovanja, Novoteksovi jubilarji pa nagrade matične delovne organizacije. Občinska raziskovalna skupnost pa je nagradila štiri inovatorje in racionalizatorje.

Po seji se je slovesnost nadaljevala v Podzemlju, kjer so začeli dela za novo šolo „Janez Marentič“. Podzemeljski šolarji imajo sedaj pouk v treh stavbah, od katerih je ena stara že 120 let. Nova šola bo imela tudi telovadnico, celotna investicija z opremo bo veljala okoli 20 milijonov dinarjev, možen pa bo tudi prehod na celodnevno osnovno šolo.

Slovesnosti za letošnji občinski praznik so se začele v petek, ko so v Belokranjskem muzeju v Metliki odprli muzejsko zbirko NOB. V soboto je bila svečanost v Novoteksovem tozdu Tovarna kopalniške

opreme v Rosalnicah ter delavsko srečanje ob praznovanju krajevnega praznika Suhorja, občinskega praznika in dneva republike v novih prostorih IMV na Suhorju. V torek pa so odkrili spominsko obeležje na Ivčevi hiši v Metliki, kjer je med vojno delovala okrožna tehnika. A. B.

PORUŠENA PRVA ČRNA GRADNJA

Aprila letos uveljavljeni zakon že deluje. Pri medobčinskem inšpektoratu v Krškem ima urbanistični inšpektor seznam 19 črnih gradenj. Prva od teh je „padla“ 17. novembra. Do prve plošče zgrajeni objekt v velikosti 8 krat šest metrov je moral porušiti na Veliki Dolini Ivan Novak iz Zagreba. Inšpektorji pravijo, da bo na tem območju še šest rušitev.

NE VEDNO ISTIH OBRAZOV

Nova izobraževalna sezona za komuniste novomeške občine se pravkar začne, in sicer z več oblikami dela. Začenja se pri kandidatih za sprejem v članstvo ZK, nadaljuje s seminarjem za novosprejete komuniste in nato za tako imenovane perspektivne kadre. Te izobražujejo v občinski politični šoli, v dopisni šoli marksizma in na trimesečnem seminarju teorije in prakse marksizma. V osnovnih organizacijah sicer kadrujejo v te šole in seminarje, žal pa prenekateri tečaje in seminarje obiskujejo eni in isti ljudje. V tem je napaka, ker je izobraževanje namenjeno najširšemu, ne pa najožjemu krogu članstva.

Mokronoška Iskra žari svetleje

Ob dvajsetletnici temeljni kamen za novo tovarno – Elektroliti iskani doma in na tujem

Na dan letošnjega dneva republike poteka tudi dvajseti rojstni dan mokronoške Iskre. Letošnja prisrčna slovesnost (v ponedeljek je vodja slovenske delegacije v zboru republik in pokrajin inž. Marko Bulc položil temeljni kamen za nove proizvodne prostore) bo vsekakor mejnik v nadaljnjem vzponu tega marljivega kolektiva.

Predvidena naložba bo znašala okrog 95 milijonov dinarjev; to je vsota, kakršne Mokronožani doslej še niso zabeležili. Krajanji sso lahko ponosni na ta kolektiv, saj v preteklosti navkljub številnim težkim preizkušnjam ni klonil.

Začelo se je ob prehodu med leti 1957 in 1958, ko so za silo preuredili stare hale, da so lahko 1. septembra 1958 v njih pričeli navijati prve elektrolite za pržnjske Telekomunikacije. V obratu je dobilo zaposlitev 50 delavcev, od teh jih v kolektivu še vedno dela 18. Ob tej priložnosti so se jih spomnili z jubilejnimi priznanji.

Današnja mokronoška Iskra je trden toz. Vsa dosežanja vlaganja so bila bolj kranje beraških hlač, saj kljub vsemu ni bilo mogoče organizirati niti ene neprekinjene proizvodne linije. Delovni prostori so razdrobljeni od kleti do podstreš-

ja. V tozdu ima kruh 180 delavcev. Čez dobro leto naj bi stekla še bolj urejena proizvodnja v novem obratu s 1.800 kvadratnimi metri proizvodnih površin. Stari in novi proizvodni

prostori bodo med seboj povezani. Delo bo dobilo predvidoma še 50 do 70 novih delavcev. Z novo tehnologijo in boljšo organizacijo bodo lahko naredili štirikrat več kot sedaj. Dve proizvodni liniji bosta popolnoma novi. Ob tem se zavedajo tudi potrebe po strokovnjakih. Premorejo kar 20 študentov, 10 delavcev pa študira ob delu. ALFRED ŽELEZNIK

ZAPADEL JE – Že rekordnih 37 dni ni izpod neba padlo omembe vredne mokrote. Ko je končno do padavin le prišlo, je snežilo. V noči z nedelje na ponedeljek je nepričakovani sneg presenetil mnoge voznike jeklenih konjičkov. Številne ceste po Sloveniji so v nekaj urah postale težko prevozne. Ponekod je nastala na cestah prava zmeda, saj je veliko vozil nosilo še letna „obuvala“. Rinjenja v hrib, kot smo ga zabeležili na prvi dan sneženja v Novem mestu, bo še več, če se ne bodo lastniki avtomobilov pobrigali in si oskrbeli zimsko opremo. I.e.–ta bo za vse tudi obvezna. (Foto: Janez Pavlin)

UREDNIŠTVO DL

Bo politični veter zalegel?

Napovedi, po katerih naj bi Izrael in Egipt podpisala mirovni sporazum že te dni, se niso uresničile, in kot kaže, se tudi ne bodo. Pogajanja v Washingtonu, ki naj bi zgladila zadnja trenja in nesoglasja, so se prekinila.

Egipt bo od ameriškega predsednika Carterja zahteval, naj se zavzame za obnovo egiptovsko-izraelskih pogajanj v Washingtonu, je izjavil predsednik egiptovske vlade Mustafa Halil.

To je v opaznem nasprotju s stališčem izraelske vlade, po katerem naj bi se o

vojaško strateško ravnovesje z Izraelom. Kaže, da se je načelnik generalnega štaba sirske armade vrnil z nedavnega obiska v Moskvi nezadovoljen, ker niso izpolnili vseh sirskega želja. Sovjetska zveza je glavna dobaviteljica orožja sirske armadi, ki šteje okrog 200.000 mož. V zvezi s tem je sirskega ministra za informacije izjavil, da bo „Sirija merila prijateljstvo z drugim državami glede na pomoč, ki jo prejema, da bi vzpostavila vojaško strateško ravnovesje v razmerju do Izraela.“

NEMIRI SE NADALJUJEJO

Nemiri v Iranu se nadaljujejo. V začetku tega tedna je padlo še nekaj žrtev v spopadih med vojsko in policijo ter demonstranti, streljanje pa je bilo mogoče slišati v samem središču mesta.

Delavci teheranske rafinerije nafte so skušali prodreti do upravne zgradbe, da bi šefom te mogočne družbe izročili zahteve, zaradi katerih grozijo z novimi stavkami.

Varnostne sile so s strelivo zrak sicer delavce zadržale, toda nekaj sto udeležencev je izrazilo solidarnost z delavci.

Večina trgovin v Teheranu in nekaterih drugih iranskih mestih je zaprtih. Opažovalci ob tem pristavljajo, da je iranska armada še vedno trdno na strani šaha in da bo odločno ukrepala proti demonstrantom. V Teheranu so prepričani, da bodo v naslednjih dneh verjetno izbruhnile nove velike demonstracije, da pa vojska ne bo oklevala in jih bo tudi z brutalno silo, če bo potreba, odločno zatrla.

Medtem so bile hude demonstracije proti iranski vladi in šahu tudi v Frankfurtu. Okrog 10.000 mladih Nemcev in nekaj sto iranskih študentov se je spopadlo s policijo. Bilo je več ranjenih ter aretiranih.

JANEZ ČUČEK

Novi predlogi

mirovnih sporazumih ne bilo potrebno več pogajati, marveč jih zgolj samo podpisati ali pa se jih v celoti odreči.

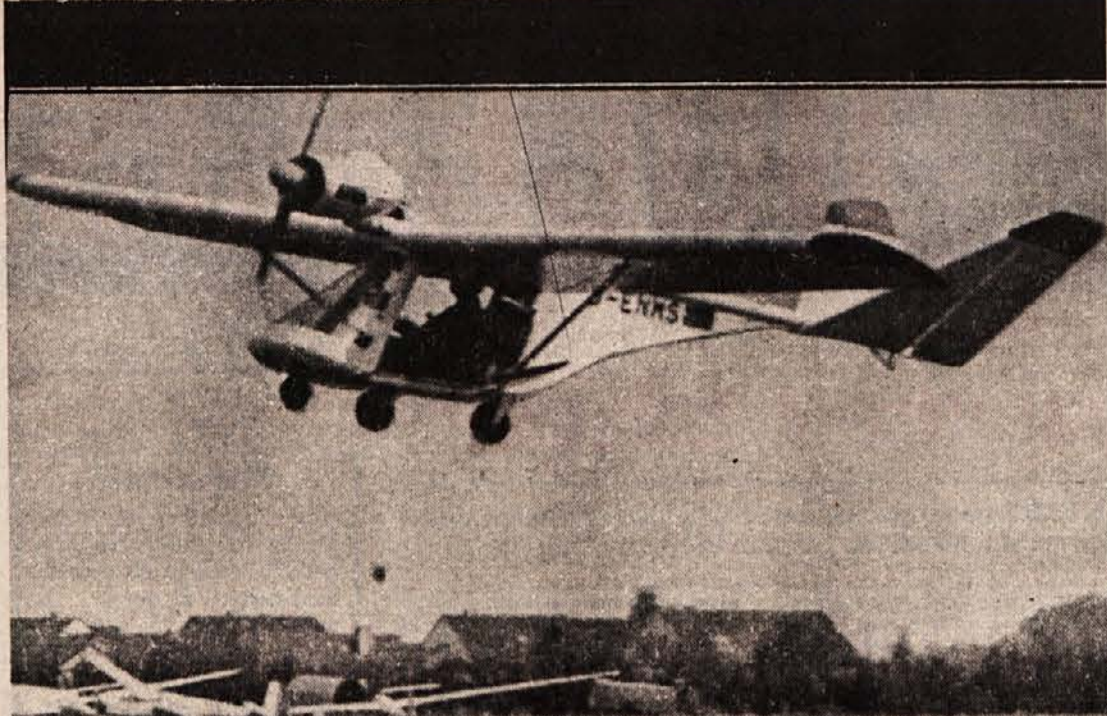
V Egiptu so tako stališče ocenili kot ultimatum in oviro za sklenitev miru med obema deželama.

Egiptovska stran trdi, da je do zastoja v izraelsko-egiptovskih pogajanjih prišlo zaradi izraelskega zavračanja egiptovskih zahtev, da bi mirovni sporazum povežali s prihodnostjo palestinske avtonomije.

To je povsem v nasprotju z izraelskim stališčem, ki trdi, da ti dve stvari ni moč povezati. Zunanji minister Moše Dajan je povsem jasno in odločno povedal, da se izraelski pogajalci nimajo namena vrniti na pogajanja v Washington, to pa je potrdil tudi Begin na seji vlade.

Medtem je Francija poudarila, da mora biti mir na Bližnjem vzhodu mir vseh, se pravi tudi Palestincev, in da ni mogoče skleniti mirovnega sporazuma med Izraelom in Egiptom, ne da bi v njem našli svoje mesto tudi Palestinci.

Tačas pa išče Sirija vojaško pomoč, da bi dosegla

SAM ZGRADIL LETALO — 40-letni Nemeč Helmut Wilden je te dni uresničil svoj življenjski sen. Sam je zgradil letalo, ki je sicer dolgo samo 5,60 m, vendar pa lahko doseže 140 km na uro. V njem je prostora za dve osebi, lahko pa leti dve uri s komaj 20 litri goriva. Za letalo je z vsemi dajatvami vred odšteta samo 23.000 mark. (Telefoto UPI)

Res upravičeno grenke besede

Novost zadnjega kongresa ZSJ je bilo obravnavanje žgoče teme „gastarbajterstva“ — Okrepiti vezi med našimi delavci na začasnem delu v tujini in domovini

S tem, ko so bili sindikati v središču graditve in uveljavljanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, zlasti po začetku priprav na partijske in sindikalne kongrese, so tudi tu veliko prispevali, zlasti z lastnim usposabljanjem za akcijo skupaj z drugimi subjektivnimi silami. Veliko pa bo še treba storiti, da bi vse zagotovljene predpostavke dosledno uresničili v praksi in da bi sistem zaživel v celoti. Sprejeta resolucija zelo jasno in konkretno navaja aktualne in dolgoročne naloge, z uresničevanjem katerih bodo združeno delo in vsi delovni ljudje postali resnični nosilci vseh odločitev v družbi.

Ena izmed odličnih novosti tega netipičnega kongresa, za katero bi lahko rekli, da nikakor ni zapoznela, vendar bi jo bilo mogoče uvesti tudi prej, je, da so žgoča vprašanja in potrebe naših delavcev v tujini obravnavali njihovi predstavniki.

V razpravi v eni izmed sedmih kongresnih komisij so ob množični udeležbi svojih tovarišev iz domovine s svojimi spontanimi in iskrenimi, pogosto pa tudi z upravičeno grenkimi besedami, veliko prispevali ne le k opredeljevanju nalog jugoslovanskih sindikatov pri reševanju

problemov bivanja in dela v tujini ter vračanja v domovino, temveč tudi k uspehu celotnega kongresa. Udeleženci kongresa in vsa naša javnost so tako iz prve roke in od pravih ljudi zvedeli, s kakšnimi težavami se srečuje naš človek, ko išče ek-

stenco in večji zaslužek pod tujim nebom in s kolikšno ljubeznijo do domovine si želi vrnitve. Vse večje možnosti za njihovo zaposlovanje v domovini in že doseženi uspehi pa se zmanjšujejo z resnicami in primeri nemarnosti in neskrbnosti. Zato se je kongres s predstavitev in odločneje zavzeti za krepitev vezi naših delavcev na začasnem delu v tujini z domovino in za njihovo množičnejše vračanje.

Kongres je z vso pozornostjo proučil tudi nadaljnje potrebe po krepitvi sicer razvejenih mednarodnih stikov naših sindikatov in za njihovo neutrudljivo sodelovanje v boju za ohranitev miru in uveljavljanje ideje in prakse enakopravnosti, neodvisnosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih, za popolno uveljavitev politike neuvrčenosti. (Iz KOMUNISTA)

TELEGRAMI

ALŽIR — Zdravstveno stanje alžirskega predsednika Bumedjena se popravlja. Kot poroča France Press, se je prebudil „globoke“ kome in kaže znake zavesti. Kot poročajo, se odziva na pozive, naj odpre in zapre oči, kar pa v medicinskem smislu še ne pomeni, da je povsem izšel iz kome. Zaradi tega izboljšanja so specialisti za zdaj zavrnili sleherno idejo o kirurškem posegu, saj bi to bilo zelo nevarno zato, ker bi pacientu morali dati anestezijo. Če pa se bo zboljševanje nadaljevalo, zdravniki, med njimi tudi iz Jugoslavije, ne izključujejo možnosti, da bo predsednik Bumedien kmalu prišel k zavesti.

PEKING — V Pekingu gradijo pod zemljo vedno več hotelov, bolnic, restavracij, gledališč in prodajaln. Predstavniki mestne uprave za gradbeništvo je izjavil, da vlada gradi pod zemljo za „proizvodno in normalno življenje v mirnem času, če pa bi prišlo do vojne, bi bilo te objekte mogoče uporabljati kot protiletalska zaklonišča. Peking bo med letoma 1979 in 1985 zgradil več podzemnih zgradb,“ je še povedal občinski predstavnik.

ATENE — V Atenah je izšla druga izdaja zbirke pesmi makedonskega pesnika Koste Racina „Beli mugri“ v prepesnitvi grške pesnice Viktorije Teodoru. Knjigo je izdala atenska založba „Difros“. Prvo izdajo Racinove knjige v grščini, na trg je prišla pred dvema letoma, so razprodali po nekaj mesecih. Avtorica je pesmi prevedla na podlagi makedonskega izvirnika, vendar v sodelovanju z makedonskim književnikom Dmitrom Basevskim.

NIKOZIJA — V intervjuju za tednik „Amohostos“, ki navadno izraža stališča beguncev ciprskih Grkov in Famguste, je predsednik zunanjepolitičnega komiteja ciprskega parlamenta, sicer član vladajoče demokratske stranke Aleksis Galanos, izrazil prvo otipljivejšo uradno stališče glede ameriškega načrta za reševanje ciprskega problema. Dejal je namreč, da načrt prinaša „konstruktivnejše problema. Dejal je namreč, da načrt prinaša „konstruktivnejše elemente“ in da ga velja s polno odgovornostjo pazljivo analizirati.

PO ZADNJIH PODATKIH so v gvajanski džungli našli že 920 trupel pripadnikov verske sekte „Tempelj ljudstva“, ki so si vzeli življenje v množičnem samomoru, o čemer smo poročali že v naši zadnji rubriki. Ta podatek so uradno sporočili na letališču v Georgetownu, od koder so konec minulega tedna začeli voziti v Združene države Amerike trupla. Množičnega samomora, med katerim so nekateri člani sekte zagrešili tudi več umorov, se je rešilo le nekaj redkih posameznikov. Ti so povedali, da so nekateri med krvavim ritualom streljali okoli sebe kot poblazneli in pobili tudi več deset ljudi, preden so si vzeli življenje. Med 920 mrtvimi je tudi 260 otrok. Še vedno niso povsem jasni najgloblji razlogi, zaradi katerih je prišlo do doslej najbolj množičnega skupinskega samomora v novejši zgodovini... Redke priče...

MEDTEM PA SO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH Amerike objavili, da je prišlo do nepričakovanega odkritja v zvezi z umorom ameriškega predsednika Johna Kennedyja. Robert Groden, ki velja kot strokovnjak za fotografijo, je odkril, da je na stokrat povečanih posnetkih filma, ki ga je o dogodku posnel amater Charles Bronson, na oknu v šestem nadstropju zgradbe, s katere naj bi streljal Oswald, videti dve osebi. S pomočjo zelo občutljivega mikroskopa je Groden odkril, da je za oknom prostora, v katerem so našli puško, mogoče videti dve figuri. Ena od njih je oblečena v srjajo rdeče barve, druga pa v srjajo sive barve, kakršno je imel na sebi tudi Oswald, ko so ga prijeli. Dokazni material je konec minulega tedna objavil čez celo prvo stran dalaški časopis. Hkrati je časnik objavil tudi izjavo strokovnjaka za fotografije Roberta Grodena, ki trdi, da bi bilo mogoče s pomočjo računalnika posnetek še bolj izostriti. Vse to pa naj bi pomenilo, da Lee Oswald ni bil sam tistega dne, ko je bil ubit ameriški predsednik John Kennedy, marveč da je pri tem sodeloval še nekdo. Uradna ameriška teorija je še vedno, da je Lee Oswald sam ubil Kennedyja in da torej za umor ne odgovarja nihče dru. Novi dokazi? ...

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Slovinci imamo marsikaj: tovarne, šole, gledališča, znanstvene ustanove in seveda svojo zgodovino, sedanjost, ter skarje in platno, da skupaj z drugimi narodi ter narodnostmi Jugoslavije skrojimo svojo prihodnost. Vendar se zdi, da nekaj manjka. Denimo: „Inštitut za filozofijo“. Morda naslov ni najbolj prikladen, o njem se velja pogovarjati, vsekakor pa se z vsakim dnem bolj čuti potreba, da zgostimo znanje tudi v filozofijo naše minulosti.

Namesto prazničnih besed

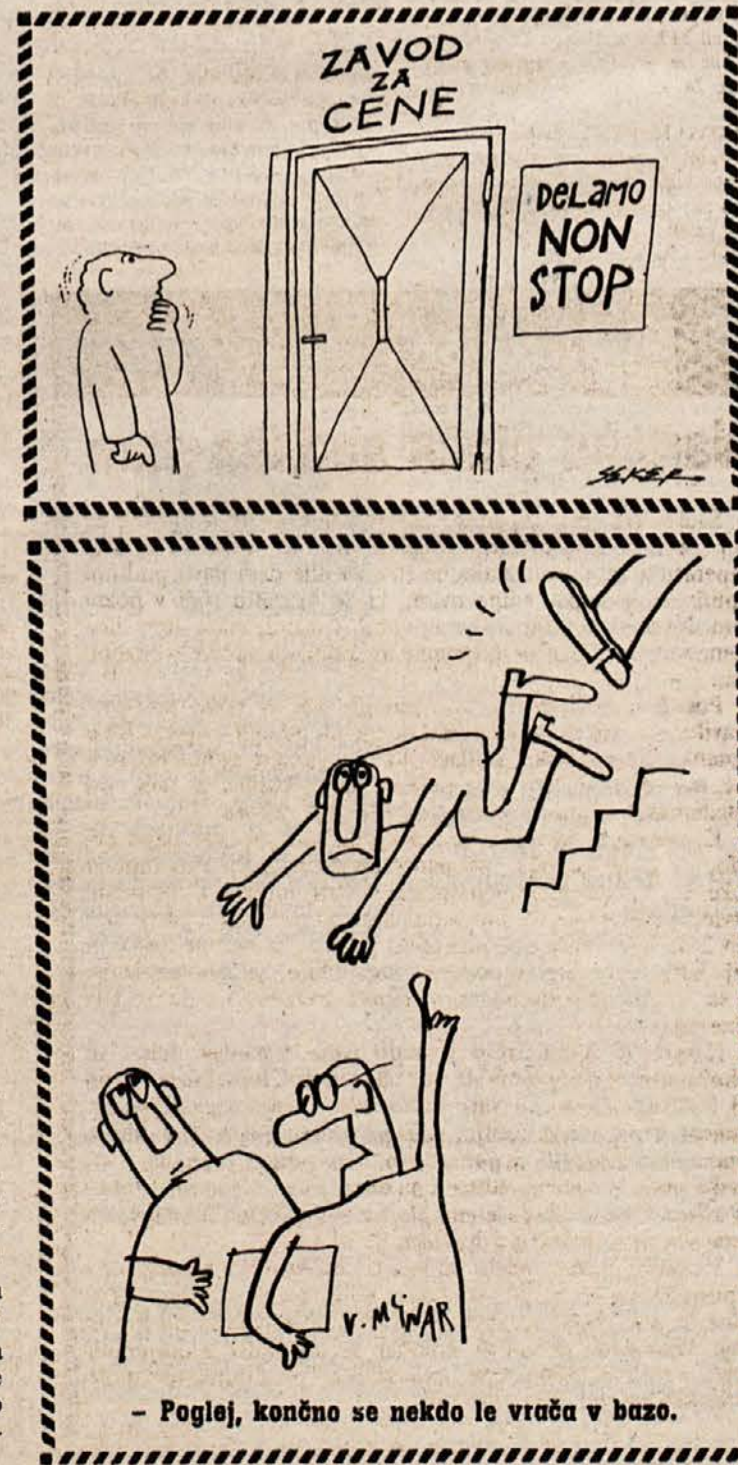
To, kajpak, ne more biti delo posameznika, čeprav je treba povedati, da je, denimo, tisto, kar je že doslej razmišljal in domislil Edvard Kardelj, imenitna podlaga za nadaljnje kolektivno delo. Od prvega njegovega dela, nastalega v predvojnem času, v katerem je marksistično razčlenil ter pojasnil bistvo slovenskega nacionalnega vprašanja, pa vse do Kardeljeve najnovejše znanstveno obdelane analize prihodnosti človeka v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, svoj avtonomni filozofski vpogled v minulost, ki naj dokaže kontinuiteto našega socialnopolitičnega osvobajanja, ki mora najti vse realne in zgodovinsko utemeljene spoje med — na primer — reformacijo, kmečkimi upori, nacionalno buditvijo klasikov slovenske pisane besede, taborskih gibanj — pa vse tja do narodnoosvobodilnega boja in še čez.

To seveda ni lahka naloga in je v tem priložnostnem zapisu niti ni mogoče opredeliti drugače kot namen, da se tega zahtevnega projekta lotimo. To tudi ni negacija vsega, kar je že narejenega, tako na področju zgodovinskega ali kod drugod. Toda povečini gre še za izseke iz zgodovinskih obdobij, iz seke, ki jih je potrebno povezati v celoto.

Koliko — in kako — odmevajo, denimo, v našem času narodnoubudilne ideje posameznih obdobij, kdaj in kako smo, recimo, gledano skozi optiko celote, analizirati Janka Kersnika misel: „Kdor noče delati, naj ne je, pravi blagovestnik“. To je naš program. Samo, da še pristavljamo: Kdor pa hoče delati, imej tudi kaj jesti, zato je ud človeške družbe in ta je dolžna živeti ga, če se sam ne more: dolžna je zato, ker je njen ud. Družba nnima samo svoje pravice do posameznikov, ampak tudi svoje dolžnosti. Torej: vsi delavci, nič trotov, nič fidejkomisov. Kdor noče delati, naj ne je, kdor pa hoče delati, imej kaj jesti. To je naš, to je moj socializem“.

Nikarte očitkov, da v pogojih samoupravnega socializma in ob kvalitetno razvitejši družbeni misli ne uresničujemo vseh dobrih idej, ki so se najbolj zgostile prav v času narodnoosvobodilnega boja in revolucije. Vse to je v veliki meri res, toda to nas ne bi smelo odvezati potrebe, da vsa ta spoznanja stnemo tudi v svojo filozofijo zgodovine, ker bolj kot se bomo ovedli, da so korenine, iz katerih poganja današnja krošnja, globoko, več poroštva bomo imeli, da je steblo trdno vsajeno.

MILAN MEDEN

— Poglej, končno se nekdo le vrača v bazo.

ODPIRAJO GORJANCE — S podpisom samoupravnega sporazuma o sofinanciranju ceste Gabrje — Krvavi kamen se je pretekli teden odprla nova stran v življenju Podgorja in Gorjancev. V imenu glavnega nosilca akcije GG Novo mesto je sporazum podpisal J. Petrič. (Foto: MiM)

MEŠETARJENJE NI BILO POTREBNO — Kdor je v soboto dopoldan želel prodati rabljeno smučarsko opremo na dvorišču novomeške gimnazije, mu je to tudi brez težav uspelo, saj je po opremi spraševalo blizu 500 kupcev; prodajalec je bilo veliko manj, cene pa znosne. (Foto: J. Pavlin)

NOVA KUHINJA ZA PRAZNIK — V petek so v Novem mestu odprli novo kuhinjo, del kotlarne in vezni hodnik bolnišnice. V novih prostorih bodo na dan lahko pripravili 1200 obrokov hrane. Vrednost objektov je 31 milijonov din. Novi objekt je „odklenila“ kuharica Nežka Jaklič.

PRVIČ PODELJENE NAGRADE — Pred dnevom republike je novomeška občinska raziskovalna skupnost podelila 25 nagrad inovatorjem in racionalizatorjem proizvodnje. Na sliki: inž. Vilma Boh iz novomeške bolnišnice prejema priznanje na slavnosti v Dolenjski galeriji. (Foto: R. Bačer)

SLADKOR ZA ČEBELE

Mraz je hudo pritisnil. Čebelarje pesti strah za prehrano čebeljih družin za prezimovanje. Tanjug je te dni sporočil, da je ZIS sklenil, da bodo organizacije združenega dela, ki gojijo čebele, lahko kupile po ugodni ceni 10.000 ton sladkorja in sicer iz skladišč direkcije za rezerve živil. Cena tega sladkorja bo 8,70 din za kg.

KMALU JAVNO O DOLENJSKI ZBORNICI

V prvih decembrskih dneh so bo v vseh štirih občinah dolenjske regije začela javna razprava o dokumentih za ustanovitev nove medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko. Predloge aktov in drugo gradivo je pripravil sedanji medobčinski odbor republiške gospodarske zbornice za Dolenjsko.

Sejmišča

BREŽICE — V soboto, 25. novembra, so na sejem pripeljali 416 prašičev, od tega le 20 živali, starih nad tri mesece. Mlajših prašičkov so prodali 319, starejših pa 11. Cene pa so bile za prve 33 — 35 din in za druge 24 — 27 din za kilogram žive teže.

NOVO MESTO — Slabo vreme je zadržalo doma predvsem kupce, posledica tega pa so bile delno znižane cene pujskom. Naprodaj jih je bilo 464, prodanih pa le 149 po ceni od 600 do 850 din.

Kmetijski nasveti

Napako plača sadilec sam

Sadno drevje je mogoče saditi v vsem obdobju mirovanja, torej takrat, ko je brez listja — če le vreme dopušča. Temperatura zemlje in zraka ne sme za dlje časa pasti pod nič stopinj; to je lahko edina ovira, da ne bi sadili tudi v pozni jeseni. Jesen je nasploh primernejša od pomladi, zakaj drevo ima potem več časa, da se ukorenini in spomladi začne normalno rasti.

Posaditi sadno drevo, to samo po sebi ni ravno zahtevno opravilo, pa vendar je ob saditvi narejenih mnogo napak. Odkar poznamo mnoge šibke podlage, ki omogočajo zgodnejšo rodovitnost, ne velja več, da „oče sadi za sina“; sadilec že sam nosi posledice slabo in nestrokovno opravljenega sajenja.

K saditvi se je treba že prav pripraviti. Sadilne jame naj bodo, če je le mogoče, izkopane dva tedna prej. Biti morajo široke do 2 metra v premeru in vsaj 40 cm globoke. Pri kopanju mrtvico odstranimo, na dno jame pa nasujemo živico, pomešano z do 2 kg kombiniranega umetnega gnojila, ki vsebuje fosfor in kalij. To je tako imenovano (zelo pomembno) založno gnojenje. Ko se po preteku dveh tednov zemlja dodobro sesede, se šele začne saditev.

Najprej je treba zabiti v sredo jame z modro galico ali karbolinejem impregniran ali vsaj obžgan kol, ki naj sega 10 cm pod krošnjo drevesca. Nato navozimo v jamo zrel kompost, pomešan z rodovitno zemljo, nanj pa potem postavimo sadiko, jo zasujemo z zemljo in poteptamo. Šele potem pride na vrsto hlevski gnoj, ki spada predvsem na obod jame, saj ne sme priti v stik s koreninami. Sledi še ena plast zemlje, ki naj bo nagnjena navznoter, proti mlademu drevescu.

Vseskozi je treba paziti tudi na to, da drevo ne bo posajeno ne pregloboko ne preplitvo. Jeseni zalivanje ni potrebno, prav tako ne takojšnje obrezovanje, pri spomladanskem sajenju pa oboje. Spomladi je dobro kolobar še dognojiti z dušičnimi gnojili, v vsakem primeru pa vseskozi imeti pred očmi nevarnost rastlinskih boleznih in škodljivcev.

Inž. M. L.

Poštena pot v metliško klet

Kljub slabi letini velika ponudba in odkup grozdja — Obresti dobrega odnosa

Čeprav je na prvi pogled nerazumljivo, je vendar res, da je metliška Vinska klet v letošnji jeseni odkupila doslej največ grozdja, ki so ji ga ponudili belokranjski vinogradniki. Vedeti je namreč treba, da je bila letošnja letina zaradi hude spomladanske pozebe ena najslabših v Beli krajini v zadnjih letih.

S pametno politiko odkupa, predvsem pa s poštenim in odkritim odnosom do vinogradnikov je metliški kleti uspelo, da je v nekaj letih na najbolj nazoren in prepričljiv način dokazala, da se vinogradnikom bolj splača kleti prodati grozdje, kot pa da se sami — največkrat na nestrokovnen ali vsaj ne dovolj strokoven način — ukvarjajo še s kletarjenjem. Medtem ko je odkup grozdja zagotovljen, saj Vinska klet še ni zavrnila ponujenega grozdja domačih vinogradnikov, pa je z vinom drugače. Zaradi nestrokovnega kletarjenja vino v domačih zidnicah hitro izgublja kvaliteto in v primeru bogate letine, ko je ponudba večja od povprečja, se kaj rado zgodi, da neprodano vino obleži v sodih. In ko se takrat vinogradniki „spomnijo“ domače metliške kleti, je največkrat že prepozno, kajti kvaliteta je že tako padla, da tako vino ni več primerno za prodajo, in zato seveda tudi ne za odkup. Povrh vsega je odkupna cena grozdja višja od cene za vino, če seveda upoštevamo vse stroške in delo s predelavo grozdja.

Še posebno zadovoljni so bili vinogradniki letos, ko je klet kljub težavam s pomanjkanjem vinskih posod odkupila vse ponujeno grozdje, poleg tega pa velika ponudba ni prav nič zmanjšala odkupnih cen.

Tako so portugalko odkupovali po 10,60 do 12 dinarjev kilogram, šentlovenko po 11,50 do 12,50 din, za kilogram frankinje so vinogradniki dobili 11,50 do 12,50 din, žametne črmine 10,80 do 12 din, kraljevine 8,20 do 9 din, laškega rizlinga pa 9,40 do 10 dinarjev. Letošnja sicer slaba letina grozdja je po kvaliteti razen žametovke še celo

malo nad povprečjem, tako da strokovnjaki zatrjujejo, da bo kvaliteta belokranjskih vin zadovoljiva.

A. B.

Zadoščenje po letih pozabe

Prvih 25 nagrajencev v novomeški občini spodbuda

Občinska raziskovalna skupnost v Novem mestu je 24. novembra v Dolenjski galeriji podelila 25 diplom in nagrad 25 zaslužnim delavcem najrazličnejših poklicev in izobrazbenih stopenj.

Prvič v zgodovini novomeške občine so take nagrade javno podeljevali ljudem, ki so s svojim razmišljanjem in praktičnimi dosežki bistveno pripomogli k napredku v svojih delovnih organizacijah in prenekateri med njimi tudi k napredku širšega pomena. Kot je poudaril predsednik skupnosti docent mag. dr. Miha Japelj, bi si morali bolj resno prizadevati za omejitev pri nakupu tujih tehnologij v našem gospodarstvu in stremeti za tem, da bi bodoči razvoj načrtovali na lastni ustvarjalni in inovacijski osnovi. Na tem področju je bilo na Dolenjskem doslej narejena zelo malo.

Letos je bila akcija za predloge nagrajencev res na hitro opravljena in morda prvič tudi pomanjkljiva, saj so med nagrajenci le ljudje iz večjih delovnih organizacij, pa vendar jo gre pohvaliti kot svetel primer prizadevanj, da bi tovrstno dejavnost spravili v družbi na raven, ki ji po vsej pravici pripada.

Nagrade in diplome so dobili: iz SGP Pionir Slavko Bračko, inženirja Stojan Horvat in Jože Filipič; Drago Kalin in inž. Anton Novak; iz splošne bolnišnice inž. Vilma Boh; iz tovarne Krka: inženirji: mag. Pavle Zupet, Natalija Vitezić, Marjan Sulic in France Novosel; iz Novoteksa Ivan Lahajner, Vlado Dular in Franc Štine; iz GG Novo mesto Alojz Serini; in Novolesa Leon Bele, Ivan Aš; iz PTT Novo mesto inž. Anton Bajec; iz UJV Novo mesto Robert Stramič in iz občinske uprave inž. Andrej Poljšak; iz Iskre Sentjerne Jože Pirkovič in Anton Kerin; iz IMV Josip Prahovič, Franc Gros, Srečko Fridel in Jože Kulovec.

R. BAČER

Predelajte mi ga na paro!

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Skupinska obnova vinogradov

omogoča zasebnim vinogradnikom, da za obnovo vinogradov dobijo ustrezne kredite. Zasebni vinogradniki se v ta namen organizirajo v vinogradniško skupnost, ki je v sestavi ene izmed organizacij združenega dela. Konkretno je to na našem območju KZ Novo mesto, KZ Metlika, Agrokombinat Krško in Slovina, TOZD Bizeljsko Brežice. Prednosti take obnove so:

1. Za obnovo so na voljo potrebna finančna sredstva, ki jih OZD preskrbi (bančna sredstva ob udeležbi kreditne službe OZD).
2. Investicijski stroški so manjši, ker skupno delo poceni rigoliranje, dovoz in nabavo materiala.
3. Skupna pota in enotno izpeljane terase omogočajo tudi manjšim vinogradnikom strojno obdelavo in kompleksno zaščito trte.
4. Vinogradnikom je zagotovljena strokovna pomoč strokovnjakov OZD, kar je odločilno predvsem pri obnovi in tudi pri nadaljni oskrbi vinogradov.

Po opravljeni skupinski obnovi dobi vsak lastnik ustrezen in obnovljen del vinograda skladno s površino, ki jo je prepustil skupni obnovi. Morda iz tehničnih razlogov ne bo mogel dobiti nazaj v celoti svoje parcele, toda površinsko ne bo prikrajšan (izjema je udeležba na skupnih poteh).

Dosedanje skupinske obnove pri KZ Metlika, v Brdih, na Vipavskem, Virštajnu in prvi primer v Grčevju pri Novem mestu (KZ Novo mesto), so bile uspešne in so vinogradnike v glavnem zadovoljile.

Vinogradniki, ki se bodo zaradi napisanih prednosti odločili za skupinsko obnovo vinogradnikov, se morajo zavedati, da morajo na tem objektu sodelovati z lastnim delom, saj je to njihova obnova na njihovi zemlji. OZD ne bo namesto njih opravila raznih del pri obnovi, kot so na primer planiranje, količenje, sajenje itd. Tudi pri skupinski obnovi vinogradnikov ne gre brez osebne iniciative in lastnega dela. Če te udeležbe lastnikov pri skupinski obnovi ni, je vsaka skupinska obnova že vnaprej obsojena na neuspeh.

PRVI PRETOK VINA

Prvi pretok mladega vina je zelo važno opravilo, od katerega je poznejše v veliki meri odvisna

kvaliteta. Po končanem vrenju se na dno soda usedejo odmrle kvasovke in ostala nečistoča. Namen prvega pretoka je odstraniti te usedline — droži. Kdaj je najprimernejši čas za prvi pretok vina?

Cas prvega pretoka je odvisen od zdravstvenega stanja vina, kakor tudi od želje po ohranitvi kisline v vinu. Če v vinu ugotovimo kakršno koli napako, ki jo lahko odstranimo s pretokom, moramo pretakati takoj, ko napako ugotovimo. Te napake so predvsem: vonj po žveplovodiku, vonj po drožeh in vlečljivost vina. Če želimo v vinu ohraniti kisline, pretakamo takoj po končanem vrenju. Če pa želimo zmanjšati kisline z biološkim razkisom, potem pustimo vino na drožeh toliko časa, dokler biološki razkis ni končan. Seveda moramo v tem slučaju biološki razkis spremljati in ga pravočasno prekiniti s pretokom in žveplanjem. Ker pa so vina posvagega območja cenjena ravno zaradi bogate kisline, največkrat ne čakamo na biološki razkis, ampak pretakamo čimprej po končanem vrenju. V nobenem primeru pa ne bi smeli pustiti vina na drožeh preko novega leta.

Pretok je lahko zračen ali brezračen. Brezračen je tisti, pri katerem vino ne pride v dotik z zrakom. Ta pretok je možen le z črpalko iz soda v sod in je priporočljiv za zdrava vina. S tem bomo ohranili svežino in sortno svetlico vina. Največkrat pa pretakamo preko zraka. Z zračnim pretakanjem ozdravimo vina, ki imajo prej omenjene napake (žveplovodik, sluzavost itd). Preko zraka pretakana vina se tudi hitreje čistijo. Pred vsakim zračnim pretokom se moramo pripraviti o obstojnosti vina na zraku. To storimo z zračnim testom. Če je vino nagnjeno k rjavenju, je znak, da je premalo žveplano ter da ga moramo pred zračnim pretokom, žveplati (5 do 10 g/hl kalijevega metabisulfita). V nasprotnem primeru žveplamo srednje močno, z žveplovim zakadom (1/2 — 1 trak na 1 hl).

Pri pretakanju moramo vso pozornost posvetiti čiščenju sodov. Sod, v katerega bomo vino natakali, moramo predtem temeljito oprati. Ravno tako moramo sod, ki smo ga izpraznili, takoj oprati ter konzervirati. Na polne sode ponovno namestimo dolivalne vche ter redno dolivamo.

DT.

S. BAJUK

SIMPOZIJ PAPIRNICARJEV

V dvorani delavskega doma v Krškem je bil med sredo in petkom 6. letni simpozij Društva inženirjev in tehnikov papirništva, katerega pokrovitelj je bila Tovarna celuloze in papirja.

Na simpoziju so obravnavali nekaj več kot štirideset referatov, med katerimi so jih polovico pripravili strokovnjaki iz jugoslovanskih tovarn in inštitutov, drugo polovico pa gostje iz tujine, iz desetih držav. Simpozij je bil predvsem strokovno srečanje, ki naj bi prisotne seznanilo s tehnološkimi in drugimi novostmi v proizvodnji celuloze in papirja. V delo so se vključili tudi strokovnjaki iz krške tovarne: Ivo Binički, Zoran Dular, Vinko Šušterič in Darko Kolšek.

Ž. ŠEBEK

Do kod je prišla reforma?

O preobrazbi vzgojno-izobraževalnega sistema na regijskem posvetu v Novem mestu

24. novembra so uradno odprli novi hotel Metropol v Novem mestu, čeprav je posloval že dober mesec dni. Gostom so pripravili pravico presenečenje v obliki kulinaricne razstave in pokašnje.

Ko sta se pred leti združili delovni organizaciji „Gorjanci“ – Straža in hotel Metropol, so si zadali prvo skupno nalogo: zgraditi večji in sodoben hotel v Novem mestu, kjer je ob vse večjem poslovnem in tranzitnem turizmu čedalje bolj čutili pomanjkanje nočitvenih zmogljivosti.

Tako je prišlo do gradnje novega in preureditve starega Metropol, ki sta med seboj povezana in sta danes

eden najlepših gostinskih objektov na Dolenjskem. Po načrtih domačina inž. Danila Lapajnet je objekt gradil Plonir s kooperanti. Danes je hotel Metropol uvrščen v B kategorijo, celotna površina znaša 3500 m², vsa dela pa so veljala okrog 55 milijonov dinarjev.

Kot je ob otvoritveni slovesnosti poudaril direktor Stefan Galič, je kolektiv s tem naredil zrelostni izpit pri prizadevanjih za napredek in uresničitev srednjeročnega razvojnega načrta. Ukvarjajo se že z naslednjo nalogo: gradnjo gostinskega objekta v Straži ter doma samskih delavcev.

Številni gostje so nato s ploskanjem pozdravili odločitev delavskega sveta „Gorjancev“, ki je proglasil Cirila Polajnarja – Čibeta za častnega člana kolektiva. On in vsa Polajnarjeva družina so v tem hotelu že pred vojno in med okupacijo veliko delali za narodnoosvobodilni boj. Tu so se shajali ilegalci, tu je delala partizanska tehnika, od tod so šla skrivna sporočila na vse strani.

R. B.

KAKO DO KOČEVJA?

KS Kočevje je pobratena s KS Zagreb-Trnsko in KS Prokuplje. Iz teh dveh mest prihajajo v Kočevje delegacije, kulturne, športne in druge skupine pa tudi posamezniki. Vsi potujejo proti pobratnemu Kočevju iz zagrebške smeri in zato imajo tudi vsi težave, kako priti do Kočevja. Ne poznajo namreč dobro slovenskih cest, zato se zanašajo na kažipote. Pobrateni seveda le nekako najdejo Kočevje, pritožujejo pa se, da ni dovolj, če sta le na dveh pomembnejših križiščih od Zagreba do Kočevja smerni tabli, ki povedata, katera cesta pelje v Kočevje. Ti dve tabli sta menda pri Trebnjem in na Dvoru. Menijo, da bi morala biti predvsem v Novem mestu natančnejše označena smer za Kočevje, ne pa le za Metliko, Sentjernej, Žužemberk itd.

Neekonomske napake

Ob ekonomski stanarini

V dosedanjih redkih razpravah o ekonomski stanarini smo lahko opazili dvojne težnje: lastniki zasebnih hiš so vsi za ekonomsko stanarino, ki naj bi jo uvedli v čim krajšem času; redki stanovalci sicer ne oporekajo preveč ekonomski stanarini, hočejo pa jasno vedeti, kdo bo s povišano stanarino gospodaril.

Za lastnike zasebnih hiš je razumljivo, da so za hiter prehod na ekonomsko stanarino, ker pač ne bodo v ničemer prizadeji. Razumljivo je tudi, da se bodo stanovalci ekonomske stanarine otekali vse dotlej, dokler ne bodo sami odločali o njeni porabi. Zdaj jim namreč nesamoupravno organizirana SSS stanarino pobere in jo porabi po svoji presoji, pogosto tudi zelo nekoristno.

Seveda bi bilo edino prav za vso družbo, torej tudi za vsakega posameznika, če bo stanovanjski dinar kar najbolj smotrno porabljen. To pomeni, da bo z denarjem za gradnjo stanovanj zgrajenih kar največ stanovanj, s stanarini pa da bodo obstoječa stanovanja kar najbolje vzdrževana.

Stanovalci že leta in leta opozarjajo, da so stanovanjski bloki slabo narejeni in da je tudi zato gradnja draga; da izvaja del odpravi le redke napake, ugotovljene v garancijski dobi; da nesamoupravna SSS sicer pridno pobira in razporeja stanarino, ne zna pa organizirati dobrega servisa za vzdrževanje stanovanj; da je za nekatera popravila, ki bi jih morali urediti takoj, treba čakati ne le ure in dneve, ampak tedne, mesece in celo leta; da SSS, ki gospodari s stanarini – hoče celo s tekočim vzdrževanjem – ne pusti popraviti tega ali onega, ampak dopušča, da se dela še večja škoda; da SSS ne zna izterjati od izvajalcev del stroškov za popravila, ki so nastala zaradi slabo opravljene gradnje itd.

Mnogo je torej zadev, ki vplivajo, da stanarini ni ekonomsko. Med glavnimi so gotovo tudi, da SSS ni prav organizirana, da je neučinkovita, da SSS duši hišno samoupravo, namesto da bi jo spodbujala itd.

J. PRIMC

Več za druge kot zase?

Sevniška občina naj bi dala spet več za republiški program, kot naj bi ostalo za kulturne potrebe v občini? – Pred referendumom

Izvršni svet sevniške občinske skupščine je tudi ob letošnji obravnavi načrtov samoupravnih interesnih skupnosti ugotovil, da bodo v prihodnjem letu dali več za republiške potrebe, kot jim bo ostalo denarja za dejavnost v občini.

V tekočem letu so v občini financirali za 794.000 dinarjev nalog, za prihodnje leto pa predvidevajo znesek 1,23 milijona dinarjev. Republiška kulturna skupnost v svojih gradivih zopet ni določila koliko bodo morale posamezne občinske kulturne skupnosti združevati. Ravno zato je izvršni svet predložil združenemu delu v občini, naj črta sporne člene.

Kulturna skupnost sevniške občine je v prihodnjem letu pred precejšnjimi nalogami. Družno z občinsko izobraževalno in telesnokulturno skupnostjo se vključuje v akcijo za gradnjo večnamenske dvorane v Sevnici. Za to dvorano bo, kot je znano, izveden tudi referendum za samoprispevek na območju KS Sevnica in Boštanj.

ALFRED ŽELEZNIK

Prevelik delež zasebnikov

Uspehi in težave dve leti po združitvi Begrada in Obrtnega komunalnega podjetja iz Črnomlja v GOK

Dve leti po združitvi bivših črnomaljskih delovnih organizacij Begrada in Obrtnega komunalnega podjetja v novo delovno organizacijo Gradbeništvo, obrt, komuna (GOK), katere namen je bil, da z združenimi kadri in sredstvi dosežejo boljše rezultate, ugotavljajo, da so nekatere srednjeročne cilje dosegli že v letošnjem letu, in to kljub temu da je bil plan zastavljen dokaj pogumno.

Vendar se tako kot pri večini integracij tudi v novi delovni organizaciji GOK še vedno pojavlja precej težav, ki jih skušajo reševati v okviru delovne organizacije. Vsekakor pa so uspehi po združitvi potrdili pravilnost odločitve obeh delovnih ko-

lektivov izpred dveh let. Toda še vedno se dogaja, da nekateri delajo tako, kot da bodo šli jutri narazen, kot je dejal neki razpravljalec na seji osnovne organizacije ZK. Prav tako skupne službe še niso organizirane tako, da bi zagotavljale hitrejši razvoj delovne organizacije.

Delovanje komunistov v GOK so obravnavali tudi na zadnji seji občinske konference Zveze komunistov in se zavzeli za zaostroitev odgovornosti do nalog, ki so bile pred komuniste postavljene takoj ob združitvi, kot do tistih, ki so si jih zastavili kasneje. To velja še posebej za vodilne delavce.

Zaskrblijujoče je, da udeležba zasebnih obrtnikov pri delih, ki jih izvaja GOK, raste, kar je v nasprotju s sprejetimi smernicami in cilji. Tako se vedno več družbenega denarja preliva v zasebne roke. Samo v letošnjem letu znaša vrednost teh zasebnih storitev več kot osem milijonov dinarjev; največji del odpade na zasebnike z gradbeno mehanizacijo in prevoznike.

Prav tako zgolj usmeritev na črnomaljsko občino tej delovni organizaciji ne zagotavlja uspešnejšega razvoja. Do sedaj niso skoraj nič naredili za povezovanje s sorodnimi organizacijami v Beli krajini, še manj pa zunaj nje.

A. B.

NOVO MESTO DOBI AKTIV DELAVCEV

Komunisti iz gospodarskih in drugih delovnih organizacij v novo-mestski občini bodo do 15. januarja 1979 izvolili delegate za partijski aktiv delavcev – neposrednih proizvajalcev. Na vsakih 65 članov ZK bodo za aktiv volili po enega delegata, kar pomeni, da bo v mnogih primerih en delegat „zastopal“ več osnovnih organizacij. V sklepu o ustanovitvi je določeno, da bo imel aktiv 5-članski sekretariat in sekretarja, ki bo po položaju član občinskega komiteja ZK. Delegati aktiva bodo izvoljeni za dve leti.

ZADRUGA BO GRADILA NA MIRNI

Znane so težave trebanjske Kmetijske zadruge pri pridobivanju lokacij za gradnjo svojih trgovin. Pred nedavnim je trebanjska Kmetijska zadruga končno le dobila lokacijo za gradnjo nadomestne trgovine na Mirni.

Kot da smo nepomembni

Novomeška občina in njeni delovni ljudje se na televiziji čutijo zapostavljene – Nujno: pretvornik na Gorjancih

Preobrazba vzgojno-izobraževalnega sistema se je začela v Sloveniji že pred leti. Od vsega začetka je bilo jasno, da gre za precej zapleten proces in naloge, ki bodo razrešljive samo postopno. Sčasoma se je razjasnilo, kakšni so smotri tega prizadevanja, dobili pa smo boljše predstavo o oblikah in vsebini vzgojno-izobraževalnega dela, ki naj jih da šolska reforma. Iz obrisov so stopili glavni problemi, dognana so tudi torišča, na katerih je potrebno delovati najbolj in z največjim posluhom.

Na nedavnem regijskem posvetu v Novem mestu, ki ga je sklical med-občinski svet SZDL za Dolenjsko, so poskusili odgovoriti na vprašanje, do kod smo prišli z izvajanjem šolske reforme. Kot je poudaril predsednik izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti Jože Deberšek, so se dokončno oblikovala stališča in spoznanja, da je temelj te reforme brezpogojno uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov na vzgojno-izobraževalnem področju, podlaga teh odnosov pa svobodna menjava dela in do konca izpeljana samoupravna organiziranost.

Vemo, da je usoda vzgojno-izobraževalnega dela v glavnem dana delegatom, ki se v skupščinah delijo na izvajalce in uporabnike. Izkušnje kažejo, da so imeli do zdaj finančno stran izobraževanja v rokah predvsem uporabniki, z vsebinsko pa so se pretežno ukvarjali izvajalci. Z enotami izobraževalnih skupnosti, ki naj bi jih ustanovili na območju posameznih šolskih ustanov in zlasti v tistih krajevnih skupnostih, ki imajo po več tozgov, naj bi uklinili dosežanje navade. Gre za to, da bi v teh enotah, ki naj bi bile delegatska baza za skupščine izobraževalnih skupnosti, zagotovili, da bi imeli uporabniki vpliv tudi na vsebino vzgoje in izobraževanja, saj drugače najbrž tudi ni mogoče podružiti tega področja.

Enote ne bodo nikakršne „mini“ izobraževalne skupnosti, kakor bi lahko kdo mislil, ampak bodo – in to je na novomeškem posvetu poudaril tudi Jože Deberšek – mesto za dogovarjanje o vsebini

„Snubljenje“ ni nedolžna stvar

Novo mesto: lani vsak enajsti zaposleni menjal službo, tudi po zaslugi „snubljenja“

Besedo snubljenje smo včasih poznali samo v zvezi s pripravo na sklenitev zakonske zveze, medtem ko jo danes vse češče uporabljamo v povsem drugem smislu. Večji in imovitejši kolektivi snubijo strokovnjake iz drugih delovnih organizacij. Uspeva jim toliko bolj, kolikor slabše je drugod urejeno nagrajevanje ali pa manj dajejo za družbeni standard.

V novomeški občini, kjer prav vsem delovnim organizacijam manjkajo sposobni kadri, si zato lahko domala vsak prebere službo. Niti ni potrebno, da je strokovnjak z visoki šolo. Prebirajo si tudi delavci, administrativne moči in drugi. Dejstvo je, da je v preteklem letu vsak enajsti zaposleni menjal službo.

Z anketo je bilo ugotovljeno, da je tretjina izredno velike fluktuacije

normalnega značaja: odhod k vojakom, smrt, upokojitve itd. Okrog 70 odstotkov menjave služb pa gre na račun ali prostovoljnega prebiranja „kruha“, deloma pa na račun snubljenja. Z ustavo je vsakomur zagotovljeno, da lahko izbere kolektiv, v katerem bo delal, vsakomur je omogočeno, da si poišče boljši kos kruha, če to izrecno želi. Tovrstne menjave delovnih organizacij niti niso toliko družben problem, čeprav je med njimi iskati tudi komu-

nistov, ki ne glede na težave kolektiva, ki ga zapuščajo, za nekaj tisočakov včasih odidejo drugam. Najbolj problematična so snubljenja. To so primeri, v katerih odgovorne osebe enega kolektiva nagovarjajo zaposlenega v drugi delovni organizaciji, naj si prebere službo. Ker je navada snubača, da nekaj ponuja, nudijo tudi razne ugodnosti, ki jih sicer „navaden“ občan ni deležen.

Taki postopki pa niso nič drugega kot privatizacija kadrovske politike in pomenijo med drugim tudi grobo kršitev 23. člena družbenega dogovora o kadrovske politiki, veljavno sprejete in podpisane v letu 1975.

R. BAČER

VTO GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJA

vabi vse zainteresirane kandidate, da se prijavijo na

ŠTUDIJSKE PRVE STOPNJE GRADBENIŠTVA OB DELU v Novem mestu

Vpisni pogoji:

- kandidati morajo imeti opravljen zaključni izpit na štiri-letni tehniški šoli ustrezne smeri ali gimnaziji,
- kandidati morajo biti zaposleni, imeti morajo najmanj tri leta delovnih izkušenj ali priporočilo delovne organizacije,
- kandidati z nepopolno srednjo šolo morajo pred vpisom opraviti preizkus znanja iz matematike, fizike in tujega jezika v obsegu srednješolske snovi.

Prijava naj vsebuje:

- priimek, ime kandidata, natančen naslov stalnega bivališča, kratko poročilo o delovnih izkušnjah z navedbo OZD, kjer je kandidat redno zaposlen,
- fotokopijo spričevala o zaključnem izpitu srednje šole,
- izjavo OZD, da je plačnik stroškov šolanja, oziroma podpisano izjavo kandidata, da je sam plačnik stroškov šolanja,
- rojstni list.

Prijave sprejemamo do 20. decembra 1978 na Oddelku za gradbeništvo VTO GG, Ljubljana, Jamova 2.

O datumu vpisa bodo kandidati pisмено obveščeni.

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA p.o. Sevnica, Glavni trg 25

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

objavlja
prosta dela in naloge:

3 PRODAJALCE –

v poslovalnici 6 – trgovini na drobno s tekstilnim blagom v Sevnici, Kvedrova 31

Opis del in nalog: streženje kupcev, prevzem blaga, numeriranje, urejanje prodajnih prostorov, sodelovanje pri naročanju blaga.

Pogoji za zasedbo: končana šola za prodajalce – KV prodajalec tekstilne stroke z najmanj 1 letom delovnih izkušenj pri takih ali podobnih delovnih opravilih.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pisemne ponudbe za zasedbo objavljenih prostih del in nalog v roku 15 dni po dnevu objave na zgoraj navedeni naslov.

Prijavljeni kandidati bodo pisмено obveščeni o izbiri v roku 15 dni po preteku zadnjega dne za prijavo.

Komisija DS za razpis del in nalog s posebnimi pogoji in odgovornostmi

Industrije in rudniki nekovin „KREMEN“ Novo mesto razpisuje
po 49. členu statuta del. org. prosta dela oz. naloge:

- GLAVNEGA TEHNIČNEGA VODJE
- VODJE splošnega sektorja

POGOJI:

pod 1: končana fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, poznavanje organizacije poslovanja podjetja in 5 let na delovnem mestu vodje tehnične službe.

pod 2: višja pravna izobrazba, 4 leta na podobnih delovnih mestih ter poznavanje gospodarske in delovne zakonodaje.

Kandidati morajo imeti tudi ustrezne družbenopolitične kvalifikacije.

Kandidati naj pošljejo svoje pisemne prijave s potrebnimi dokazili najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Industrija in rudniki nekovin „KREMEN“ Novo mesto.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku prijavne roka.

Elektronabava p.o.

LJUBLJANA, Titova 40
specializirano trgovsko
izvožno-uvožno podjetje z
elektrotehničnim materialom

objavlja
naslednja prosta dela oz. naloge za:

– KOMERCIALISTA v notranji trgovini (za prodajo elektrotehničnega materiala) s sedežem v Novem mestu

Pogoji:

- znanje, ki ustreza elektrotehniški srednji šoli,
- daljša praksa na enako zahtevnih nalogah oz. opravilih,
- poskusna doba 60 dni.

– DAKTILOGRAFA – KORESPONDENTA s sedežem v Novem mestu

Pogoji:

- znanje, ki ustreza administrativni šoli,
- znanje strojepisja (doseganje najmanj 180 udarcev na minuto)
- poskusna doba 30 dni.

Osebnih dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Pisemne ponudbe z opisom dosežanj dela sprejema 15 dni po objavi ELEKTRONABAVA, kadrovska služba, LJUBLJANA, Titova 40.

SOZD SAP-VIATOR
DO SAP n.sol.o. Ljubljana
TOZD Promet in delavnice n.sub.o. Črnomelj

DS TOZD Promet in delavce Črnomelj

vabi k sodelovanju del in nalog:
1. Vodenje finančno-računovodskega oddelka:

POGOJI:

- kandidati morajo imeti višjo ali srednjo izobrazbo ekonomske smeri,
- najmanj 5 (pet) let delovnih izkušenj na odgovornih mestih v računovodstvu,
- moralnopolitične sposobnosti;
- ne sme biti drugih zakonskih ovir.

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

2. DVA VOZNIKA AVTOBUSA

POGOJI:

- izpit D kategorije,
- opravljen izpit za kvalificiranega voznika motornih vozil;
- ne sme biti zakonskih ovir.

Delo se združuje za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave v 15 dneh po objavi na naslov:
Razpisna komisija TOZD Promet in delavnice Črnomelj, Belokranjska bb.

OBVEZNO CEPLJENJE PSOV

VETERINARSKA POSTAJA
NOVO MESTO

Obvezno cepljenje proti steklini za pse, ki v letošnjem letu še niso bili cepljeni oziroma so dopolnili 3 mes. starosti, bo po naslednjem razporedu:
četrtak, 7. 12. 1978
ob 8. uri: Žužemberk
ob 10. uri: Dvor
ob 11. uri: Hinje

petek, 8. 12. 1978

ob 8. uri: Straža
ob 9. uri: Dol. Toplice
ob 10. uri: Koroška vas — ob cesti
ob 10.30: Stopiče
ob 11. uri: Novo mesto — Veter. postaja

sobota, 9. 12. 1978

ob 8. uri: Mirna peč
ob 9. uri: Karteljevo
ob 10. uri: Šmarjeta
ob 10.30: Vel. Brusnice
ob 11. uri: Novo mesto — Veter. postaja

sobota, 9. 12. 1978

ob 8. uri: Škocjan
ob 10. uri: Šentjernej

STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

Davčna uprava občinske skupščine Črnomelj daje na podlagi 39. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS št. 13/72) in 2. člena odloka o ureditvi zadev s področja starostnega zavarovanja kmetov (SDL št. 15/72) naslednje

OBVESTILO O ODMERI PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

Zavezance prispevka za starostno zavarovanje kmetov obveščamo, da se z odmerjenim prispevkom za leto 1978 lahko seznanijo na pristojnih krajevnih uradih v času od 1. 12. do 15. 12. 1978.

Za območje matičnega urada Črnomelj in naselja Griblje, Cerkvišče, Dragoši bo seznam razgrnjen pri davčni upravi vsak delavnik.

Vsa pojasnila v zvezi z odmero in možnostjo vložiti zahtevek za znižanje odmerjenega prispevka dobite v krajevnih uradih in pri tukajšnji davčni upravi.

KZ ČRNOMELJ TOZD TOVARNA „BELSAD“

Komisija za medsebojna razmerja in delitev OD
objavlja

dela in naloge za

10 DELAVK V NEPOSREDNI PROIZVODNJI

Pogoji:

Zazelen končana osnovna šola. Poskusna doba 1 mesec. Delo je v dveh izmenah. Izbrane kandidatke bodo sprejete za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Interesentke naj pošljejo pismeno vlogo s kratkim opisom dosedanjega dela v roku 15 dni na naslov KZ Črnomelj TOZD tovarna „Belsad“ 68340 Črnomelj.

Polževo gradnjo na preprih!

Komunisti v Brežicah za večji vpliv samoupravljalcev na načrtovanje stanovanj — Prehod na plačevanje ekonomskih stanarin

Prelomno leto za uveljavitev ekonomskih stanarin v brežiški občini naj bi bilo leta 1982, so menili delegati občinske konference ZK na seji 20. novembra. V gradivu sta bili nakazani dve možnosti: prva za leto 1982 in druga za leto 1985.

Po prvi naj bi se stanarine v letih 1979 in 1980 povečale za 31 odstotkov, po drugi pa za 30,05. SIS za socialno varstvo je dolžna poskrbeti za tak odlok, da ekonomska in socialna varnost družin z majhnimi osebnimi dohodki ne bo ogrožena. Razpravljali so se kritično do-

taknili stanovanjske graditve v občini. Ta napreduje zelo počasi, pa ne zato, ker manjka denarja, saj še vsote, ki je na voljo, investitorji ne izkoristijo o pravem času. Prva in največja ovira so gotovo komunalno neurejena zemljišča. Zaradi tega so komunisti zahtevali, naj SIS za komunalno dejavnost spravi te stvari v red, potrebni denar pa zagotovi s samoupravnim sporazumom. Delovne organizacije so že 22. novembra dobile dodatek k sporazumu, v katerem je predviden za urejanje gradbenih zemljišč stalen finančni vir v okviru prispevka za stanovanjsko gradnjo.

Komunisti so podprli zahtevo po večjem vplivu samoupravljalcev na

načrtovanje in gradnjo stanovanj. To naj bi prineslo več živahnosti v celoten potek, več prizadevanj za pospešeno graditev, vključno najemanje bančnih posojil. O vseh teh vprašanjih bo tekla beseda v javni razpravi, ki jo vodita sindikat in Socialistična zveza.

Konferenca je priporočila občinski skupščini, naj prenese razpolagalno pravico nad stanovanji splošnega ljudskega premoženja na samoupravno stanovanjsko skupnost. SIS namreč razpolaga le s 130 stanovanji, občinska skupščina pa ima te pravice nad 345 stanovanji.

J. TEPPEY

NOVO V SOSESKI — Med številnimi novimi bloki v Sevnici raste Marlesov otroški vrtec, katerega grade po programu občinskega samopriskpeva. Družine z malčki že težko čakajo otvoritev. (Foto: Zeleznik)

Nov zalet Imperiala

Prihodnje leto še enkrat večji izvoz, čez dve leti pa za 80 odst. večja proizvodnja

Krški Imperial bo prevzel proizvodnjo zahodnonemške tovarne žvečilnega gumija Unibon, s katero sodeluje že šest let. Njen lastnik Walter Hitschler je bil že doslej eden največjih odjemalcev Imperialovih izdelkov, v prihodnje pa bo odkupoval še večje količine.

Pogodbo o razširitvi poslovno tehničnega sodelovanja s Hitschler-

jem sta 17. novembra podpisala zastopnika živilskega kombinata Žito iz Ljubljane in tozda Imperial iz Krškega. Namen sodelovanja je povečati proizvodnjo v Imperialu in izvoz na zahodno tržišče. Hitschler bo odstopil Imperialu dodatne stroje ter mu nudil strokovno pomoč pri reševanju proizvodnih problemov. Omogočil bo tudi usposabljanje Imperialovih delavcev v svoji tovarni v Michelstadtu.

Dogovor o poslovno tehničnem sodelovanju vsebuje skupna raziskovalna prizadevanja za tehnične izboljšave, skupno uvajanje poslovne programa, skupno raziskavo trga in prodajo izdelkov ter usposabljanje kadrov za proizvodnjo.

Imperial je s svojimi izdelki že doslej dopolnjeval proizvodni program Unibona. Lastniku tovarne Hitschlerju je na leto dobavljalo 30 do 40 vagonov svojih izdelkov. S pravkar podpisano pogodbo si je kolektiv za prihodnje leto zagotovil velik skok pri izvozu. Vletu 1980 pa za štiri petine večjo proizvodnjo.

J. TEPPEY

NOVI PROIZVODNI PROSTORI „HRASTA“

Prizadevni mali kolektiv šentlovskega mizarskega podjetja „Hrast“ je v torkel slavil pomembno delovno zmago: namenu so izročili nove delovne prostore. Zgradil jih je trebanjski Tregrad. Poslej bodo delovni pogoji neprimerno boljši. Izdelave večjih gostinskih pultov in podobne opreme v starih, tesnih prostorih je bila močno ovirana. Žilavi kolektiv je velikega pomena za šentlovskega krajevno skupnost.

R.B.

Za enako delo različna plača

O uresničevanju zakona o združenem delu v metliški občini — Zaostri disciplino

Čeprav bodo, kot kaže, v večini organizacij združenega dela v metliški občini samoupravne sporazume v zvezi z uresničevanjem zakona o združenem delu sprejeli do roka, je že sedaj jasno, da jih bo čas povsod priganjal, zaradi tega bodo imeli delavci premalo časa za poglobljeno razpravo.

Uresničevanje zakona o združenem delu so med aktualnimi nalogami Zveze komunistov v občini obravnavali na zadnji seji občinske konference ZK. Govor je bil tudi o delu delegacij v tozidih in krajevnih skupnostih, ki ni tako, kot bi moralo biti. Marsikatera seja je nesklepčna, pred razpravami ne obravnavajo gradiva v delegaciji oziroma v

delgatski bazi, večkrat prihajajo na dan ozki lokalni interesi, ki v delegacijah prevladajo nad širšimi družbenimi. Zaradi tega so v občini zaostri odgovornost komunistov v SZDL in sindikatu za boljše delovanje delegatskega sistema, poudarili pa so tudi, da morajo biti delegati bolje usposobljeni, da bodo lahko dobro opravljali svoje naloge.

Na konferenci so opozorili na močno rast zaposlovanja v negospodarstvu in skupnih službah delovnih organizacij, ob tem pa tudi na neizdelan sistem nagrajevanja po delu. Tako prihaja do tega, da je osebni dohodek v družbenih službah tudi za 2.000 dinarjev večji od tistega, ki ga za skoraj enako delo dobi delavec v neposredni proizvodnji. Prav tako je v skupnih službah in negospodarstvu še mnogo rezerv za učinkovitejšo delo; zaostri ti bo treba predvsem vprašanje delovne discipline, ker je nemalokdaj na hudo majavih nogah. Postavlja se tudi vprašanje delovnega časa javnih

DVAJSET PARTIJSKIH ORGANIZACIJ BO VEČ

Število osnovnih organizacij ZK v novomeški občini se bo v kratkem povzpelo na 148. Občinska konferenca ZK je sprejela sklep o ustanovitvi 20 novih organizacij, od tega jih bo 16 v organizacijah združenega dela, štiri pa v krajevnih skupnostih. Poslej v občini ne bo več krajevne skupnosti brez svoje organizacije ZK.

JOŽICA TEPPEY

Divje varstvo

Zlorabljeno pomanjkanje mest v otroških vrtcih v Novem mestu

Znano je, da je močna konkurenca družbeno organiziranemu varstvu zasebno varstvo. V nekaterih primerih je to tudi edina rešitev za posamezne družine, saj so ob prenapolnjenih vrtcih presrečne, če dobijo sosedo, ki pazi na otroka. Ker je pomanjkanje mest v vzgojnovarstvenih ustanovah tako močno, navadno pristojni organi tudi divjega varstva ne preganjajo.

Vendar je človeška nenasitnost včasih le čez vsako mero. To priča podatek, da imajo v nekaterih novomeških družinah tudi po 12 ali 14 otrok v divjem varstvu. Cena za oskrbo je od 1300 do 1500 din na mesec. Kolikšen je v teh primerih zaslužek, ni težko izračunati, kakšno pa je varstvo, bi bilo dobro vedeti.

Divja varstva so resda po eni strani sušmarstvo, pred katerim vede zatiskamo oči, po drugi strani pa primeri kažejo, da vseh takih pojavov le ne gre metati v en koš in jih gledati skozi enaka očala. Paziti bi morali, da ne bi nastajale prevlečke zasebne podružnice vrtec, in proti njim ukrepati.

R. BACER

služb, občinske uprave, pošte, banke, zavarovalnice, trgovin, lokolov in drugih, kjer se ravna le po lastnih interesih, ne upoštevajo pa potreb tistih, zaradi katerih sploh obstajajo.

Konferenca je komuniste zadolžila predvsem za prizadevanje za krepitev odgovornosti, boj proti nedelavnosti, nedisciplini, oportunističnim in drugim negativnim pojavom.

A. B.

TELEGRAM ZVEZNEMU SINDIKALNEMU KONGRESU

Občinska konferenca ZKS, občinski sindikalni svet in občinska konferenca ZSMS so 22. novembra s skupnega zasedanja v Novem mestu poslali delegatom 8. kongresa jugoslovanskih sindikatov v Beograd pozdravno brzojavko. V njej so poudarili, da pravkar obravnavajo uresničevanje zakona o združenem delu, kar je tudi osrednja kongresna tema. Na koncu so delegatom zveznega sindikalnega kongresa zaželeli plodno delo in izrazili prepričanje, da bodo stališča in sklepi, sprejeti na tem kongresu, pomembna opora pri opravljanju nalog in utrjevanju odnosov.

DELEGATI V ŠOLI

Te dni potekajo v kočevski občini dvodnevni seminarji za delegate zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine ter SIS. Delegati se seznanjajo z delegatskim sistemom in metodami delegatskega delovanja.

kultura in izobraževanje

podčrtano

Do zdaj so se lahko osnovalci, dijaki in študentje vpisali v šolo dvakrat na leto. Letos je bilo zadnjikrat tako: za šolsko leto 1979/80 bo samo en vpis. Opravili naj bi ga marca, do konca junija pa vpis prešetali in uskladili s potrebami združenega dela. Če uporabimo izraz, ki smo ga lahko izbrali, moramo zapisati, da bo izobraževanje nekoliko „prebukirano“. Poudarjajo, da je to potrebno napraviti zlasti v srednjem šolstvu, ker grozi, da bo zaradi prehudega navela na izobraževanje ob delu prišlo do „hiperprodukcije“ kadrov enakega profila. Pereče je, denimo, v administrativnem šolstvu in podatek za Slovenijo pravi, da je v oddelkih študirajočih ob delu dvakrat več vpisanih kot rednih dijakov na šolah te vrste.

„Prebukirano“ izobraževanje

Prav gotovo ima prav predsednik izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti Jože Deberšek, ki trdi, da taki pojavi rušijo usmeritev mladih generacij v poklice že pri temeljih. Značilen za slovenske razmere je še en pojav: mladi se izogibajo dve ali triletnih srednjih, tako imenovanih poklicnih šol in pritiskajo predvsem na vrata ustanov, kjer je šolanje štiriletno.

Zelo velik naval je na gimnazije in druge srednje šole, največkrat pojmovane kot pripravljavnice za študij na višjih in visokih šolah. Ugotavljajo, da je mladina še precej pod vplivom še neizkoreninjenih miselnosti, češ da je poklic, ki ga da poklicna šola, „umazan“, da je treba delati, medtem ko si v poklicu, ki ga pridobijo, n.p. na fakulteti, „gospod“.

Taka miselnost pa ni edini razlog za sedanje stanje, vzroki so tudi v samem načinu izobraževanja. Poslej, ko se bo moral učenec že v osnovni šoli odločiti za poklic, kajpak ob dobrem poklicnem usmerjanju, ne bo več takih zmešnjav. Vsaj predvideno je, da jih ne bo, če bo združeno delo prišlo pravočasno na dan z natančnimi navedbami svojih potreb.

I.Z.

KULTURNA „VLADA“ ODŠLA NA TEREN

Izvršni odbor trebanjske kulturne skupnosti je imel zadnje delovno sejo v Šentlovcu. S predstavniki krajevne skupnosti in drugimi dejavniki tega kraja je preučeval možnost, da bi uredili šentlovcenjski kulturni dom. Pevski zbor v tem kraju marljivo dela, nima pa primernih prostorov za vadbo in nastope. Z ureditvijo kulturnega doma bi bile omogočene tudi druge amaterske dejavnosti v tem delu trebanjske občine.

KURIRČEK 78

Od 13. do 16. decembra bodo v Mariboru zaključne prireditve letošnjega 16. Kurirčkovega festivala. Na simpoziju bodo obravnavali spodbude, razvojne oblike in dosežke na področju mladinske zborovske glasbe pred vojno, med NOB in po osvoboditvi. Na pevski prireditvi bo nastopilo deset otroških in mariborskih pevskih zborov, Maribor pa pričakuje v goste tudi ljubljansko Opero.

PIANIST MED PIANISTI – Viktor Bunin je v novomeškem Domu kulture nastopil dvakrat. Na popoldanski predstavi so mu prisluhnili mladi, zvečer pa je zaigral odraslim. (Foto: Janez Pavlin)

Umetnik krstil klavir

V petek, 24. novembra, je na povabilo ZKO Novo mesto nastopil v Domu kulture priznani sovjetski pianist Viktor Bunin. Z dvema komentiranimi koncertoma je zaključil uspešno nastopanje v mnogih slovenskih mestih, na Dolenjskem pa je koncentriral tudi v Črnomlju. Viktor se je rodil v Voronežu in je po končani glasbeni šoli in pouku pri svojem očetu, znanem skladatelju, nadaljeval 1956. leta študij na Moskovskem konservatoriju pri prof. Feinbergu in Meržanovu. Leta 1961 je dobil prvo nagrado na vsezveznem tekmovanju pianistov. Kritike ga označujejo kot glasbenika

poglobljenega značaja, dobrega okusa, pianista s prepričljivo tehniko ter umetnika, ki razume, da „ne oblikuje umetniške osebnosti izvajalca zmagoslavje na kratko razdaljo, marveč napredovanje v globino umetnosti in njenega tkiva.“

Za svoj koncert si je sovjetski pianist izbral dela klasične in sodobne glasbe Aleksandra Skrjabinja, Samuila Feinberga in Sergeja Rahmaninova. Viktor Bunin je s svojim nastopom tudi uradno krstil novi koncertni klavir „Petrof“, na katerega so v Novem mestu čakali dolga leta.

J. PAVLIN

Strah pred združevanjem?

Novomeški kulturni zavodi niso navdušeni za združevanje

Predstavniki novomeških kulturnih zavodov sicer niso proti temu, da bi se prihodnje leto začelo združevanje dela in sredstev izvajalcev kulturnih dejavnosti v novomeški občini, kar naj bi bilo napisano v resoluciji za leto 1979, opozarjajo le, da je potrebno to vprašanje skrbno proučiti in pri odločitvi upoštevati izkušnje z območij, kjer so kulturi že dali skupno streho.

Na razširjeni seji izvršnega odbora novomeške kulturne skupnosti v četrtek, 23. novembra, so še posebej poudarili, da bi bilo za tak korak nujno pripraviti analize, ki bi pokazale, v čem je prednost združevanja, ker je od tega odvisno, kako se bodo razvijale dejavnosti Dolenjskega muzeja, Študijske knjižnice Mirana Jarca in drugih zavodov, ki so zdaj samostojni. Dodali so, da je nujno upoštevati specifičnost le-teh, in se vprašali, ali bi ne bilo za začetek bolj smotno povezati dejavnosti iste vrste (npr. ljudske knjižnice v okviru Študijske knjižnice, ki je v občini tudi matična ustanova).

„POTUJOČA“ GRE NA POT

Novomeška potujoča knjižnica bo začela poskusno poslovati 4. decembra po razporedu, ki bo veljal do konca februarja 1979. Ta dan se bo ustavila na Malem Slatniku (od 13. do 14. ure) in v Brusnicah (od 16. do 17. ure). 5. decembra bo v gosteh: v Beli cerkvi (13. – 14.), Šmarjeti (14.30 – 15.30) in Škočjanu (16. – 17.); 6. decembra: v Uršnih selih (13. – 14.); Birčni vasi (14.30 – 15.30), na Podgradu (16. – 17.), v Stopičah (17.30 – 18.30); 7. decembra bo obiskala Kočevske poljane (13. – 14.), Podturn (14.30 – 15.30) in Podhosto (16. – 17.); 8. decembra bo potujoča knjižnica v Suhi krajini: na Hinjah (13. – 14.) in Dvoru (14.30 – 15.30).

AMERIŠKA FOLKLORA V SEVNIŠKI „LISCI“

18. novembra je v sevnjski tovarni Lisca gostovala folklorna skupina afriških študentov, ki študirajo v Ljubljani. Na izredno obiskani prireditvi so afriški študentje prikazali vrsto zanimivih plesov, ki jih običajno spremljata študenti na prireditvah, ki jih bodo ob raznih priložnostih pripravili v Sevnici. študenti na prireditvah, ki jih bodo ob raznih priložnostih pripravili v Sevnici. V Lisici in na sevnjskem gradu naj bi organizirali tudi razstavo izdelkov afriških ljudstev.

A.F.

ZA NOVIM MESTOM TUDI LJUBLJANA

V razstavnem salonu novomeške tovarne zdravil „Krka“ v Ljubljani na Titovi 99 so prejšnji teden odprli razstavo del udeležencev prve svobodne slikarske akademije, ki so jo oktobra organizirala ta tovarna. Svoja dela je za razstavo prispevalo 16 slovenskih umetnikov, ki so v okviru svobodne akademije ustvarjali v Dolenjskih in Šmarjskih Toplicah, prvič pa so svoje stvaritve pokazali že na razstavi v avli upravne stavbe „Krke“ v Ločni.

0 mesarskem tehtanju

Odziv črnomaljskih mesarjev na pisanje Dolenjskega lista in odgovor „nizko programiranega“ pisca

V zadnji številki Dolenjskega lista je pisec ironično pohvalil nas mesarje, češ da smo zelo hitri pri računanju. To je res, saj imamo že vse izračunano, vendar pisec tega lista ni opazil, zato menimo, da je dokaj nizko programiran za tovrstno dejavnost.

V današnjem času si moramo vsi prizadevati za hitro in racionalno poslovanje. Znani pregovor pravi: Komplicirane stvari poenostavljati je stvar genijev, preproste stvari komplicirati je stvar nizkoprogramiranih. Za naše hitro poslovanje bi zaslužili kvečjemu resnično pohvalo, ne pa ironično. Končno pa ne potrebujemo nobene pohvale, ker se dobro blago samo hvali.

V imenu mesarjev MILAN JAKŠA

PRIPIS „NIZKOPROGRAMIRANEGA“ PISCA:

Podatke in navedbe o tehtanju mesa in hitrem računanju pa tudi o drugih pomanjkljivostih in napakah v črnomaljskih trgovinah je pisec „črnomaljskega drobirja“ dobil iz gradiva, ki ga je predsednica s pomočjo članov skupnosti potrošniških svetov (naj mi bo oproščeno, če naziv ni popolnoma točen) pri-

pravila za bližnjo tribuno o težavah, s katerimi se spopada črnomaljski potrošnik. „Nizkoprogramiranemu“ poročilu boste torej lahko mašili usta na javni tribuni 11. decembra. Upam, da je s tem zadosteno tudi obrambi „avtorskih pravic“ razjarjene sestavljalke poročila.

ANDREJ BARTEJ

NEMARNOST?

Na nekaj najosnovnejšega pri naglem razvoju avtomobilizacije in vsesplošnega razvoja Senovčan pozabljamo: na oznake na cestišču! V celem Senovem ni niti enega prehoda za pešce, niti na avtobusni postaji, niti na križišču, ki ga vsak dan prečkajo otroci na poti v šolo in domov, niti pred šolo, in to na delu ceste, kjer avtobus vsako jutro obstane, da šolarji izstopijo, in kjer jih po končanem pouku spet pobere.

Nemarnost? Pozabljivost? Sprejeda nevarnih posledic? Ne vem. Mislim, da ni potrebno, da nas šele nesreča opozori!

VIDA KARAMUJA SENOVO

Skleroza mladih

Na izbirnem kviz tekmovanju za uvrstitve na območno (regijsko) tekmovanje mladinskih ekip, ki je bilo pred kratkim v Ribnici, je zmagala I. ekipa Ribnice z 29 točkami, ekipa Ribnice II pa je bila s 27 točkami druga. Tekmovalci so odgovarjali na vprašanja o resoluciji desetega kongresa ZSM Slovenije, in 11. kongresa ZK. V kulturnem delu programa so nastopili vojaki in mladina iz Ribnice.

Občani so bili s plakati obveščeni, da bodo na kvizu tekmovale mladinske ekipe Ribnice, Sodražice, Loškega potoka in JLA. Pred začetkom kviza pa je napovedovalec seznanil prisotne, da bosta tekmovali le dve ekipi iz Ribnice, ker organizator, občinska konferenca ZSM Ribnica, o kvizu ni obvestil ostalih mladinskih organizacij. Ni treba posebej poudariti, da zasluži taka „pozabljivost“ kritiko. Med drugim tako delo zasluži obsodbo še zato, ker so mladinci z napovedjo o tekmovanju štirih ekip povlekli občane za nos. Tudi to je eden izmed vzrokov, da občani mladine ne bodo jemali preveč resno in da jih na njene prireditve ne bo. Mladinci pa bodo spet težili, kako pri odraslih ni zanimanja in posluha za njihove kvalitetne prireditve.

M.G.č

NJIVA NI CESTA!

„Varujmo naravo!“ Take in podobne besede beremo v časnikih, jih slišimo po radiu in televiziji, če pa jih kdo vzame zares, je vprašanje. Tako se mnogim avtomobilistom strašno mudi, toda v Slovensko vas se ne odpravijo kar preko njive, ne ozirajo se na to, da delajo škodo. Ko spoznajo, da je pot polna jam, jadrno zavijejo kar preko njive, ne ozirajo se na to, da delajo škodo. Tako je tudi 11. novembra voznik osebnega avta LJ 561-20 že v zgodnjih jutranjih urah parkiral avto na njivi. Tega dela narave torej vozniki ne varujejo, pač pa delajo škodo, jaz pa plačujem davek.

JOŽEFA SAMEC Slovenska vas

BIVALA SEM PRI BRANKI

Med tridnevni 10. srečanjem pionirjev dopisnikov sem v Ljubljani bivala pri gostiteljici Branki. Stara je 10 let in hodi v 4. razred OŠ Veljaka Vlahovića, uči pa se igrati tudi na violino. Veliko sva se pogovarjali ter igrali z njeno šestletno sestrico Biljano in vrstniki. Trije dnevi so hitro minili, in ko sva se z Branko poslovili, sva se domenili, da si bova pogosto dopisovali.

DAMJANA ZUPAN novin. krožek OŠ Sentrupert

pisma in odmevi

ŽE GRADIJO TELOVADNICO IN VRTEC

Sentruperški učenci smo končno dočakali dan, ko so začeli graditi novo telovadnico. Pred dnevi so prišli delavci s stroji in zdaj že kopljejo temelje. Morali so podreti dva bora in brezo, toda za temi drevesi nam ni žal, ker vemo, da drugače ne bi bilo moč zgraditi telovadnice in vrta, ki ga vaščani težko pričakujejo.

DAMJANA ZUPAN nov. krožek

PIONIRJI VARČUJEJO

Ob dnevu varčevanja smo na novomeški osnovni šoli XII. SNOUB v Bršljinu odprli pionirsko hranilnico, ki jo vodi tov. Jarnovičeva. Doslej je 99 učencev privarčevalo že pet tisoč dinarjev. To bo kar varčevanju spodbudilo še druge.

Člani lit.-novin. krožka

BILI SMO NA SNEŽNIKU

11. novembra se nas je 36 članov mladinske planinske sekcije Drska pod vodstvom planinskega vodnika Mira Jočiča odpravilo na letošnje zadnje turo, in sicer na kraško planoto Snežnik. Pot nas je vodila čez Kočevsko do Svinčakov ob vznožju 1796 m visokega Sneznika. Po dveh urah hoda smo prišli do koč, se odpočili ob topleni čaji in si ogledali čudovito okolico, v daljavi pa sta se skozi meglo prebijala reški zaliv in otok Krk. Z vzkliki in smehom smo „krstili“ novince in se razigrani vrtili domov. Od naslednje planinske sezone si želimo še več podobnih tur.

MPS DRSKA

GOVORIL NAM JE FRANC ŠETINC

Zadnji dan 10. srečanja smo se pionirji dopisniki zbrali v ljubljanskem kinu Šiška, kjer so nam domači pionirji pripravili lep kulturni program, slavnostni govor pa je imel Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS, ki je poudaril pomembnost dela mladih novinarjev in dejal tudi: „Naša domovina je približno trikrat starejša od vas, pa vendar je mlada kot vi. Mladi ji dajete svojo igro, veselje, ljubezen, radost, dajete ji mladost. Zaradi tega je domovina mlada.“ Te besede bodo velika spodbuda za naše nadaljnje delo, učenci šentjernejske osnovne šole pa smo ob tokratnem srečanju še toliko bolj veseli, saj smo za šolsko glasilo „Naša pot“ dobili drugo nagrado. Morda bo to k sodelovanju pritegnilo tudi tiste, ki so glasilo do sedaj le brali, pisali pa nič.

SUZANA POTOČAR

ODKRITA NEZNANKA – „Mojster“ Cunk je potegnil iz vodovodnega kolena v zajetu v Martincih nesnago, ki je dalj časa preprečevala vodi, da bi tekla skozi gabrske pipe.

Upravljalni je tudi popravljalni

Gabrje: za pomanjkanje vode ni bilo krivo votlo podzemlje, pač pa zamašek, ki so ga vaščani odstranili kar sami namesto upravjalca vodovoda iz Novega mesta

V zadnjem času se je večkrat dogajalo, da so bili v Gabrju tudi sredi najobilnejših padavin brez vode. Kako je mogoče kaj takega, ko smo vendar šele leta 1966 zgradili nov vodovod? „so se spraševali krajanje. Nekateri so si neljubo dejstvo tolmačili s tem, da so popokale stare lite cevi, ki so jih Gabrčani položili v zemljo 1932 ob gradnji prvega vodovoda. In so vrtili telefonsko številko novomeškega podjetja, ki skrbi za vodo, da bi jim pomagalo iz zagate. Končno so v Gabrje le prišli „strokovnjaki“ in se kar se da temeljito vrgli na delo. Odkrili so v starih ceveh kako manjšo razpoko, jo tako ali drugače zakrpal in s tem je bilo njihovo delo opravljeno. Potlej so imeli Gabrčani kak teden mir in spet se je ponovila stara pesem. Ker niso vedeli, kaj bi, so si pomagali tako, da so vodo čez dan zapirali.

Prav pred kratkim, ko je Gabrje zajela podzemna mrzlica, spet ni bilo vode. Ljudje so govorili, da najbrž obe zajetji usihata in da bo treba graditi novo, drugi pa so trdili, da puščajo stare cevi itd. Beseda je dala besedo in tako smo se za Hudokolinovo gostilniško mizo domenili, da sami odkrijemo resnico. Pisana štiričlanska ekipa, ki jo je vodil Zvone Cunk, človek za vse, sicer pa poslovodja Mercatorjeve trgovine v Gabrju, se je zgodaj zjutraj naslednji dan odpravila v Gorjance. In kaj smo odkrili? Nič posebnega, le z vodovodno prejo in drevesnimi koreninami zamašeno cev v zajetu v Zakusjuku, ki so ga, kot je bilo že rečeno, zgradili Gabrčani 1966. leta. S Cunkom sva še malce premislila, in ko sta bratranca Nose iz bližnje domačije v Vrtil prinesla ustrezno orodje, smo napako brez posebnih težav odstranili.

Voda iz zajetja je spet tekla po prav cevi in še preden smo bili doma, je iz gabrskih pip spet teklo, sicer malce kalno, a teklo je. In kaj zapisati ob koncu? Nič posebnega. Gabrčani, ki so z lastnimi žulji in skromno družbeno pomočjo zgradili svoj vodovod in g. potlej z velikim zaupanjem oddali v upravljanje novomeškemu Novo gradu, tozod Vodovod, so pri tem mislili, da so ga s tem oddali tudi v popravljanje. In ker so se pač zmožili, to, razen njih nikogar posebe ne skrbi. Tudi sicer se nikomur zavoljo tega ne bo nič zgodilo. Manjše težave pa utegne imeti edino vodni inkasant, ki Gabrčane vsaki dva meseca zelo redno obiskuje, ne da bi se bilo treba vaščanom po telefonu ali kako drugače posebe truditi, da bi ga priklicali...

Slika in besedilo IVO KULJAJ

CESTA, KI NI ZA PEŠCE - V torek, 21. novembra, je bila na magistralni cesti pri Biču ob življenje 67-letna upokojenka Štefka Gliha z Biča. To jutro je 24-letni Jože Retelj iz Dol. Kamenc vozil z osebnim avtom proti Ljubljani. S parkirišča pri Biču je stopila pred avto Štefka Gliha, ki si je s prečkanjem magistrale hotela skrajšati pot. Retelj je Glihovo zadel, bila je pri priči mrtva. Zaradi nekaj metrov krajše poti! Na cesti, za katero že 20 let vemo, da ni za pešce.

Morala bo vrniti ključe

Dr. Ana Smolej si je mimo zakona lastila stanovanje, ki ga ji je svoj čas dodelil črnomaljski zdravstveni dom

Sodišče združenega dela SR Slovenije je pod predsedstvom Ivana Žužka odločilo, da se zavrne pritožba dr. Ane Smolej iz Kamnika zaradi odpovedi stanovanja v Črnomlju. S tem je to sodišče potrdilo odločbo novomeškega sodišča združenega dela.

Ko je zobozdravnica dr. Ana Smolej sklenila s črnomaljskim zdravstvenim domom delovno razmerje, ji je bilo na Cankarjevi 4 v Črnomlju dodeljeno tudi stanovanje. Aprila letos pa je Smolejeva pismeno izjavila, da v črnomaljskem zdravstvenem domu ne želi več delati. Odselila se je iz Črnomlja, se zaposlila v Domžalah, stanuje pa v Kamniku, kjer so dodelili stanovanje njenemu možu. Ključev črnomaljskega stanovanja pa dr. Smolejeva ni hotela vrniti. Pomagali niso prav nobeni pismeni in telefonični zahtevki glede ključev; črnomaljski zdravstveni dom je namreč najprej skušal razrešiti spor na miren način.

Dr. Ana Smolej se novomeške obravnave ni udeležila, čeprav je vabilo sprejela. Sodišje je ugotovilo, da ima črnomaljski zdravstveni dom prav. Črnomaljsko stanovanje je bilo dodeljeno Smolejevi zaradi njenega zobozdravniškega dela. Delovno razmerje je prekinila po svoji volji. Črnomaljski zdravstveni dom je Smolejevi v zakonitem roku 3 mesecev od-

povedal stanovanjsko pogodbo in terjal izpraznitev stanovanja. Odpoved stanovanja ni možna samo takrat, ko ima delavec 10 let delovne dobe, od tega 5 let neprekinjeno pri stanodajalcu. Tega pogoja pa dr. Ana Smolej nima, zato bo črnomaljskemu zdravstvenemu domu morala vrniti ključe.

SMRT NA MAGISTRALI

V soboto okoli dveh zjutraj se je Živanu Jovanoviću iz Kragujevca na magistrali pri Gmajni pokvaril avto. Rinili so ga brez luči, ko je za njim pripeljal z osebnim avtom Milan Sušič iz Šabca. Sušič je Jovanovičev avto opazil v zadnjem trenutku, obvozil ga je, Turek Dunjamin Cakir, ki je prehitro peljal za Sušičem, pa je z nezmanjšano hitrostjo trčil v zadnji del Jovanovičevega avta, nato pa še v Sušičevega. Slavica Grgić (17 let) iz Vršca, ki je rinila Jovanovičev avto, je bila pri priči mrtva, 21-letni sopotnik Vujačin Popović iz Kragujevca pa hudo ranjen.

KRONIKA NESREČ

EDEN NARAVNOST, DRUGI LEVO - V petek je Viktor Papež iz Novega mesta vozil osebni avto od Sentjerneja proti Novemu mestu. Na semaforju v Žabji vasi je gorela rdeča luč, zato je ustavil. Ko se je prižgala zelena, je speljal, tako pa je storil tudi osebni avto, ki ga je vozil Branko Uhernik z Otočca. Slednji je zavijal v levo, Papež pa je vozil naravnost, zato sta trčila. Laže ranjeni so bili Uhernik, njegova sopotnica Vivijana Murn iz Novega mesta in Papežev sopotnik Jože Lutar iz Novega mesta. Prvo pomoč so jim nudili v novomeški bolnišnici. Gmotne škode je za 60.000 din.

NESREČNA POLEDICA - V nedeljo zjutraj so cestni delavci delo vodstva Brežice zaradi poledice posipavali ceste. Ko so bili s tovornjakom na mostu čez Krko pri Čatežu, je iz zagrebške smeri pripeljal Grk Nicolas Hatzipanagiotoy in začel zavirati. Na ledu je avto zaneslo, tako da je trčil v tovornjak cestnega podjetja. Ranjen je bil Grk, ki ga zdravijo v novomeški bolnišnici, Franc Galič iz Žejna, ki je posipaval ceste, se zdravi v Brežicah, s praskami pa jo je odnesel voznik tovornjaka Jože Tomš iz Žejna. Gmotne škode je bilo za 60.000 din. Pol ure po nesreči je do mostu pripeljal avtobus Croatiatransa. Voznik je zaviral, na cesti so se obravnavali prvo nezgodo, avtobus je nekajkrat zasukalo, udaril je v ograjo mostu.

PREHITRO ČEZ VAHTO - Na zasneženi cesti na Vahti je imel v nedeljo nesrečo Husnija Dizdarević iz Ljubljane, ki je z dostavnim avtom vozil proti Novemu mestu. V ovinku pri Vahti ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v globel. Voznik je bil laže ranjen.

PROMETNI ZNAK ZA OKRAS? - V sredo, 22. novembra dopoldne, je Martina Vodopivec iz Sentjerneja vozila osebni avto od Sentjerneja proti Dobravi. Ko je že bila na mostu čez Krko, ji je nasproti pripeljal z osebnim avtom Jože Kožar iz Dol. Pirošice, čeprav stoji na mostu znak, da imajo prednost vozila iz nasprotne smeri. Vodopivčeva je med srečanjem zavrla, na poledenelih deskah je avto zaplesal, tako da sta s Kožarjem trčila. Vodopivčeva in njen leto star sin Boris sta bila laže ranjena, gmotne škode pa je bilo za 30.000 din.

STRAŽA IMA POSTAJO - V Straži pri Novem mestu so v nedeljo odprli novo avtobusno postajo, ki jo je s pomočjo krajevne skupnosti zgradilo podjetje Gorjanci. Postajo, na katero je vezanih okoli 2000 prebivalcev, je slovesno izročil namenu Stane Šobar. (Foto: J. Pavlin)

Lep uspeh ob desetletnici

Metliški košarkarji slavijo desetletnico obstoja - Uvrstitev v superligo - Nova pričljiva zmaga Novega mesta - Kočevje še naprej brez zmage

Minulo kolo v slovenski košarkarski ligi skupine A je ponovno dokazalo, da sta ekipi z Dolenjskega daleč najboljši. Novomeščani so dosegli prepričljivo zmago v Slovenskih Konjicah, Beti pa je doma še enkrat dokazala, da sodi med najboljše slovenske košarkarske ekipe. Zanimivo je bilo tudi v Kočevju, kjer so bili domači tik pred zmago, a so predvsem zavoljo neizkušenosti izgubili.

BETI - ZLATOROG
105 : 81 (53:34)

Rezultat sicer kaže na dobro srečanje, v resnici pa je bila tekma dokaj nezanimiva. Igralci iz Laškega so se v začetku še dobro upirali, ko pa so domači zaigrali tako kot znanjo, so popustili, in domači trener je kaj kmalu poslal na igrišče tudi rezervne igralce. Pri Beti sta se izkazala Medek v napadu in Švinger v obrambi.

Beti: Gršič 4, Medek 38, Grbec 8, Vergot 6, Švinger 26, Nemanič 15, Žibert 2 in Kremesec 6.

KONUS - NOVO MESTO
89 : 103 (46:46)

Medtem ko je bilo srečanje v prvem polčasu izenačeno, so favoriti srečanja v nadaljevanju igrali precej bolje in hitro povedli. Tekma je bila nervozna in na trenutke celo groba. Prav taka igra je prispevala, da so gostujoči igralci s sodnikom preveč razpravljali in dobili kar tri tehnične napake.

Novo mesto: P. Seničar 9, Bajt 10, Cekovnik 8, Munič 23, Kovačević 4, S. Seničar 10, Župevc 12 in Plantan 27.

KOČEVJE - TOMOS
86 : 87 (35:40)

Srečanje 6. kola slovenske košarkarske lige skupine B je bilo zanimivo in na dokaj visoki kakovostni ravni. Gostje so vodili do 8. minute drugega polčasa, nato pa tempo narokovali domačini. Gostje so ponovno povedli 5 minut pred koncem srečanja in ga po natančnih metih tudi obdržali. Tudi zmaga domačih v tem srečanju ne bi bila presenečenje.

Kočevje: Smola 20, Popovič 10, Bončina 2, Grgorič 41, R. Papež 10, Vovk 3.

SPORT OD TU IN TAM

STARI TRG - Na občinskem tekmovanju v namiznem tenisu so največ pokazali tekmovalci iz Starega trga ob Kolpi. Osvojili so vse naslove med ekipami in posamezniki. Najboljša sta bila dvojčka Renata in Zdravko Kobe. Tekmovanje je med drugim pokazalo, da nekatera šolska športna društva ne delajo po dogovoru, ki so ga sprejela na začetku šolskega leta. (V. K.)

DRAGATUŠ - Na rokometnem turnirju za občinsko prvenstvo so največ znanja pokazale pionirke iz Starega trga, ki so premagale vse nasprotnice. Za njimi so se uvrstile vrste iz Dragatuaša, Semiča, Vinice in Črnomlja. (V. K.)

KOČEVJE - Na pravkar končanem ekipnem sindikalnem šahovskem prvenstvu za območje kočevske občine je zmagal Trigopromet (24,5 točk). Sledijo: 2. Elektro (23), 3. Družbene službe (18,5), 4. Prosveta (18) itd. Nastopilo je devet štiričlanskih ekip. (J. P.)

KOČEVJE - V prvenstveni tekmi dolenjske nogometne lige so domači mlajši mladinci dosegli lepo zmago. Zadetke so dosegli: Murn 4, Mrvar 4 in Štepic za goste.

TRIM LIGA

Minuli teden se je končala mladinska občinska nogometna trim liga. Pripravila jo je osnovna organizacija ZSMS Log. Nastopilo je 14 ekip, ki so dokazale, da igrajo mladi v sevniki občini dober nogomet. Končni vrstni red: 1. Blanca A, 2. Boštanj, 3. Log A itd. F. A.

Kočevkam spodletelo

V 6. kolu SOL igralke Kočevja izgubile z Mislinjo - Plamen gostoval na Dolenjskem s polovičnim uspehom

Minulo kolo slovenskih odbojarskih lig za Dolenjce ni bilo najbolj uspešno. Zmagali so namreč le Novomeščani, medtem ko sta ekipi iz Trebnjega in Kočevja izgubili.

MISLINJA - KOČEVJE
3 : 1 (8, 10, -14, 5)

V pomembnem srečanju v Mislinji novinkam ni šlo tako, kot v zadnjih tekmah. Kočevke so slabo igrala, tako da precej bolj izkušenim domačinkam ni bilo težko zmagati. Gostje so presenetile v tretjem nizu.

KK BETI: DESETLETNICA OBSTOJA

Sredi decembra bodo metliški košarkarji pripravili prireditev, s katero bodo počastili desetletnico obstoja svojega kluba. V novi športni dvorani bodo najprej pripravili slavnostni del, po katerem bodo razdelili priznanja in zahvale, nato pa bodo na igrišče prišli domači košarkarji ter varovanci Mirka Novosela, ki so med najboljšimi ekipami letošnjega prvenstva. Proslava, o kateri bomo še pisali, bo 12. ali 13. decembra.

Šport

Končno zmaga

Načrti in želje so se novomeškim nogometašem, vodstvu kluba in navijačem uresničili. V 11. kolu slovenske nogometne lige so se Dolenjci pomerili z enajsterico Kranj in po lepem srečanju zmagali 3:2 (2:0).

Tekma, ki si jo je ogledalo več kot 150 gledalcev, je bila vseh devdeset minut lepa, predvsem zavoljo izenačenosti vrst. Povedli so domači igralci z lepim Pevčevim zadetkom (36. minuta). Lešnik pa je šest minut kasneje še enkrat zadel mrežo gostov in domači so vodili že 2:0.

Takoj po sodnikovem žvižgu na začetku drugega polčasa pa so začeli gostje s hitro in nevarno igro. Domači se še niso dobro znašli, ko so Kranjčani izenačili na 2:2 in kazalo je, da bo Dolenjska ponovno ob zmago. Vendar so Dolenjci nadaljevali z umirjeno igro in razpoloženi Pevc je v 63. minuti dosegel zmagoviti zadetek. Novomeščani imajo 7 točk in so še vedno deveti.

REPRESENTANCA IZBRANA

V Novem mestu se je minuli teden sestala strokovna komisija pri Kegljaški podvezi Dolenjske in določila moško reprezentanco, ki bo nastopila na republiški reviji Kegljačev. 9. decembra bodo v Radečah nastopili Goleš (Mercator), Jarc, B. Vesel, I. Vesel (vsi Krka), Hrstar (Novo mesto), Hren in Bratož (oba Krka). Ekipo bo vodil Jože Mrzliak.

NOVO MESTO - PLAMEN
3 : 0 (9, 12, 14)

V zaostali tekmi slovenske odbojarske lige so se Novomeščani pomerili z vrsto Plamena. Čeprav so domačini nastopili oslabiljeni in s pomlajeno vrsto, so zmagali brez težav. S tremi zmagami so po 6. kolu na 5. mestu.

Novo mesto: Legan, Primc, Cočič, Babnik, Vernig, Pavlinič, Pucelj in Lasič.

TREBNJE - PLAMEN
0 : 3 (-7, -4, -15)

V Mokronogu sta vrsti odigrali tekmo 7. kola. Odbojkarji so precej časa čakali na delegiranega sodnika, ker pa ga ni bilo, je tekmo vodil domačin Zupančič. Gostje so bili precej boljši nasprotnik in so zaslužno zmagali. Bržkone člani tekmovne komisije ne bodo zahtevali, da se srečanje zmagali. Bržkone člani tekmovne komisije ne bodo zahtevali, da se srečanje zmagali.

Trebnje: Zlajpah, Sila, Hrovat, Markovič, Slak, Pavlin, Zupančič, Koračin, Novak.

1. KOČEVJE, 2. KRKA

V novomeški športni dvorani je bilo minulo soboto odprto prvenstvo Slovenije v rokometu za mladinke. V skupini A so nastopile Kočevke, igralke Mirne, Sentjerneja, Novega mesta in vrsta Andraža. Daleč najboljše so bile igralke iz Kočevja, ki so se uvrstile v republiški finale. Končni vrstni red: 1. Kočevje (8 točk), 2. Krka (5), 3. Mirna (3), 4. Sentjernej (3) in 5. Andraž (1).

METLIŠKA LEPOTICA - Pred letom dni so v počastitev metliškega občinskega praznika predali namenu tudi novo športno dvorano. Domačini so jo takoj poimenovali 'metliška lepota', dokaj velik športni objekt pa je ta čas najbolj priljubljeno zbirališče mladih in odraslih. Belokranjci ugotavljajo, da je njihova telovadnica že pretesna. Na sliki: mladi pri uri rokometu.

tisti hip

SONCE V LATAH – Dijak 1. letnika ekonomske šole v Novem mestu Marko Pršina je želel na filmski trak zabeležiti lep večerni prizor, ko je sonce v zatonu zasijalo med latami ponosnega dolenjskega toplarja. V „praktični“ je imel barvni negativni film, zaslonko je nastavil na vrednost 11, čas ekspozicije pa na 1/60 s. Tako je bil posnetek podosvetljen, s čimer naj bi avtor namesto kozolca dobil le obris. Poskus je seveda zanimiv, vendar pa se svoje zamisli Pršina ni lotil najbolje. Terzna gmota kozolca je premočna, preveč je je, medtem ko je neba premalo. Fotografija bi bila mnogo bolj učinkovita, ko bi avtor stopil bliže in niže, dobil več lat in odrezal velik del kozolca proč. Vendar tudi taka, kot je, ni za v koš. Omenimo naj še, da barva na tem posnetku ne igra nikakršne vloge: brez škode bi prav tako dober posnetek naredil s črno-belimi negativom in še ceneje bi bilo.

Dolenjski list pred 20 leti

Tito prišel v Novo mesto

DOLENJSKA METROPOLA take množice ljudi v svoji zgodovini še ni videla. Glavni trg, slavnostno okrašen in dobro ozvočen, je bil podoben velikanski valujoči reki, ki je preplavila tudi vse stranske ulice in trge in nestrpno pričakovala maršala Tita. Točno ob enajsti uri je predsednik republike v spremstvu visokih gostov stopil na slavnostno tribuno, kjer ga je pozdravil v imenu graditeljev avtomobilske ceste in meščanov Novega mesta komandant brigad Mičo Novkovič. Vedno znova prekinjan z navdušenimi ovacijami velikanske množice, je maršal Tito začel govoriti.

V MESECU OKTOBRU so dosegli kanižarski rudarji nov delovni uspeh. Prvič v zgodovini obratovanja rudnika so dosegli in presegli mesečno proizvodnjo 4000 ton premoga. Nakopali so ga namreč 4200 ton.

MED VSEMI kulturami, ki smo jih letos posejali in posadili na našem posestvu, nas je pač najbolj zanimal hmelj, ki smo ga letos prvič pridelali. Na treh krajih, to je na Ravnih njivah, pod železniško postajo in ob Kolpi smo napravili žične opore. Delo z napravo žičnice se nam je precej zavleklo, zato smo hmeljeve sadike sadili precej pozno, kar pa je seveda vplivalo na kakovost hmelja in hektarski dnos.

POLFINALNI TURNIRI za prvenstvo Novega mesta so zelo razgibali šahovsko dejavnost v Novem mestu. V celoti na njih nastopa nič manj kot 40 igralcev. Najbolj razveseljivo je, da se je resneje začelo delati z mladino.

MLADINI MORAMO odkrito razložiti to, kar pri nas nastaja, naš novi sistem. Ne smemo skrivati napak. Razrednih nasprotij pri nas ni, zato nimamo kaj prikrivati. Mladino moramo celo na napake opozarjati in jih kritično razlagati.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 27. novembra 1958)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Češpljice so redka prikazen

(Lepa jesen) je letos, kakoršne že dolgo ne pomnimo. Mraza nismo imeli še čisto nič. Po Vsih Svetih bilo je nekaj mrzlih dni, toda ne toliko da bi se led delal, sedaj pa je skoro toplo; polje je lepo zeleno in cvetlice niso redka stvar. Vredništvu prinesel je umirovljeni učitelj cvetočo vejico češnje in drugo vejico s češpljicami, ki so debelejši od boba; to je vsekako redka prikazen. Minulo nedeljo zjutraj pa smo imeli grozen vihar z dežjem. Podrl je v več krajih kozolce, in kakor smo poizvedeli, je bil ta vihar jako razširjen; na Hinjah pa je stolp in menda tudi cerkev razkril. V Trstu je morje izstopilo vsled viharja in grozno škodo napravilo, več čolnov se je potopilo. Celó iz Amerike so došla poročila od groznega viharja. Sedaj je zopet vedro.

(Most čez) Krko bil je 23. novembra blagoslovljen in otvorjen. Ta čin vršil se je brez blišča in šuma, vendar prav lepo in imenitnej

stvari primerno. Na licu mesta zbrali so se veleblagorodni gospod okrajni glavar z gospodom nadinženirjem in drugimi uradniki, mestni zastop novomeški z županom in tako tudi zastop občine Šmihel – Stopiče s svojim županom. Navzočega je bilo mnogo občinstva.

(Nemški cesar) se je vrnil iz Palestine. Do nemških katoličanov v Sveti deželi se je kazal res prijaznega. V Jeruzalemu je kupil od Turkov prostor, imenovan „počivanje svete Device“ in ga prepustil katoličanom. Ali drugače se je čudno vedel na Jutrovem. V Damasku je sijajno počastil grob Saladina, onega sultana, ki je kruto črtil kristjane in jih tudi – bilo je ob času križarskih vojn – potolkel popolnoma v neki bitki. Kako more to storiti krščanski vladar? Tako je moderno krščanstvo!

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. decembra 1898)

Seksi nogomet

Homoseksualnost na športnih igriščih? – Studija

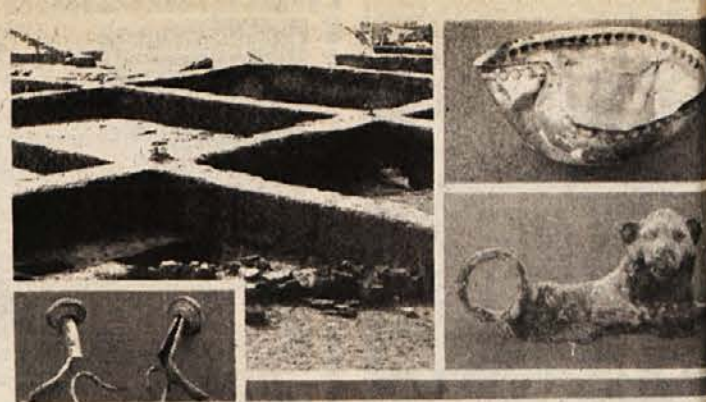
Antropolog Alan Dundes se po izidu svoje študije v reviji Western Folklore izogiba močnih igralcev ameriškega nogometa. Fantje so namreč brez ovinkarjenja povedali, da bodo presnetemu znanstveniku zavili vrat, če jim pride v roke. Zakaj taka jeza?

Alan Dundes se je lotil ameriškega nogometa na nadvse izviren način. Dokazati je hotel, da je ta športna igra, ki ima v Ameriki na milijone strastnih privrženec, prikrita homoseksualna ceremonija. V pravilih igre je našel elemente spolnega posilstva, nadvlade močnejšega samca nad šibkejšim, elemente spolnih odnosov in homoseksualne erotike. Kdor je že videl kakšen film o ameriškem nogometu, bo znanstveniku skorajda priki-mal. Igralci se namreč rinejo na kup, mečejo eden na drugega, napenjajo zadnjice in se drgnejo drug ob drugega. Ameriški nogomet je podoben rugbyju, kot ga igrajo tudi pri nas.

Antropolog pravi tudi, da že sama obleka kaže spolne elemente v igri. Igralci nosijo čelade, močno ojačane zaščitnike na ramenih, da so nenaravno plečati, hkrati pa imajo na sebi zelo tesne hlače. Na spolnost spominjajo tudi športni izrazi, ki jih pri igri uporabljajo.

Športni navdušenci pravijo, da se je antropologu malo zvrtilo v glavi, medtem ko se zlasti behavioristi navdušujejo nad prodomostjo Dundesovega razmišljanja. Pravijo, da šport ni nedotakljiva tema in da privrženost igri sama po sebi kaže, da gre za uživanje v nji, naj bodo navdušenci gledalci ali igralci.

Ob teh vesteh bo morda kdo pomislil tudi na naš evropski nogomet. Silovito objemanje in poljubovanje ob vsakem голу bi Dundes razumel po svoje, gotovo pa ne kot znamenje silnega veselja nad golom, čeprav je pri jugoslovanskih igralcih zaradi suše v golih to še kako razumljivo.

Izkop groba in zlati predmeti, ki so jih našli.

Odprt prinčevski grob

V Nemčiji našli grob keltskega plemiča – Pogrebni voz iz zlatina – Dragocen je tudi železni pivski rog

Nemalokrat že se je dogodilo, da je kmet pri oranju s plugom zadel v kamen, star lonec, ostanek meča, čelade ter tako nehoti odkril važno arheološko najdišče. Tudi lani je neki kmet v Hochdorfu nedaleč od Stuttgarta s plugom zadel v nenavaden kamen. Že nekaj dni kasneje se je izkazalo, da gre za porušeno grobno gomilo keltskega poglavarja, ki je verjetno umrl okoli leta 550 pred našim štetjem. Poglavarjev grob je bil nedotaknjen, obilica predmetov, ki so jih v grobu našli, pa pomeni dragocen prispevek pri odkrivanju zanimive in še vedno ne dovolj poznane keltske civilizacije.

Letos poleti so začeli z izčrpnimi izkopavanji. V podzemskem prostoru so izkopali bronasto ležišče na kolesih, obdano z osmimi kipci. Na ležišču je ležalo dobro ohranjeno okostje poglavarja. Meritve so pokazale, da je moral biti Kelt prvi junak in da je meril v višino dva metra, umrl pa je v starosti do 40 let. Okoli vratu je imel zapet v zlato okovan trak, najverjetneje znamenje plemenitosti. Ob vznožju so našli veliko bronasto posodo, okrašeno s tremi levi. Posoda je grškega izvora in so jo najverjetneje uporabljali pri pitju, saj so arheologi v nji našli lepo zlato čašo. Ob pogrebem vozilu so našli par zlatih sandal, kačaste zlate broše in zlato bodalo. Med predmeti iz neplemenitih kovin je posebno presenetil železni pivski rog. Tovrstna najdba je izredno redka.

Bogato najdišče blizu Stuttgarta še ni povsem raziskano, vendar tudi dosedanje najdbe

dovolj zgovorno pričajo, da Kelti vzdrževali trgovske stike s sredozemskimi civilizacijami. Te in druge ugotovitve sili zgodovinarje, da o keltski civilizaciji pišejo z več spoštovanjem in občudovanjem, saj je bila, tako vse kaže, veliko bogatejša, kot so mislili doslej.

Superpuška G – 11

Novo nemško orožje

Bundeswehr skrivoma izdeluje novo puško za svoje vojake. Kolikor je od skrivnosti prišlo na dan, zbuja zanimanje strokovnjakov in nestrokovnjakov kajti novo orožje naj bi bilo nekaj posebnega. Če bi ga premerjali s staro običajno puško bi bila v enakem položaju, kot je moderno reaktivno letalo proti navadnemu lovcu iz zlatenja vojne.

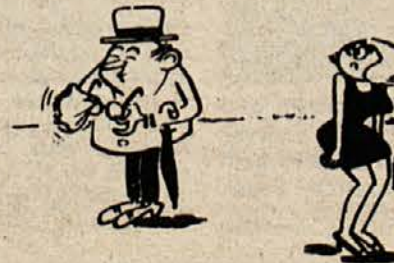
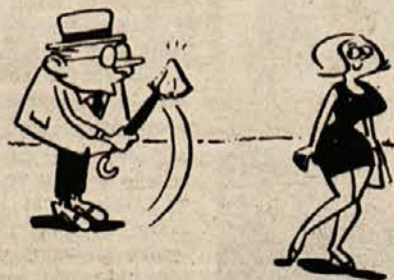
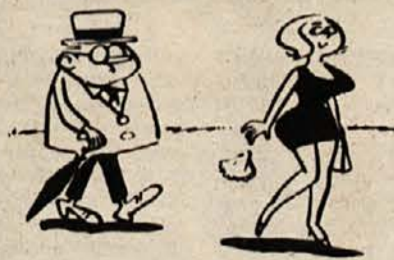
„Več ne smem povedati koliko to, da bo na zunaj podobna kot včku za violino,“ je suhoparno dejal odgovorni vojaški strokovnjak, minister za obrambo pa tega ne, ampak je samo vzdignil, da zadeva še ni zrela za javnost. Ko bi nikoli ne bila!

Kljub temu se o puški marsikaj ve. Puška G – 11 je več kot lažja in krajša od sedanjih pušk. Strelja lahko posamično v kratkih in srednje dolgih razdaljih. Je izredno natančna pri merjenju. Njena izrazita prečnost in posebnost pa je municija. Zanj klasična municija pride v poštev. Naboji za G – 11 so narejeni tako, da pri streljanju tulec z vžigalno kapi zgori; torej cevi ni potreba sprazniti in odvreči tulca. Tulec kroglja je nekaj posebnega. Majhna, v premeru meri le 4 mm, kar pa ne pomeni, da je nevarna. Zaradi majhnega kalibra doseže štirikratno hitrost zvoka, s tem pa bolj natančno let.

ST

16. Stezosledec se je zadem tem je privlekel na dan izplal vodo, ki se je nabistirinajst žlic!« je vzkdragi Jasper, da sem vozdesetimi.« – »Res je Voda se je tako presedravnotežje,« je bran

K	S	A	N	T	O	F	I	L
O	T	R	D	E	L	O	S	T
M	A	G	S	E	R	T		
N	O	V	O	M	E	S	T	O
G	R	B	A	N	E	S	P	
W	A	A	L	S	N	O	T	A
K	O	Z	A	I	S	M	E	T
A	B	A	N	O	M	E	D	L
B	A	T	A	L	J	O	N	O
E	R	O	J	A	N	E	S	A
L	A	K	E	T	A	T	T	R

Za brezupne boleznj so obupna zdravila.
HIPOKRAT

Zavist je vrsta pohvale.
G. GIUSTI

Skrivnost življenja je v umetnosti.
O. WILDE

	gr. bog sonca	skupina alpinistov vsteni	olesnela rastlina	smith	kuhar lovro	rezanje	mesto v čsrr	karta pri taroku	izrastek na glavi
vzporedni razred									
domača žival					slov. lit. mentor in mecen (žiga)				
kralj živali				nem. pisatelj (wilhelm)	tip sov. letal	murska sobota			d l
truplo						fr. m. ime			
								teritev	mit. letalec
d l	najmanjši delec snovi	naš tednik			otolje med am. in evr. televizijski sistem				
stara prestolnica babilonije				d l	majhen možic				
st. rim. obleka				pripadnik bogomilcev v srbiji				radij	
spona				hebter				gostija	
				kositer				galij	
rus. skladatelj musorgski				berite d l	obmoško zdravilišče v čr. gori				
d l	trojica pri tomboli			v vsako hišo d l	gora na notranjskem				

VAŠA ZGODBA

ČETRTI LETNI ČAS

„Leto ima štiri čase: zimo, pomlad, poletje, jesen...“
 Sedim v naslanjaču skrčenih nog, glavo si podpiram z roko in razmišljam. Od zunaj prihajajo utišani zvoki melodije, glasno zvrčenje ptic in klici otrok. Že celo uro sem tako osamljena.
 „Leto ima štiri letne čase: zimo, pomlad, poletje, jesen...“
 Znova slišim to melodijo, znova iste besede, vse je nespremenjeno.
 „Da, leto ima štiri letne čase!“ vzdihnem. Pogled mi zastava do očetovih kanarčkov v kletki. Skakljata po paličicah. Videti sta zadovoljna in vesela.
 „Morda pa nista vesela, pa kljub temu skakljata in zvrčolita. Morda je zvrčenje le žalostno hrepenenje po prostosti, morda so to le klici po družbi bratov?“ mi prišepne misel. Osamljenost se mi sprejme v žalost. Počutila sem se neobgledeno in majhno, nepotrebno. Življenje je dobilo same sive odtenke.
 A ko sem se ponovno zazrla ven v jesensko naravo, mi je v žalostno počutje nepričakovano kanila kaplja veselja, za njo pa še ena in še ena. Kot odrešilna bilka mi je prišla v toku časa misel, da je svet žalosten in pust samo takrat, kadar si osamljen in si ga iz svojega srca rišeš sivega. Iz puščobe prihaja potem misel, da nimaš prijatelja, da se nihče ne meni zate.
 Gledam skozi okno. Narava, kako živa je narava! Stoterne barve na hrastih, bukvah, listje lip, javorov in brez se preliva v mavričnih barvah. Sonce osvetljuje ogoljene krošnje dreves, proseva skozi liste in kot božanski slikar riše s tankim čopičem vetra veje in vejice, suho listje na tleh in na drevju, riše svetleče kapljice rose, cvetove zadnjih rož.
 Kot iz začaranih sanj se zbudim. Vstanem iz naslanjača. Omotična od notranjega veselja ne vem, kam bi šla, kam stopila, pa krožim po dneveni sobi in si šepetam: „Lepa je jesen... lepo je življenje... lepo je biti vesel!“
 DIANA

„Sonce proseva skozi liste in kot božanski slikar riše veje in vejice...“ (Foto: M. Markelj)

Kaj je s posmrtnim življenjem?

Sovjetski strokovnjaki pojasnjujejo „znanstvena“ raziskovanja o življenju po smrti – Ugledanja onostranstva v klinični smrti niso mogoča

Zagrobno življenje je v zadnjem času najbolj privlačna tema znanstvenikov, ki se ukvarjajo s psihologijo in medicino oživljanja. Po izidu knjige ameriškega psihiatra Raymonda Moudyja „Življenje po koncu življenja“ (o nji smo pisali v eni od lanskih števil Dolenjskega lista) so o vprašanju zavesti v času klinične smrti spregovorili številni medicinski in nemedicinski strokovnjaki. Knjiga je razburkala domišljijo in vrgla milijonom ljudi „znanstveni“ dokaz o življenju po smrti, medtem ko so strokovnjaki zmajali z glavo. Med znanstveniki, ki so se oglasili proti knjigi, je tudi sovjetski akademik V. Njegovski, direktor laboratorija za reanimatologijo (oživljanje) pri Akademiji medicinskih znanosti ZSSR.

Kaj trdi ameriški strokovnjak? Pri preučevanju in zbiranju izjav ljudi, ki so bili klinično mrtvi, a so ponovno zaživi, je prišel do ugotovitve, da so doživljanja smrti pri vseh ljudeh v mnogem zelo podobna. V trenutku, ko srce preneha delati, naj bi človek slišal nejasen šum, zagledal svetlobo in se počutil, kot bi ne bil več omejen z zakoni tega sveta. Umrli naj bi slišali zdravnike, ki ugotavljajo njegovo smrt, videli svoje truplo, hkrati pa že pogledal v onostranstvo ter zagledal mrtve znanke, prijatelje in sorodnike, ki mu prihajajo naproti, da bi mu dali poguma. V izjavah se večkrat ponavlja tudi motiv bitja iz luči, ki da prihaja umrlim naproti in jih uči velike modrosti onostranskega bivanja. Kasneje se ves privid razblini, človek pa se znajde v bolniški postelji, kjer zve, da je bil po

merilih sodobne medicine že mrtve. Takih izjav je Moudy zbral 150, kar je prepričljivo število. Sovjetski znanstvenik Njegovski je v svoji praksi opravil podobne raziskave kot ameriški psihiater, vendar pravi, da mu še na kraj pameti ne pade, da bi halucinacije smatral za dokaz kakršnekoli resničnosti onstran zakonov našega sveta. „Velikokrat sem se pogovarjal z ljudmi, ki so oživi nekaj minut po tem, ko se jim je zaustavilo bitje srca in dihanje. Za znanstvenike so njihove pripovedi vredne pozornosti, saj jim pomagajo ugotoviti, kakšni procesi potekajo v človekovem organizmu, ko življenje ugaša in ko se ponovno prebuja,“ pravi sovjetski akademik, nato pa pojasnjuje, da so pri klinično mrtvih vidne halucinacije

izredno redke, res pa je, da slišijo šum in vidijo svetle iskre pred očmi. Največkrat ljudje klinično smrt preprosto prespijo. Morda je najbolj presenetljiva trditev, da gre pri vseh teh doživljajih v veliki večini primerov le za doživljanje pred samo klinično smrtjo. Bolnik kasneje pozabi, da je nekaj doživel pred padcem v nezavest. „Trdim, da so pristaši teorije življenja po koncu življenja zavrgli vsa tista pričevanja, ki jasno govorijo v škodo njihovega prepričanja,“ energično zatrjuje sovjetski strokovnjak za oživljanje

V Sovjetski zvezi so opravili veliko eksperimentov in kliničnih opazovanj prav z namenom, da bi natančno proučili proces umiranja. Po dosedanjih ugotovitvah se proces umiranja začne običajno z ugašanjem „komandnih organov“ človekovega organizma, predvsem možganske skorje. Še preden nastopi stanje klinične smrti, začne upadati električna aktivnost možganov. Naprave, ki beležijo biološko aktivnost organizma, beležijo zelo upočasnjeno delovanje vseh življenjskih funkcij. V tem trenutku je človek videti že kot brez življenja. V spominu nastane za trenutke temna luknja, prepad brez dna, iz katerega ni mogoče niti pri še tako globokem

iskanju nič dvigniti v svetlobo zavesti.

„Trditi, da si kdo v takem stanju lahko kaj zapomni, je prav tako nesmiselno, kot trditi, da hromci lahko igrajo nogomet,“ kratko in odločno pojasnjuje Vladimir Njegovski.

Pri oživljanju ljudi iz klinične smrti se zdravniki lahko uspešno spopadejo s smrtjo le v primeru, da je bila možganska skorja brez kisika največ sedem minut. Po petih do sedmih minutah brez svežega kisika začne celice v možganski skorji propadati, z njimi pa izginja razum. Nekaterim zdravnikom je uspelo vrniti v življenje ljudi tudi po tej kritični meji, vendar pa bi o oživljenih le stežka govorili kot o ljudeh, saj je oživel zgolj telo, razum pa je ostal nepopravljivo poškodovan, na stopnji razumnejše živali.

Brez posledic ni niti kratko trajno pomanjkanje kisika. Do halucinacij, oziroma doživljanja vidnih podob pride zelo porredkoma. Kadar že pride, so to ponavadi podobe, ki prihajajo iz tistih predelov možgan, ki se prebujajo prvi – to so centri za čustva, čute in primarne analize čutenja. Možganska skorja se vrne v življenje najkasneje.

Pri nekaterih nevrokirurških posegih pa zares pride do jasnih vidnih in slušnih prividov, vendar so tu posledica draženja posameznih možganskih središč z električnim tokom. Na ta način kirurgi preverjajo sposobnost posameznih možganskih predelov.

Znanost torej o onostranskem življenju še vedno ne more povedati prav nič!

EZOSLEDEC

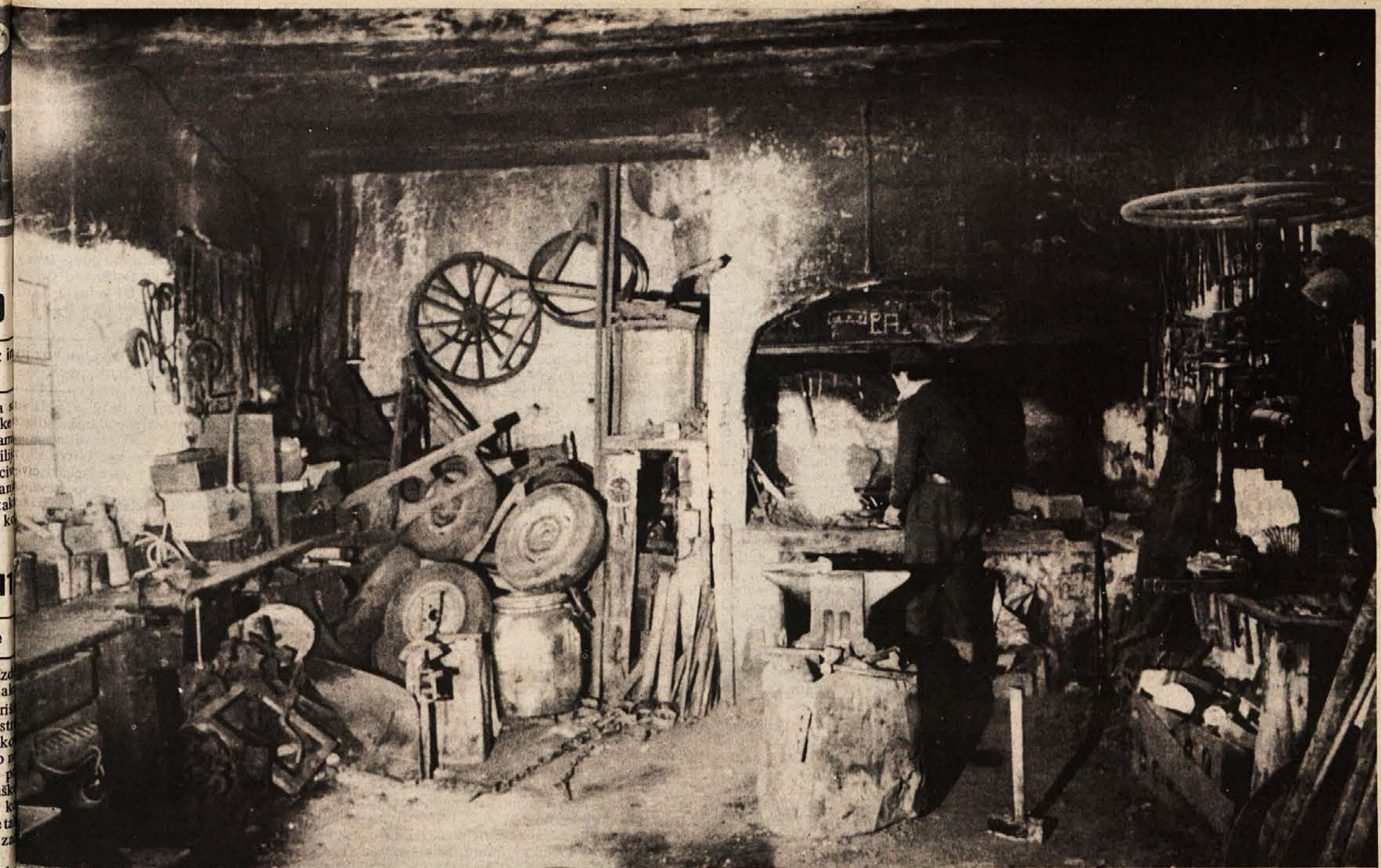
ljno smehljaj. Pono žlico in z njo v čolnu. »Polnih il. »Priznal boš, od tudi že s pičlimi da mojster Slana sem komaj lovil asper hudomušno.

17. Kap si je opomogel od strahu in je spet začel: »Saj, saj, svoje vode dobro poznate, a to bi z malo vaje zmogel vsak moj mornarski učenček.« — »Hm,« je dejal Stezosledec resno, »slišiš, Jasper, najin prijatelj ne bo prej dovoljen, preden ga ne popeljeva čez Niagarske slapove.« — »Nemogoče,« je vzkliknil Kap. — »Da, da, s trojambornico!« se je zasmejal Natty.

18. Na bregu jih je že čakala Mabel, ki je pohitela naprej, da bi se prepričala, ali so srečno prestali divjo vožnjo. Kmalu za njo sta prišla Indijanca z drugim čolnom in spet so se vkrcali. Komaj pa so zapluli, se je na bregu pojavil Velika Kača. Stezosledec si je z roko zaslonil oči: Delavar jim je dajal zn. menja, naj pristanejo. Morala je groziti nevarnost.

VRNITEV

„Domov grem!“ Tako se je bil odločil nekega dne. „Kaj pa imaš tam? Samo garanje, drugega nič,“ so mu bili govorili znanci, a on se je bil trdno, neomajno odločil. „Ne, ni res! Tam v domovini je lepše. Mati me čaka in delo ni garanje v prazno.“ Spomnil se je teh besed, ko je utrujen stopil iz vlaka. Srce mu je zapelo: „Doma! Doma!“ Kar prekipeval je od silne radosti ob pogledu na znane mu griče in hribe. Z veseljem in čvrstim korakom je krenil proti domu, vsa utrujenost je padla z njega kot osušena skorja blata. Koraki so peli po domačem kamenju, z njimi pa je vriskalo srce. Sonce je žgalo, vetrič sušil potno čelo. Prišel je do roba gozda. Dom ni bil več daleč. Noga mu je zastala. Sedel je in počival. Popotni prah se mu je nabral na čevljih, zalezal v usta in kožo. „Domačija, prihajam!“ je šepetal s hripavim glasom. Tako prijetno je bilo počivati, ko je vedel, da je za gričkom domača hiša. „Vmi se, sin moj, kmalu se vrni,“ mu je iz spomina zaklical materin glas. „Mati!“ ga je spreletelo. Dvignil se je in šel naprej. Pri potočku se je napil sveže vode, izplaknil prah iz grla. Zelena trava in travniško cvetje sta ga zavijala v omamni vonj in vabila, naj leže. Sonce se je nagnilo nad rob gozda. Rdeča večerna zarja je zažarela na nebu. Veter je prinesel vonj sena in topli duh hleva. Vas je bila že blizu. Na vrhu hrička se je ustavil. Pogled mu je objel rodno vas. Razprostrl je roke, kot da bi hotel v objem vzeti ljubo mu deželo. Na pragu nizke kmečke hiše je zagledal drobno starčo. Z roko si je zasenčila oči in zrla v daljavo. „Mati!“ je krknil. Tekel je po hribu navzdol. Noge se mu skoraj niso dotikale tal. „Sin moj!“ je dahnila starka. Padla sta si v objem. „Vrnil sem se, mati. Ostal bom tu!“ je dejal. Silno olajšanje ga je preplavilo.
 ŽIVA

PESEM KOVAŠKIH KLADIV ZAMIRA

Kolo časa se hitro vrti. Nekdaj je imela vsaka vas kovača, pa tudi dva, danes bi vse dolenske kovače lahko preštel na prste. Minili so časi ko so po prašnih cestah ropotali in cvilili „šteklači, aksarji in parizarji.“ Kovaštvo umira skupaj z mnogimi, večjih nad vse cenjenimi poklici.

Samo v Novem mestu je bilo 1791, kot je zapisal zgodovinar Breckerfeld, okrog sto obrtnikov. Mnogo obrti ne obstoji več. Pa ne samo v Novem mestu, tudi drugod po Sloveniji jih več ne poznajo. Tega leta je imelo mesto 2 izprašana ranocelnika, 2 rokavičarja, 2 fijakarja, 2 platnarja, 2 trgovca z dišavami, 1 glavničarja, 1 kotlarja, 6 usnarjev, 2 pasarja, 1 kiparja za razpela, 1 steklarja, 3 iglarje, 2 jermenarja, 1 klavca, 3 peke, 1 puškarja, 3 kovače ter 1 kolarja in še druge podobne obrtnike. Pri kovačih so naročali okrasne mreže za okna, nasadila za vrata, ključavnice, kljuke in še veliko del pri novi hiši je opravil kovač. Prav ključavnice s ščitniki so bile posebna mojstrovina. Pa ključiči, ki se za-

radi svoje velikosti in velikega držala še do danes niso odlomili, kaj še da bi se izgubili.

Dolenski kovači so delali vsakega po malo, bili so tako rekoč za vse. Grelji, kalili, krivili in oblikovali so kose železa. Marsikateri njihovi izdelki so danes že našli svoje mesto med stari železom ali pri zbiralcih starin. Prehitel jih je čas, tovarne in stroji, ki naredijo hitreje in ceneje, prav gotovo pa manj trpežno. Največ dela so imeli dolenski kovači z vozovi in konji. Voz je doživel prvi krst že pri kolarju ali „bognarju“, kot mu še danes po domače rečemo. Sprva so bili vozovi povsem leseni. Tak voz je vzdržal tudi po dvajset let na kamnitem kolovozu. Ob premikanju je škripalo in cvililo, da je kaj. V pesto kolesa so večkrat vrgli kar gozdnega lazarja namesto kolomaza. Šele s pojavom kovaštva so vozove pričeli okovati.

„Šteklači in aksarji“ so bili prvi vozovi, ki so imeli okovane osi in pri kolesu železno „pušo“, spredaj in zadaj pa zavoro. Postavil se je tak

voznik, ki je imel izvrstne konje, pobarvan „parizar“, v rokah pa „gajžljo“, ki je imela na koncu vpleten „šnic“ za pokanje. Okovani vozovi so bili še trpežnejši in tišje so tekli. Kmet je voz naročil pri kolarju, „likof“ pa so pili pri kovaču. „Sto ur smo porabili za okovanje voza in sto orodij za vsak oblikovanec posebej. Najtežje je bilo krivljenje šin. Žarečo je potrebno nabiti na leseni obod, da dobro drži,“ se spominja 68-letni Polde Florjančič z Malega Slatnika, eden redkih, ki je ostal v kovaškem poklicu. V njegovih jeklenih rokah poje kovaško kladivo že več kot pol stoletja. Pozna ga vse Podgorje tja do Metlike. Zadnji voz je okoval pred petnajstimi leti sosedu. Serijsko izdelani „gumi vozovi“ so prevzeli njegovo delo, te pa izpodrivajo traktorji. „Traktorja ni potrebno podkovati“, se pošali. Nekaj desetletij nazaj je imel več kot sto stalnih strank, ki so konja pripeljali po novo obuvalo vsake tri mesece. Za vsakega je moral izdelati svojo podkvo. Pri tem so mu pomagali vajenci. Sedem jih je izučil, pa so mu vsi

ušli v druge poklice. Poiskali so si lažje in manj umazano delo.

Danes je Polde sam. Sam v svoji kovačnici, polni raznega orodja in naprav. Tolče po nakovalu, po katerem je že pred devetdesetimi leti udarjal njegov oče. Meh v kotu že nekaj let žene elektrika. Za hude čase pa je še vedno pripravljen meh z ješo, ki ga je včasih tako gonil po ves dan, da bi bil prišel peš v Ljubljano in nazaj. Mehko kot glina postane železo, ko ga dobi v roke Polde. Tudi po desetkrat ga mora vrniti v ogenj, da se spet omehča in na nakovalu ustvarja nove oblike.

„Dela je še dovolj za starega človeka. Odtrga se veriga, zlomi se zob, izrabi se plug, podkovati je potrebno konja. Polno drobnih del, ki zahtevajo izkušenega človeka. Nič ni tako uničeno, da se pri meni ne da narediti novo“, pravi in pokaže na kup stvari v kotu, ki jih mora še narediti.

JANEZ PAVLIN

DOBER DAN, DOLENJCI

JAKA ROZMAN ČIKO

Zdaj je razumel, da je minilo življenje, v katerem se ljudje ubijajo. Bil je v deželi nenavadnih, vznemirljivih dogodkov, a je le srečno ušel iz nje. Bil je tam, kjer je bilo vse rdeče od krvi in črno od trpljenja, a je le ostal živ. Zato so bile zdaj njegove prve misli polne veselja.

Stephen Crane

Tudi Jaka Rozman je bil še deček. Komaj pri šestnajstih letih je že dobil puško. To je bilo v septembru 1943, ko je odšel s še nekaterimi svojimi delovnimi tovariši v partizane, v Cankarjevo brigado. V Mrzli luži pri Trebnjem so jih

tudi strah. Toda imel sem odličnega komandirja čete Poldeta Jermana iz Črnomlja. Bil je ogromen, z velikimi stopali in kar naprej je kričal: „Čiko sem, Čiko tja...“ (Čiko je bilo partizansko ime Jake Rozmana). Držal sem se ga kakor klop in zaupal sem mu kakor očetu.

Jaka Rozman pripoveduje te svoje spomine ognjevit, z energijo in bliskajočimi očmi, ki ne dopuščajo dvoma. Pripoveduje jih, kakor bi se dogajalo včeraj, kakor da je še zdaj ves sajast od dima, in glasno, kakor bi v neposredni bližini padale bombe.

Že kmalu po tej ponesrečeni bitki pa so napadli postojanko „Goba“ in jo v slabi uri zavzeli. Imeli so petindvajset lahkih metalcev... „Ko sem priletel v to vas,“ pripoveduje Jaka Rozman, „sem v neki sobi naletel na nemškega podoficirja. Samo spogledala sva se. Toda ni bilo časa za razmišljanje.“ Nepogrešljivi rafal iz Jakovega mitraljeza je napravil svoje. Zunaj je od hiše do hiše divjala bitka. Šlo je za življenje in smrt. Toda borili smo se na svoji zemlji. Vedeli smo, da moramo zmagati. To je zahteval tudi naš komandir. Tudi tretji napad je bil na nemško postojanko v Dole pri Litiji blizu Gabrovke. Komandant bataljona je bil takrat Cetinski – Lev. „Ščutil sem artilerijo v nekem gnezdu nad vasjo in bilo me je pošteno strah. Toda kadar gre za res pozabiš na vse.“

Naš bataljon je bil pozneje izvzet iz sestava Cankarjeve brigade in poslan v smeri Novega mesta. Zavzeli smo položaje ob Gorenji Straži, ravno takrat se je pripravljala velika nemška ofenziva. Moj tretji vod je bil poslan v izvidnico proti Semiču in v Rožnem dolu smo dobili izčrpane podatke o premiku sovražnika. Posredoval jih je načelnik postaje, ki je bil naš dober zaveznik.

Čez čas smo se tudi sami prepričali o veliki premoči, ko smo s strmine opazovali ognje in premike tovarnjakov v dolini. Umaknili smo se nazaj proti Uršnim selam in naprej v Lubensko goro. Tam smo se srečali s tovariši iz XII. brigade. Tu smo ostali cel dan in celo noč. Vse okoli nas so gorele zidance. Bili smo v čedalje hujšem obroču in naslednji dan ob enajsti uri dopoldne smo se s silovitim jurišem rešili v padeške hoste in na pobočjih Gorjancev smo se znova sešli s cankarjevci.

Jaka Rozman je sodeloval v bojih pri Žužemberku in pri Štampetovem mostu. Še posebno pa se spominja prodora na hrvaško v vas Bosiljevo, kjer je bila ustaška postojanka. „Pri Vuki Gorici, ko smo se že vračali,“ pripoveduje Jaka, „smo padli prav v sredo nemške kolone... Ležal sem nekaj metrov od ceste in štel ti-

gre. Ko sem jih naštel dvainštirideset, sem od strahu in utrujenosti zaspal.“

V Cankarjevi brigadi je Jaka Rozman doživel vse: zgubil je veliko svojih najboljših prijateljev in tu je doživel tudi srečni konec vojne, ko je prišel skozi tako imenovani mrtvaški most na Zaloško cesto ob tretji uri zjutraj.

V Ljubljani je ostal le en dan in že se je nadaljevala pot proti Celju in pozneje do Črne na Koroškem. Pred sabo so imeli kolone ustašev, belogardistov in Nemcev, vseh mogočnih kvizlingov in prave svobode zanj še ni bilo.

Vračali so se skozi Gornji grad in se iz Ljubljane odpeljali z vlakom proti Sevnici na Dolenjsko v očiščevalne akcije. Cankarjevo pot je Jaka Rozman – Čiko zaključil na Dolžu pod Gorjanci. Dobil je čin zastavnik. Bil je tudi v 15. diviziji in v drugi diviziji Knoja, in 1. februarja 1946 sprejel delo v organih za notranje zadeve. Bil je komandir postaje milice v Železnikih, v Domžalah in v Ljubljani. Leta 1962 pa je bil imenovan za inšpektorja milice UJV Ljubljana. Tu je ostal do upokojitve 1975 in zapustil delovno mesto v činem majorja.

To je kratka in skopa oznaka življenjske poti Jake Rozmana, dečka ki je živel v težkih življenjskih razmerah in, ki v resnici ni imel nikoli pravega doma, saj so se selili kot osebenjaki iz kraja v kraj, kakor je nanesla očetova služba. Rodil se je v Trebnjem v stari graščini, v osnovno šolo je hodil v Mirni peči, kjer je bil oče progovni delavec. Pri hiši je bilo osem otrok, in ko je bila 1934 velika finančna kriza, so morali s trebuhom za kruhom na Štajersko v vas Ponikve. V lesenih coklah je hodil skozi gozdove in vinograde dve uri daleč do šole in kos kruha si je prislužil tako, da je prinašal kmetom pošto.

Zaradi materinega domotožja so se preselili znova na Dolenjsko, v Šentlovrenc, kjer je uspešno končal osemletko.

O Jaki Rozmanu pa ne bi bilo popolne informacije, če ne bi povedali, da je še zmerom aktivni družbenopolitični delavec. Človek, ki nenehno spreminja svet in je pripravljen sleherni čas pomagati sočloveku. Že v letu 1949 je začel delati na terenu Stara Ljubljana. Bil je predsednik SZDL in ZB. Danes je predsednik krajevne skupnosti Stara Ljubljana in predsednik ZB istega terena. Njegova je zamisel o pobratenu krajevne skupnosti iz Adlešičev in KS Malinše – Kolovrat v Zagorju. Po borčevski liniji je že drugo mandantno obdobje delegat v družbenopolitičnem zboru.

Jaka Rozman se počuti še zmerom pravega Dolenjca.

LADISLAV LESAR

VOJAŠKI KOTIČEK

RAKETE – PRESTREZALCI?

Laserje so doslej uporabljali predvsem za merjenje razdalj, označevanje ciljev in kot eksperimentalna orožja, namenjena predvsem za zaslepljevanje pehote. Po podatkih tujega strokovnega tiska pa so se zdaj začeli ukvarjati z idejo protibalističnega izstrelka prestrezalca na laserski pogon.

Dr. Arthur Kantrowitz, direktor Everetovega raziskovalnega laboratorija, ki pripada družbi Avco, naj bi sprejel določen denar od agencije ameriške kopenske vojske, ki se ukvarja z obrambo pred balističnimi medcelinskimi raketami. (ABMDA). Dr. Kantrowitz je sicer znan po elu pri visokoenergetskih laserjih, toda to orožje je po treznih ocenah zaenkrat še utopijska. Pred leti je omenjeni znanstvenik objavil delo, ki se ukvarja z možnostjo lansiranja satelitov, s prenosom energije s tal v raketo nosilko. Pri tem pa je poudaril, da bi bila za to potrebna moč velikostnega reda okoli 1000 megavatov!

Čeprav moči sodobnih laserjev naglo naraščajo, bi za takšen projekt potrebovali moči, ki bi bile za pet do šest velikosti večje od tistih, ki so nam na voljo. Je pa upanje, da bo človeštvo take moči v naslednjih desetletjih doseglo.

Za izstrelitev protibalističnega izstrelka bi bile potrebne nekaj manjše moči kot za izstre-

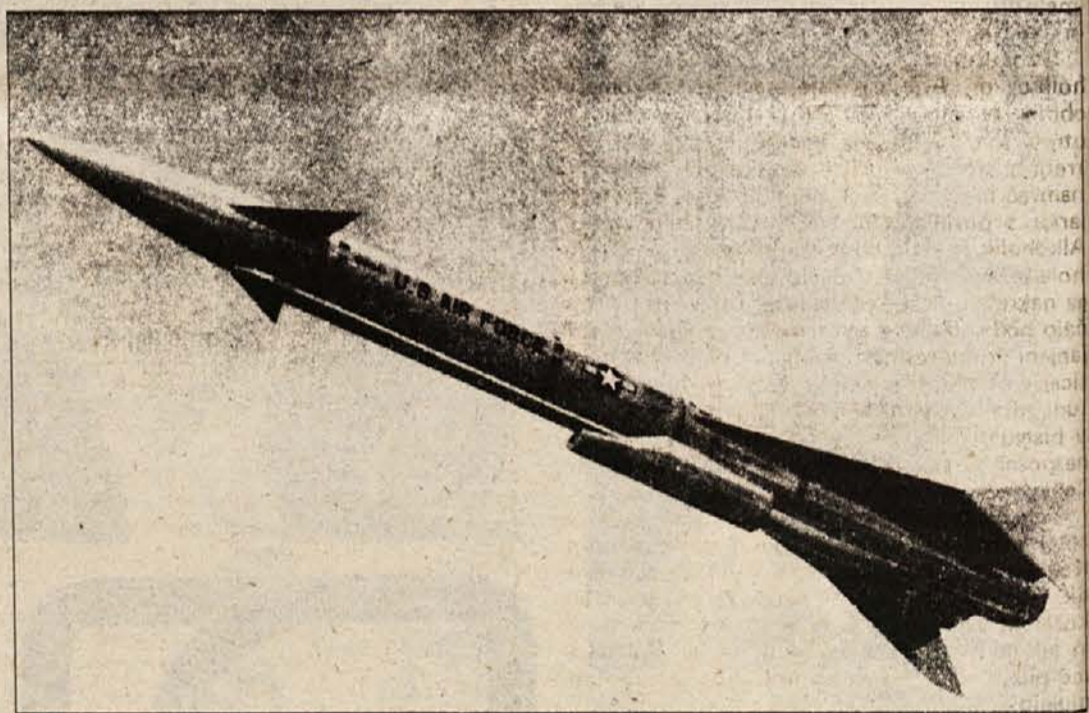
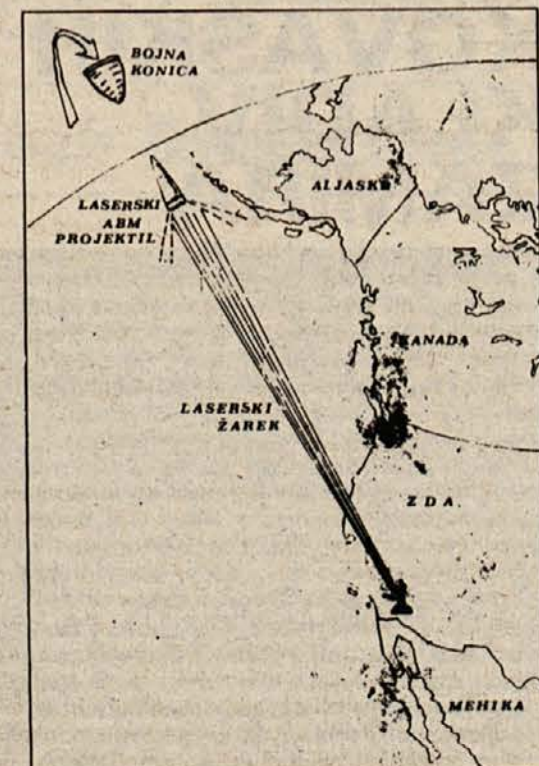
litev satelitov. Če pa bi bila prva stopnja rakete na klasičen pogon in bi potemtakem laserska naprava s tal nadomeščala le drugo in naslednje stopnje, bi potrebovali še manjše moči.

Načelo delovanja takšnega izstrelka bi bilo nekako naslednje: v laserskem projektilu bi bila vtisnjena trda pogonska snov, katero bi laserski žarek s tal izparjal zaradi velike temperature, ki bi pri tem nastajala. Snop laserskih žarkov bi pošiljali v rep rakete, kjer bi žarki sproti vplinjali zelo močno gorivo.

Kakšne bi bile prednosti tovrstnih raket? Najprej raketa ne bi potrebovala oksidatorja, kar bi občutno zmanjšalo njene dimenzije in težo. Uporabljali bi lahko goriva z izredno visokimi specifičnimi impulzi. Takih goriv se danes zaradi nevarnosti eksplozije izogibajo. Čeprav je ideja več ali manj šele na papirju, pa pri načrtovanju laserskih protibalističnih izstrelkov že zdaj vidijo tudi celo vrsto problemov.

Uplinjeno gorivo, ki izstopa skozi izpušno šobo rakete, bi verjetno blokiralo ali pa močno zmanjšalo pristop laserskim žarkom, razen če ne bi bilo zelo prepustno za valovno dolžino laserskega žarka.

Drugi problem je v tem, da mora biti raketno gorivo takšno, da rado absorbira energijo laserja na isti valovni dolžini. Te zahteve pa kaj lahko pridejo v navzkriž s potrebo po čim manjši

absorpciji laserskih žarkov v že omenjeni plinasti plasti izstopajočega curka v izpušni šobi rakete.

To lahko rešimo do neke mere, če kot prvo raketno stopnjo uporabimo konvencionalno raketo, v višjem ozračju, kjer je že skoraj vakuum, pa bi se plinski curek hitro razpršil in laserskim žarkom ne bi optično oviral poti.

So pa seveda tudi načrti, po katerih naj bi bili laserji direktno uničevalne naprave nasprotnikovih medcelinskih raket oziroma bojnih konic. Znano je tudi načelo, da je mogoče na asprotnikov jedrski naboj sprožiti tudi z visoko energetskimi žarki X in nevtroni.

Vrnimo se zdaj spet k laserski raketi: strokovnjaki Everetovega raziskovalnega laboratorija menijo, da bi izstrelak moral nositi tudi napravo, s katero bi laže sledil ali vodil razstrelivo proti sovražnemu cilju, ki bi ga moral seveda uničiti še v vesolju. Odprto ostane tudi vprašanje valovne dolžine laserja, čeprav menijo, da je z močnimi CO₂ laserji, ki delujejo na valovni dolžini 10,6 mikrona, možno brez težav prodreti skozi atmosfero.

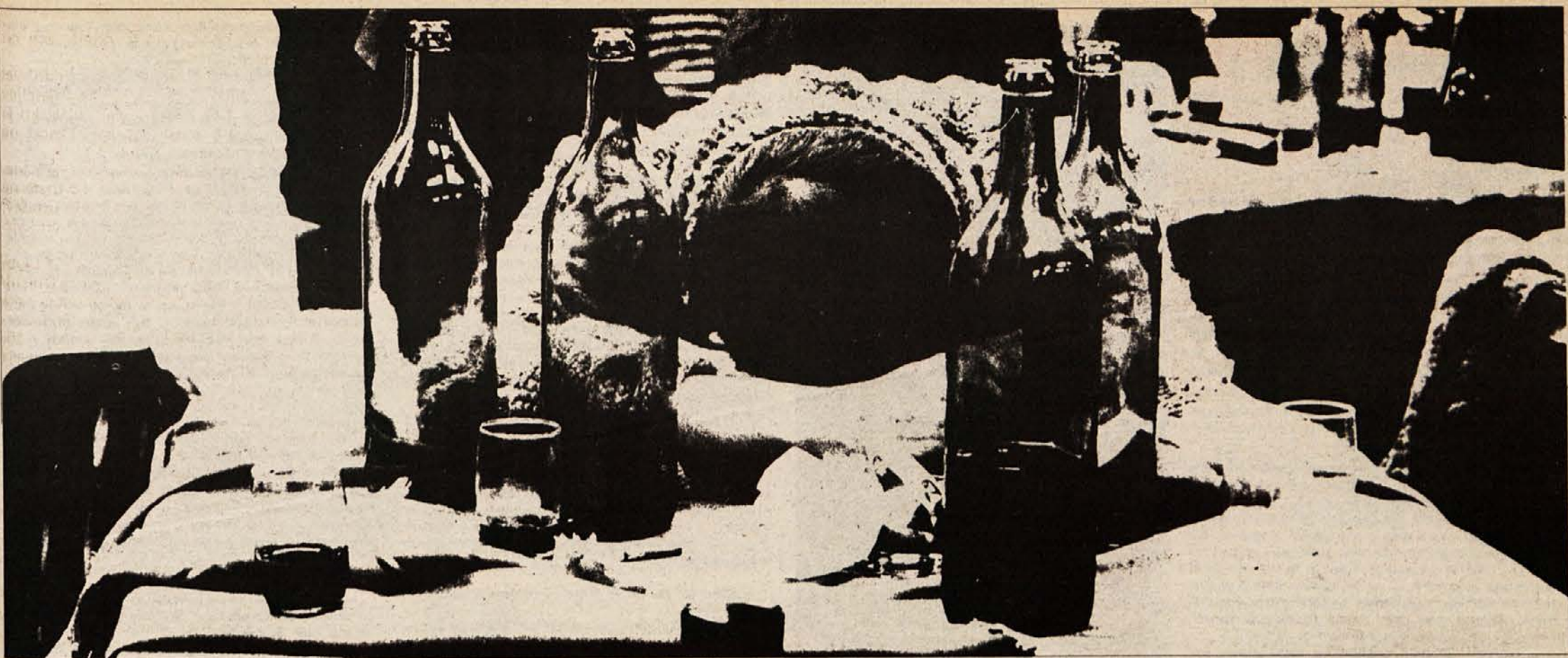
Vse to pa še ne obeta, da bodo laserke rakete rojene čez noč. Z njimi je še obilico težav, ki jih je mogoče reševati in rešiti na področju temeljnih raziskav. Te so za laike navidez neuporabne (znanstveni čuk nekaj računa, namesto da bi sestavljal dele), so pa edini ključ do rešitve problemov. Predvsem gre za pojav ionizacije pri

valovni dolžini ogljikovega dioksida, na katerem naj bi temeljila laserska raketa. Zadevo imenujejo tudi koronski pojav, proizvajajo Z njimi je še obilica težav, ki jih je mogoče reševati in rešiti na področju plazmo, ki zaustavlja prehod laserskim žarkom. Drugo oviro so imenovali „termalno cvetenje“, laserski žarki segrevajo molekule zraka, te pa ustvarjajo nekakšne leče, ki žarke laserja upognejo ali deformirajo. S tem prihaja do večjih odstopov od strogo zahtevane geometrijske poti. Lahko si mislimo, da je velika natančnost vodenja laserskega žarka proti lastni raketi prestrezalki temeljna nujnost. Če naša raketa zgreši, se bo sovražnikov smrtonosni tovor prebil skozi atmosfero. No, problem „termalnega cvetenja“ so menda že rešili, tako vsaj trdi D. C. Smith, raziskovalec v ameriški United Aircraft.

Navkljub nekaterim premaganim težavam pa vse kaže, da se pri razvoju visoko energetskih laserjev in s tem tudi laserskih raket porojajo vedno novi problemi. To dokazuje, da vemo o laserjih še zelo malo. Število težko razločljivih učinkov namreč naglo narašča in malo je takih, ki laserskim raketam utirajo lažja pota. Večina učinkov stvar še bolj zaplete.

Prav zato je izjava dr. Kantrowitza o laserskih raketah verjetno še zelo utopična. Opozarja pa predvsem, da je treba temeljnimi fizikalnim raziskavam nameniti veliko več denarja in ljudi, če hočemo, da bo prihodnje desetletje prineslo zares kaj epohalnega. V uničevanju.

V. R.

V TEJ VOJSKI NI PROSTOVOLJCEV

Če jih gledaš takole zbrane, čez dvajset moških in žensk, starejših in mladih, najrazličnejših poklicev, in slišiš, kakšno kalvarijo imajo za seboj, bi se ti zasmilili v dno srca. Pa se človeku ne smejo smiliti. Usmiljenje jim škodi. Sprejeti jih moraš, kakršni so, lahko pa jih občuduješ, da so iz izvržkov iz sebe naredili človeka.

Novomeško dispazersko skupino zdravljenih alkoholikov sem obiskala zato, da bi v novembru, mesecu boja proti alkoholizmu in narkomaniji, dobila nekaj podatkov o tovrstnih bolnikih na Dolenjskem, o katerih nihče nima točne evidence, ne koliko jih je ne kako se jim godi. Šele ko si med njimi, se pravzaprav zaveš, da o njih prav nič ne veš. Takoj na začetku me je eden zabil s krilatico: „November je mesec boja proti alkoholizmu, toda če bi Slovenci pili samo en mesec, ne bi imeli družbenega problema. Žal pijemo vse leto, in to čezmerno pijemo...“

Strokovnjak s področja zdravljenja alkoholikov dr. Antun Kvasič pravi: „V novomeški občini je okrog 45.000 prebivalcev, polovica otrok, cenimo pa, da ima med odraslimi vsak tretji težave zaradi uživanja alkohola. Zmotno je namreč mišljenje, da je alkoholik tisti, kdor leži v jarku s povaljano obleko in steklenimi očmi. Alkoholik je vsak, kdor ima zaradi uživanja alkohola težave. Nekateri pijejo vsak dan, nekateri se ga nakrežejo nekajkrat na leto. Težave pa povzročajo bodisi doma z agresivnostjo, v službi z zamujanjem in nevestnim delom, s prerekanjem ali sicer v okolju, kjer živijo. Težave so pri nekaterih tudi zdravstvene narave. Alkoholik in kadilec sta v bistvu slabiča, ki pijeta in kadita, da bi skrila nesposobnost pred problemi, ki jih postavlja življenje.“

Zmotno je tudi mišljenje, da je po tej logiki za alkoholika proglašen vsak, kdor uživa alkohol. Kozarec ali dva dobrega vina še nikomur ni škodil. Pije pa lahko le tisti, kdor se zna pri nekaj kozarcih ustaviti. Če tega ne zmore, je alkoholik in tak ne bi smel poskusiti niti kaplje. Bolj namreč pije, bolj je zakrknjen in bolj se težave stopnjujejo.

KO PRIZNAŠ, SI NA DOBRI POTI

V pogovoru smo razglabljali, kaj je posameznika pripeljalo v suženjstvo alkohola in kaj na pot k ozdravitvi. Takole so odgovarjali:

...Žena je bolj kriva kot jaz, ker me je toliko časa pustila piti. Če bi se prej postavila po robu, že prvič, ko sem delal težave, bi meni in sebi prihranila 15 let gorja.

...Moja je čakala, da bom boljši. Smilil sem se ji in to je trajalo, dokler sama ni bila na koncu moči.

...Vsak alkoholik išče izgovor — razlog za pitje. Najde ga povsod v svoji okolici, le pri sebi nikdar in nikoli. Jaz sem vsem govoril, da pijem, ker sem živel v nemogočih stanovanjskih razmerah. Ljudem sem se smilil, ampak ko sem dobil lepo stanovanje, nisem nehal piti. Pil sem še bolj, ker se ustavititi ne moreš.

...Mene je streznilo, ko mi je doraščajoči sin zabrusil: „Mama, ti si kriva, da je oče pijanec, ker ga pustiš.“ S tem je mislil, da prenašam vse gorje.

NAJPREJ SKOZI PEKEL

Tudi pri obravnavi vprašanja, koliko časa alkoholik pije, so me presenetili nagli in iskreni odgovori:

...Pije, dokler mu doma to dovolijo in omo-gočajo. Lepa beseda nič ne zaleže. Večkrat sem obljubljal, da se bom poboljšal, včasih pa roban-til: za svoj denar ga lahko pijem, kolikor hočem. Šele ko sem prišel v tako življenjsko stisko, da nisem videl iz nje izhoda, sem se vdal.

MEDNARODNA VINARSKA SOLA „VINOBUDELJ“

ZA ZASLUŽENO DOLGOLETNO PIJANSKO IZOBRAŽEVANJE

VELIKA SAMOSTOJNA PIJANSKA ORGANIZACIJA
SILA „MOKRIH“

PODELJUJE VINSKEMU BRATCU

TOMU TOMŠIČU DIPLOMO

KER SI STALNO PRIJAVLJEN IN NELOČLJIV UNICEVALEC
ALKOHOLA, TE JE NAŠA SPECIALNA KOMISIJA PROGLASILA ZA
VISOKOKVALIFICIRANO PIJANDURO

NA TEMELJU 46 % ČLENA TEGA ZAKONA O PIJANSTVU
SI POKAZAL SLEDEČI USPEH:

1. SPIRIT IN ŠNOPS	4. PIVO IN SPECIALITETE
2. VINJAK TER ČRNO IN BELO VINO	5. KOKTA, ORANŽADA
3. KONJAK, RUM, PELINKOVEC ...	6. NAVADNA DEŽEVNICA

IZ DISCIPLINSKEGA IZPITA SI POKAZAL PRAKTICNO SLEDEČE:

1. VALJANJE PO BLATU NA VSEH TERENIH
2. PRENOČEVANJE PO LOKALIH, KANALIH, CESTAH IN ZAPORIH
3. PRETEPANJE S PRIJATELJI IN Z ŽENO, TER S POLICAJI
4. STALNO MOKRE GATE IN POSTELJA OD DRISKE
5. KOZAŠKI PLES NA MIZAH IN POSTELJAH IN NJIH RAZBIJANJE
6. RAZBIJANJE KOZARCEV, STEKLENIC IN KROZNIKOV PO GLAVAH PRISOTNIH

Gornja diploma se podeljuje kot dokaz o položenem visoko-strokovnem izpitu in bo služila imenovanemu kot dokaz pred strežnim osebjem v vseh lokalih v državi v kateri je bila izdana.

Vsakemu, ki nosi to diplomu se mora takoj servirati podnevi in ponoči. V primeru osebne nesreče ima navedena pijandura pravico do brezplačnega prevoza z mrtvaškim vozom do najbližjega britofa in to na račun društva pijandur. V primeru bolezni ima pravico do vseh serumov in veterinarskih posegov kakor tudi do vseh ambulanc, svinjakov, konjušnic in staj.

Če so navedena mesta zasedena, ima pravico, da ga hitro prenesejo do najbližje barske ambulante (WC), kjer se bo pozdravil.

Izpitna komisija:

SLIVO RAKIJEVIC
RUMO KONJAKOVIC
in VERMUNT VISKIJEVIC

Odgovorni urednik:
NEVIDNI BUDALA

Predsednik komisije:
STALNO PIJAN l. r.

Stalno Pijan

In zakaj se vsi tako branijo zdravljenja?

...Ker hočejo prikriti sramoto in predvsem zato, ker hočejo še naprej piti. Dokler je alkoholik vsak dan pijan, ga ni nič sram in mu ni mar, kaj reče ali si misli okolica. Boji pa se uradnega pečata: alkoholik. Preden alkoholik prebrodi kri-zo, mora skozi pekel.

V čem je ta pekel?

...Ne to, da moramo hoditi s svojci na sestanke kluba, kar nam jemlje precej časa. Boli nas to, da ne dobimo nobene podpore drugod.

...Če se zdraviš, moraš spremeniti življenje, mišljenje, navade, obnašanje. Okolje, ki ti je bilo prej prijazno, te zdaj gleda sovražno. Navidezni prijatelji, s katerimi si pil in se z njimi družil, te na lepem ne marajo več, kot bi bil kužen.

...Zdravljeni alkoholik prihaja v konflikte z okoljem, kajti pijanec se ljudem smili, zdravljen alkoholik pa ne. Zakaj ne? Ker več ali manj vsi pijejo in nočejo sprejeti novega mišljenja zdravljene-ga alkoholika. Ker se bojijo, da bi danes ali jutri tudi oni prišli na vrsto.

...Vsak si misli: le zakaj so mene poslali na zdravljenje, ko pa je krog in krog nešteto znan-

cev, ki ravno tako pijejo, pa jim nobeden nič neče.

...Pekel je v tem, ker te ljudje nekaj časa po zdravljenju opazujejo kot zanimivo žival, potem pa te začno vabiti na vse strani. V zidanice, v gostilno, na dom, na veselice. Povsod ponujajo piti, češ: en kozarček ti ne bo škodil. Si pa res šleva! Nalašč to delajo, ker so nevoščljivi, da zmore kdo abstimirati, in ker so sami taki slabiči.

ZAČNE SE ZELO ZGODAJ

Zmotno je tudi mišljenje, da se „vdaš pijači“ čez noč. Podvrženost: malignom se po pripo-vedi članov novomeške skupine zdravljenih alko-holikov začne že zelo zgodaj. V nekaterih prime-rih še v otroški dobi. Spet izjave:

...Sem nekvalificiran delavec. Pred desetimi leti sem začel piti, ko sem bil še v sedmem raz-redu osnovne šole. Večkrat smo šli na izlete, v Ljubljano v gledališče, toda skupina fantov teh prireditelj nikdar ni videla. Po gostilnah in lokalih smo poizkušali alkohol in žgane pijače vse po vrsti. Tega se hitro navadiš.

...Kurjač sem bil. Pri železnici večinoma vsi pijejo. Pijače sem bil vajen od petega razreda da-lje. Kot kmečki otrok sem delal tudi na polju, ko pa je bila žeja, so mi dajali pitjot. Imel sem 15 let pivskega staža, dobili pa so me v neki akciji preiz-kušanja alkohola po železniški nesreči v Zagrebu. Prej sploh ni bilo nobenih kontrol. Jaz sem moral piti, preden sem šel na mašino, sicer so se mi tresle roke in nisem bil sposoben delati. V službi pa so me smatrali za dobrega delavca. ...Trgo-vec sem. Čez cesto je bila gostilna, v kateri sem vedno več časa preždel za točilnim pultom. Zad-nji dve leti je šlo z menoj tako naglo navzdol, tudi zdravstveno, da so me imeli vsi čez glavo. Po malem pa sem pil in izhajal z vajenim načinom življenja celih dvajset let.

...Vse mogoče poklice sem že opravljal, samo zdravnik še nisem bil. Pijem, odkar pomnim. Največ sem spil po liter konjaka na dan, nekaj steklenic piva pa kakšen rumček. Menjal sem 33 služb. Nazadnje sem delal med nakladači, sekači in delavci, pri katerih sploh ne gre brez stek-lenice.

...Natakar sem in pijem od 9. leta dalje. Doma smo imeli gostilno. Skrivali so pijačo pred menoj, pa smo jo dobili pri sosedah. Tudi v šolo smo nosili steklenice, vendar ni nihče nič rekel.

VSEGA JE KRIVO OKOLJE

Vsi, kar jih je bilo zbranih tokrat na sestanku, so prehodili vse običanje postaje križvega pota: skrivali so pitje, skušali vzbujati usmiljenje, doma so se prepirali, včasih so razgrajali, otroci so bili nervozni, denar so skrivali zase. Zamujali so služ-bo, prepirali so se s sodelavci, niso poznali toč-nosti. Ko zdaj gledaš srečno ženo, nekoč dan za dnem pomodrelo od udarcev pijanega moža, ali pa možaka, ki si ga videval postaviti v vseh gostil-nah, kako zdaj pametno govori, lahko rečeš: res so šli skozi pekel, ampak je bilo vredno.

„Alkoholik ni kriv, da je postal suženj alko-hola, prav tako nima nič zasluge, da je nehal piti,“ pravi dr. Kvasič. Po njegovem mnenju okolje na-redi alkoholika, ker mu dovoljuje piti. Imajo ga za igračo in žogo, dokler ne postane duševni inva-lid. Šele potem, ko je okolica ob živce in zdravje, pride do preloma. Na zdravljenju pa usposobimo alkoholika in njegovo družino za normalno živ-ljenje.“

ŠTEVILKE SO GROZLJIVE

Tudi na Centru za socialno delo v Novem mes-tu nimajo točnih števil o alkoholikih, vedo pa, da jih je veliko. Čedalje več imajo primerov, v katerih morajo posredovati. Razmere na tem področju so se pokazale v malo bolj jasni luči letos, ko si je diplomantka Višje šole za socialne delavce slučajno izbrala diplomsko nalogo „Problematika alkoholizma v tozdih novomeške obči-ne“. Z anketo je zajela 9477 delavcev od okrog 20.000 zaposlenih. Rezultati iz 35 delovnih orga-nizacij pa so naslednji:

— Polovica tozdv, kjer se srečujejo s proble-mom alkoholizma, priznava, da so bolniške po-gostejše pri delavcih, ki čezmerno pijejo.

— Večina delovnih organizacij priznava, da alkoholiki veliko slabše opravljajo svoje delo.

— V 25 tozdih prihajajo delavci na delo pijani, pijejo pa tudi med delom in po njem.

— Na papirju je čez 90 odst. vseh anketiranih delovnih organizacij za načrtno reševanje proble-matike alkoholizma, praksa pa je daleč od tega.

— V polovici anketiranih delovnih organizacij o alkoholizmu sploh niso razpravljali, čeprav ka-žejo podatki, da imajo alkoholike v treh četrtnih vseh kolektivih.

Kakšno strpnost pa ponekod kažejo do alko-holikov, dokazuje primer: zaradi nevzdržnih domačih razmer je socialna služba prosila podjet-je, naj svojega delavca — alkoholika trdo prime, pa so odgovorile: „Nas nič ne briga, kaj počne zasebno. Pri nas je dober delavec“. Po poklicu je šofer in prevažata potnike...

RIA BAČER

„MATURIRAL SEM LETA 1903“

Da doživi človek 95 let starosti, tudi v našem času, ko se je življenjska doba močno podaljšala, ni pogosta stvar, da pa hkrati praznuje 75-letnico, odkar je kot maturant zapustil srednješolske klopi, je še večja redkost. In vendar se tudi to primeri: v začetku novembra letos sta ravnatelj novomeške gimnazije prof. France Hočvar in prof. Jože Sever v imenu svoje ustanove čestitala upokojenemu profesorju Karlu Prijatelju, ki je 22. oktobra dopolnil 95 let, medtem ko je nekaj mesecev poprej obhajal kot edini živeči osmošolec letnika 1903 75-letnico mature. Prinašamo pogovor z duševno nenavadno prožnim jubilarom.

Ko smo stopili v slavljenčevo stanovanje v Ljubljani, sta nas njegova soproga in nečakinja ljubeznivo odvedli v profesorjevo sobo. Pravkar je bil opravil svoj vsakdanji sprehod od Tavčarjeve ulice do Trga revolucije in nas je pričakoval zleknjen v svojem naslonjaču. S smehom na ustih je sprejel naše čestitke, nam velel sestiti, potem ko smo malo razmaknili stole in mizo, in že smo bili sredi sproščene pogovora, ki ga je jubilar belil s svojim izrednim humorjem in redko sproščenostjo. Počutili smo se, kakor da smo davni znanci in da v kaki domači dolenjski krčmi obujamo spomine na davne čase.

— Profesor Prijatelj, kolikor je nam znano, ste najstarejši živeči maturant novomeške gimnazije — smo načeli pogovor.

— Menda bo res tako, vsaj jaz ne vem za starejšega.

— Kaj vas je prineslo na Dolenjsko, ko ste vendar rojen Kamničan?

— Ho, ho, — se je z mladeniško močnim glasom zasmejal profesor, za hip pogledal proti stropu in nas hudomušno ošinil skozi debele naočnike. — Veste, sploh nisem Kamničan. Tam sem samo rojen, ker je moja mati na Gorenjskem iskala zdravja, potem pa smo se kmalu vrnili v Ribnico. Tam je bil moj pravi dom in zmeraj sem se imel za Ribničana.

— Potem ste nemara v sorodu s slovstvenim zgodovinarjem dr. Ivanom Prijateljem?

— Prav nič ne! — je spet zadonelo iz naslonjača prof. Prijatelja. Res pa je, da sva tudi midva, kadar sva prišla skupaj, hotela po vsej sili ugotoviti kakšno sorodstveno vez. Pa ni bilo nič iz tega. Tako sva se pač morala zadovoljiti z ugotovitvijo, da je on iz Vinice, jaz iz Ribnice, to pa tudi ni tako daleč narazen, ali ne?

Potrditi smo morali, da je res tako, in tudi odrezavost našega jubilara nas je prepričala, da ni mogla zrasti kaj posebno daleč od rojstnega kraja njegovega velikega soimenjaka dr. Ivana Prijatelja.

— Niste nam še povedali, kaj vas je privedlo na novomeško gimnazijo.

— Pravzaprav mi je bilo sprva namenjeno, da bom ljubljanski študent. Tako sem leta 1894 prišel v Ljubljano v osnovno šolo. Naslednje leto bi bil moral delati

sprejemni izpit za v gimnazijo, toda ko je potres poškodoval veliko stavb in tudi gimnazijsko, so nam rekli, naj gremo drugam. Tako sem prišel v Novo mesto, ki ga potres ni bil prav nič prizadel.

— Pri kom ste stanovali kot gimnazijec?

— Do šeste gimnazije sem stanoval pri Andresovih blizu sodišča. Tistemu delu Novega mesta smo takrat pravili „Capav breg“. Gospodar je bil poduradnik na sodniji, žena pa znana dijaška gospodinja. V 7. šoli sem se preselil k prav tako znani dijaški gospodinjici Zobčevi. Po domače se je reklo pri „Ribničanki“. Moja gospodinja je bila teta tudi vam znanega prof. Iva Zobca, ki je bil kasneje novomeški profesor in gimnazijski ravnatelj v Murski Soboti. Pri „Ribničanki“ je stanoval že poprej tudi moj najboljši prijatelj iz tistih let, odličnjak Zidar. Po osmih letih sem 1. junija 1903 maturiral. Še dobro vem, da je bilo tisti dan zelo vroče, pa ne samo nam maturantom, ha, ha!

— Ker imate tako izboren spomin, profesor Prijatelj, nemara še pomnite tudi pisatelja Trdino in pesnika Ketteja?

— Kaj ju ne bil Mimo Trdinove hiše, ki je bila naši hiši sosedna, sem hodil vsako jutro v šolo v staro gimnazijo. Pisatelj je bil zmeraj prehlajen in je sušil tiste svoje rute kar na oknu. V gostilno je hodil pa k Tučku, kamor se je kasneje priženil dr. Vasič (danes hiša odvjetnika Škerlja). Trdinov edini prijatelj je bil sodnik dr. Vojska. Z Vojskovim sinom se je pozneje poročila Kettejeva opevanka Angela Smola.

Prav dobro se spominjam tudi Ketteja. Poznal sem ga posebno še zato, ker je hodil na Capav breg obiskovat svojega sošolca Kendo. Kette je imel rdečo brado. Bil je manjše postave, droban, in ker je vrh tega nosil razmeroma dolgo suktnjo, je bil videti še bolj neznamen. Pesnikova glava je bila kar nekam premočna za drobno postavu. Spričo tega ni nič čudnega, če ni mogel vzbuditi pozornosti lepe Angele. Ta je bila resnična lepota, vendar hladna. Njeni starši so stanovali v Fichtenauovi hiši na Glavnem trgu, v prvem nadstropju zadaj, tako da so imeli okna na današnje Vrhovčeve ulico. Spredaj, z okni na trg, pa je imel v istem nadstropju stanovanje Kettejev profesor slovenščine Ivan Poljanec.

— V katere gostilne ste takrat dijaki smeli zahajati?

— V nobeno! Seveda smo kljub temu hodili. Poula na Glavnem trgu je bil znan po pivu, na Bregu smo zahajali v Brunarjevo gostilno (iz te rodovine je soproga mojega sošolca dr. Franja Ivanetiča, ki pa je zaradi boleznih maturiral eno leto za mano), v Kandiji je točil šaljivi Štembur, s pravim imenom Zurc. Seveda smo bili tudi gostje Smolove kavarne na Glavnem trgu; tam je menda še sedaj kavarna.

— Kako to, da vas je prišlo do osmega razreda tako malo dijakov?

— Novomeška gimnazija je bila odlična šola, vendar stroga. V prvi razred se nas je vpisalo nad 70 otrok, tako da so tisto leto morali odpreti kar dve vzporednici. Ker je bilo v gimnazijskem poslopju premalo prostora, je naš razred imel pouk kar v zasebni hiši kateheta dr. Josipa Marinka. Potem se je skoraj vsako leto število zmanjšalo in nas je bilo v sedmi samo še sedem, v osmi pa natanko osem. Z nami sta delala maturo tudi dva eksternista, eden med njima je bil kasnejši znani šahist in elektrotehnik dr. Milan Vidmar.

— Da, profesor Prijatelj, šolska izvestja kažejo, da so vaši podatki izredno točni: v prvi razred se vas je leta 1895 vpisalo 77, od teh vas je prišlo v 7. in 8. razred natanko toliko, kolikor ste vi rekli. — Katerih sošolcev in profesorjev se najrajši spominjate?

— Med mojimi sošolci sta bila vsa leta dva odličnjaka: Belokranjec Martin Malnerič, znani bibliograf in Franc Zidar. Prvi je bil predvsem priden in je umrl po tej vojni kot odvetnik v Dubrovniku. Zidar je bil pa zelo nadarjen in je kot klasični filolog poučeval na klasični gimnaziji v Ljubljani. Med profesorji imam v posebno lepem spominu ravnatelja in pisatelja dr. Ivana Detelo. Bil je zelo izobražen človek in me je učil v 4. razredu zgodovino in zemljepis. V drugem razredu me je učil ta predmet prof. Vrhovec, strah in trepet dijakov. Zelo rad se spominjam razrednika, klasičnega filologa Virbnika. Učil me je latinščino in slovenščino. Bil je pravi učenjak, vendar je svoje bogato znanje hranil bolj zase, ni pisal. Kot upokojenec se je v Ljubljani obesil, potem ko se je dal poučiti, da je taka smrt za človeka najhitrejša. Vendar

moram pristaviti, da nas je profesor Virbnik prevzel šele v drugi gimnaziji, orvo leto nas je imel prof. Fon.

Matematiko nas je vsa leta poučeval prof. Fajdiga, po prvem polletju v 8. razredu pa smo nenadoma namesto njega dobili Jakoba Zupančiča, ki je prišel na našo šolo od drugod. Lahko si mislite, kakšen preplah je nastal med osmošolci spričo te zamenjave učitelja, ko smo bili tik pred maturo! No, reči moram, da je bil Zupančič sicer strog, vendar pa uvideven profesor, in tako smo srečno opravili maturo in pot na univerzo je bila odprta. Jaz sem si izbral študij zemljepisja in — profesor vzdigne pogled proti stropu ter se hudomušno nasmeje — nemara so me prav zaradi moje stroke, potem, ko sem učiteljeval, tako radi premeščali. Kot profesor sem služboval v Gorici pod izvrstnim ravnateljem dr. Tomiškom, dokler me ni prva svetovna vojna pregnala v Ljubljano. Nato sem se spet znašel v Gorici, pa so me po koncu vojne „zmagovalci“ Italijani zapodili, ker nisem bil od tam doma. Potem sem učil na ljubljanski realki in po premestitvi v Maribor spet prišel pod ravnatelja dr. Tomiška. To je bil vsestransko izobražen človek, lahko je poučeval vse mogoče predmete, tudi telovadbo, za katero je bil celo izprašan. Leta 1933 so me potegnili v Beograd za referenta na ministrstvo. Tam sem preživel bombni napad 6. aprila 1941 in drugo svetovno vojno. Potem so me premestili v Ljubljano na prosvetno ministrstvo in tu sem dočkal upokojitve, se pravi, moje mesto so preprosto ukinili. So že najbrž spoznali, da spada med staro gardo, — pravi profesor in se sproščeno zasmeje. Nemara je prav tej njegovi vedrini in stoičnosti, s katero sprejema vse, kar mu življenje prinaša dobrega in kekega, eden izmed glavnih vzrokov, da je dočkal tako visoko starost.

— Morda bi za konec povedali še kakšno zanimivost za bralce Dolenjskega lista? Nemara o nekdanjih Novomeščankah? So bile lepe?

— Kar se deklet tiče, moram reči, da ni bilo treba mižati pred njimi. Kar zadeva druge zanimivosti, jih je pa toliko, da bi se zdajle težko odločil za katero. No, pa se vseeno bom. Svoje čase je bila zelo znana novomeška osebnost upokojeni profesor, frančiškan Ladislav Hrovat ali pater Lacko, kakor so mu vsi pravili. Pa je nekoč prišla k njemu v spovednico neka ženska. Ko je bila spoved končana in je Lacko že zaprl lino, se je nenadoma domislil, da je glavno pozabil. Skočil je iz spovednice ter zaklical za žensko, da se je slišalo po vsej cerkvi: „Baba, ampak kuro boš dala pa nazaj! Pa ravno tako rjava mora biti, kakor tista, ki si jo vzela!“

Take in podobne nam je iz svojega neizčrpnega spomina stresal gostoljubni profesor Prijatelj tisti dan. Ko smo se potem poslovili od njega in se spuščali po stopnicah, mi je še vedno zvenel v ušesih mladostni glas petindevetdesetletnika. Pa sem pomislil sam pri sebi: „Ta vedrina, ta gromki glas! Kako je moralo to svoje čase odmevati po učilnicah v Gorici, Ljubljani, Mariboru! Pa ne samo po učilnicah, marveč tudi v srcih številnih učencev, ki so nekateri danes tudi sami že v častitljivi starosti. S takim gromkim glasom in osebnim prepričanjem povedane besede profesorja Prijatelja najbrž zlepa ne gredo iz spomina.“

Spoštovani profesor Prijatelj! Vaš letošnji jubilej ni zgolj vaš osebni praznik, marveč je tudi praznik številnih rodov, ki ste jih Vi poučevali, zato tudi v imenu teh še enkrat iskrene čestitke.

KAREL BAČER

PREBUJENO „RUDOLFOVO“

„Z glavo skozi zid? Ne, to pa res ne gre! Če nismo za skupaj, se raje razidimo!“

Tako nekako so verjetno premišljali in tuhtali Novomeščani Tomo Bartelj, Andrej Blažon, Samo Kralj, Borut Simič in Cveto Šali, ko so pred pol leta kar naenkrat spoznali, da so siti dolgočasnega „guslanja“ vedno enih in istih skladb na vajah, da si gredo že malce na živce, da v skupnem igranju ne uživajo več in da jih tudi prej zvesto občinstvo po malem že pušča na cedilu. Petero novomeških fantov, katerim se z eno besedo pravi „Rudolfovo“, se je znašlo na kritičnem razpotju. Vse je kazalo, da bo edina kvalitetna dolenjska rock skupina razpadla.

„Rudolfovo“ je zaspalo.

Ves ta čas, ko so se fantje odločali, kam in kako naprej, ko so morda tudi kuhlali malo zamerje eden na drugega, pa so po radiu še vedno dokaj pogosto predvajali posnetke njihovih skladb. Ob poslušanju se je gotovo marsikdo vprašal, kaj neki je z rudolfovci, med polzavistne-

ži pa so na glas šepetali, da je „Rudolfovo“ dokončno vzel hudič.

„Prišlo je tako, da nismo vedeli več, kako naprej. Kar smo si zastavili, smo dosegli,“ pripoveduje Andrej Blažon. „Posneli smo ploščo, snemali za radio, nastopili na televiziji. Ob vseh teh uspehih se je med tistimi, ki so nas od vsega začetka podpirali, pokazala zavist. V samem Novem mestu nam vzdušje ni bilo več naklonjeno.“

Tomo Bartelj: „Mislim, da nismo znali ugodnega trenutka pravočasno izkoristiti. Lahko bi dosegli še več, vendar smo bili organizacijsko prešibki.“

Ne pravi zaman ljudski pregovor, da stara ljubezen ne zarjavi, da se devetkrat vrne in desetič ponovi. Polletni ustvarjalni molk je rodil svoje sadove. Rudolfovci so spoznali, da kljub vsemu spadajo skupaj, da je tisto, kar so že dosegli, škoda zavreči in da je znova v drugih ansamblih za vsakega posebej pretežko začeti. Pa tudi niso imeli kje, saj na Dolenjskem rock skupin res ne mrgoli. Ljubezen do glasbe ima globoke korenine. Fantje so pozabili na razprtije, na nekdanji dolgčas in zasičenost. Porodile so se jim nove zamisli, zastavili so si nove cilje; ponovno se je zavrtel vrtnec igranja, vaj, do-

govarjanja, iskanja. „Rudolfovo“ je oživelo, začelo svojo pot znova, a dalje gre s stopničke višje, kot so pred časom končali.

Nov utrip „Rudolfovega“ označuje še najbolje beseda profesionalizem. Ne gre sicer za profesionalnost v vsakdanjem pomenu, pač pa za čim bolj kvalitetno igranje, ozvočenje, light show, nastop, organizacijo. Oblikovali so celo nov pojem „koncert — ples“, ker se jim zdi, da v taki obliki rock glasba najboljše zaživi. Vsak njihov nastop naj bi bil svojevrsten glasbeni dogodek.

„Ne želimo postaviti pregrade med nami in poslušalci. Naš nastop naj bi sicer bil koncert, kar se kvalitete igranja tiče, a hkrati ples, saj današnji človek rock glasbo spremlja drugače. Ob nji se sprosti, pleše, vpije, osvobaja. Nastop članov ansambla, igra luči, zvok glasbe, gibanje poslušalcev, ples — vse to predstavlja glasbeni dogodek, pri katerem se mladi srečujejo, spoznavajo, pristneje razumejo. Magika glasbe sodobnega človeka rešuje zavrtosti...“

Rudolfovci premišljeno, z veliko izkušnjami govore o tem, kaj hočejo doseči. K zavzetemu delu jih še posebno sili prazen prostor pri nas na Dolenjskem. Ni pravega rocka, ni pravih skupin in dobrega „plesa — koncerta“. Fantje hočejo to

praznino zapolniti in pripravljeni so iti igrat v vsak primeren kraj. Pogoje za to zdaj imajo: močno in kvalitetno ozvočenje, bogat nov program, lastni light show, organiziran prevoz.

Ne nazadnje bi radi svojim vrstnikom tudi nekaj povedali. Čeprav pravijo, da jih „besedila za skladbe mučijo“, se spopadajo z njimi. V prvi stopnji razvoja so pisali glasbo na pesmi drugih, zdaj so se okrenili sami k sebi. Spoznali so, da besedilo v rocku ni poezija, da je avtentičnost največja kvaliteta. Skladbe Andreja Blažona, Cveta Šalija in Toma Bartlja naj bi bile tako po glasbeni kot po besedni plati izraz njihove generacije, njihovega miselnega in čustvenega sveta.

„Naš cilj je sicer čim bolj pogosto nastopanje, imamo pa v načrtu tudi snemanje velike plošče, ki naj bi predstavljala dober izbor naše glasbe, snemanja za radio in televizijo. Radi bi se tudi ponovno uvrstili na lestvice priljubljenih melodij...“

„Rudolfovega“ torej ni vzel hudič, dogodilo se je obratno: fantje so zajezdili samega vraga — toliko je v njih nove volje, novih hotenj in odločnosti. In če bodo njihovem primeru sledili še drugi, potem bo ta del Slovenije morda nekega dne tudi glasbeno pestrejši, vsaj kar se sodobne zabavne glasbe tiče.

M. MARKELJ

SUHI VODNJAKI SUHE KRAJINE

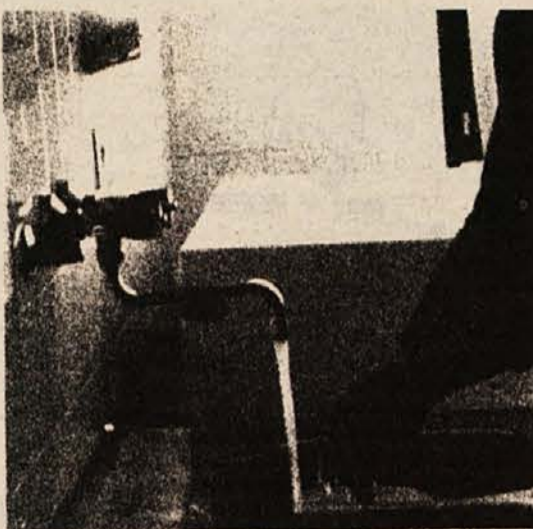
Slavko Rotar

Terezija Hren

Milan Senica

Jože Maver

in odstopili gasilskemu društvu pettisočlitrsko cisterno. Po veliki suši pred štirimi leti pa so dokupili še montažno cisterno, ker ena sama ni zmogla dela. Zares edina dokončna rešitev bi bil vodovod v vseh vaseh.

„Do leta 1985 naj bi zdravo pitno vodo dobile vse vasi v naši krajevni skupnosti. Tako smo napisali v načrtu razvoja. A težko, da bomo uspeli, kajti to stane ogromno denarja. Zaenkrat je v teku gradnja glavnega voda od zajetja pri Grintovcu.“

Kmetje pa ne morejo čakati na vodovod. Iz dneva v dan je vse več prošelj za dovoz vode. Slavko Rotar, uslužbenec krajevne skupnosti, vozi v prostem času cisterno tudi v najbolj oddaljene vasi. Dnevnik voženj, v katerega vpisuje naročila za vodo, je poln že za ves mesec naprej.

„Že štirinajst dni vozim vodo vsak dan,“ je povedal Rotar. „Kamor pripeljem, me obstopijo ljudje in nova naročila kar dežujejo. Vsem

naenkrat ni mogoče ustreči. V enem popoldnevu lahko opravim le tri do štiri vožnje. Ob sobotah in nedeljah vozim po ves dan. Bojim se, da če bo sušno obdobje trajalo, dela ne bom zmogel v prostem času. Dobiti bom moral dopust, da bom lahko cel dan samo vozil. Od 12. avgusta sem opravil kakšnih 60 voženj, samo danes pa jih bo najmanj osem. Za danes imam opraviti dolge vožnje. Peljal bom v 17 km oddaljeno vas.

Tako nam je pripovedoval Rotar v soboto dopoldan, 18. novembra. Med pogovorom je šumela dragocena voda v široki trebuh cisterne. Med polnjenjem sta k vozilu pristopila še dva kmeta, da bi šoferju naročila dovoz vode. Rotar je na blatniku razgrnil dnevnik voženj in potarnal, da bo šlo težko, da bosta morala nekaj dni počakati, ker so na vrsti drugi.

„Vsaj eno cisterno mi pripelji,“ je prosil Jože Maver iz Gradenca. „Osem glav živine imam doma, vsaka pa popije najmanj 40 litrov vode na dan. Za prvo silo bo ena cisterna dovolj.“

Tudi drugi kmet je pritiskal, vendar sta si oba dala dopovedati, da so drugi vode prav tako potrebni in da voznik ne more preskakovati vrste čakajočih na vodo.

Ko se je cisterna do vrha napolnila z vodo iz hidranta pri novem žužemberškem otroškem vrtcu, je Rotar pazljivo in skrbno privil ventil v hidrantu, odvil nastavek in ga odpeljal s seboj na vožnjo.

„Nastavek moram voziti s seboj, ker nekatere srbijo prsti. Včeraj bi se kmalu stepel, ko je neki kmet skakal vame, češ da hoče nastavek, da bo napolnil svojo cisterno. Jaz bi mu ga dal. Vendar je enkrat že napolnil in odpeljal, jaz pa sem moral čakati. Pa ko bi vsaj zapeljal k sebi domov! Ne, zaslužiti je hotel in vodo dovažati drugim, jo zaračunati in zaslužiti na račun suše. Povrh vsega so nam iz uprave novomeškega vodovoda

sporočili, da to ni dovoljeno. Vodo lahko iz hidrantov črpamo le s cisterno gasilskega društva. Tako točno vemo, koliko vode smo odvzeli, voda je higiensko neoporečna, ker je naša cisterna čista. Kmetje v svojih vozijo tudi gnojnico.“

Zaradi dovažanja vode res ne bi bilo treba hude krvi. Krajevna skupnost je dobavo vode pravično uredila. Za vse naročnike je cena enaka, ne glede na to, kako daleč je treba pripeljati cisterno z vodo. Za eno vožnjo je treba odšteti 350 din. V ceno je vračunan prevoz in 5000 litrov vode.

Nekaterim pa to ne gre v glavo. Poskušajo do vode priti na cenejši način. Tudi kmet Jože Hren iz Zalisca si je sposodil pri znancu cisterno. Zakaj?

„Že dolgo prosim, naj mi pripeljejo vodo,“ se je hudoval Hren. „Dejali so mi, da imam sam svoj traktor in naj si sam pripeljem vodo tako kot prejšnja leta. Kaj sem hotel drugega, sposodil sem si cisterno. Prvo furo sem moral opraviti za lastnika, za drugo pa nisem več dobil nastavka. Kako bi se ne jezil! Naj mi živina od žeje pocrka!“

To soboto so Hrenu vzeli cisterno. Lastnik jo je sam rabil, Hren pa je ostal brez vode. Da je tega veliko sam kriv, noče priznati.

Na srečo je takih malo. Ljudje raje potrpežljivo čakajo na vrsto. Medtem ko se gospodarji in gospodinjje v vaseh Križ, Zalisec, Reber, Gradenc, Veliki Lipovec, Ajdovec in drugih zaskrbljeno ozirajo v nebo, kdaj bo obililo zemljo z dežjem, da bo za ljudi in za živino dovolj dragocene tekočine, ki je življenje samo, pa naši ljudje v krajih, kjer je vode dovolj, pozabljajo, kakšen dar narave je pitna voda. Ko bi vedeli, mar bi bili potoki, studenci in reke tako onesnaženi?

A. BARTELJ
M. MARKELJ

„Že mesec dni je naš vodnjak suh. Za nas, ljudi, ni tako hudo, saj si za kuho in pitje, lahko natočimo iz sosedovega vodnjaka, ampak za živino! Kdo bo za živino dajal vodo, ko pa jo že povsod primanjkuje. Tudi tam, kjer imajo po dva vodnjaka, gre že h koncu. Živini dajemo piti kar vodo iz mlake. Tri dni so se krave branile piti to zeleno, smrdečo vodo. A so le začele, saj druge ni bilo. ...“

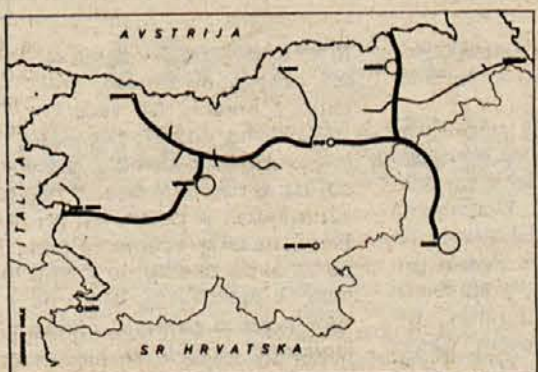
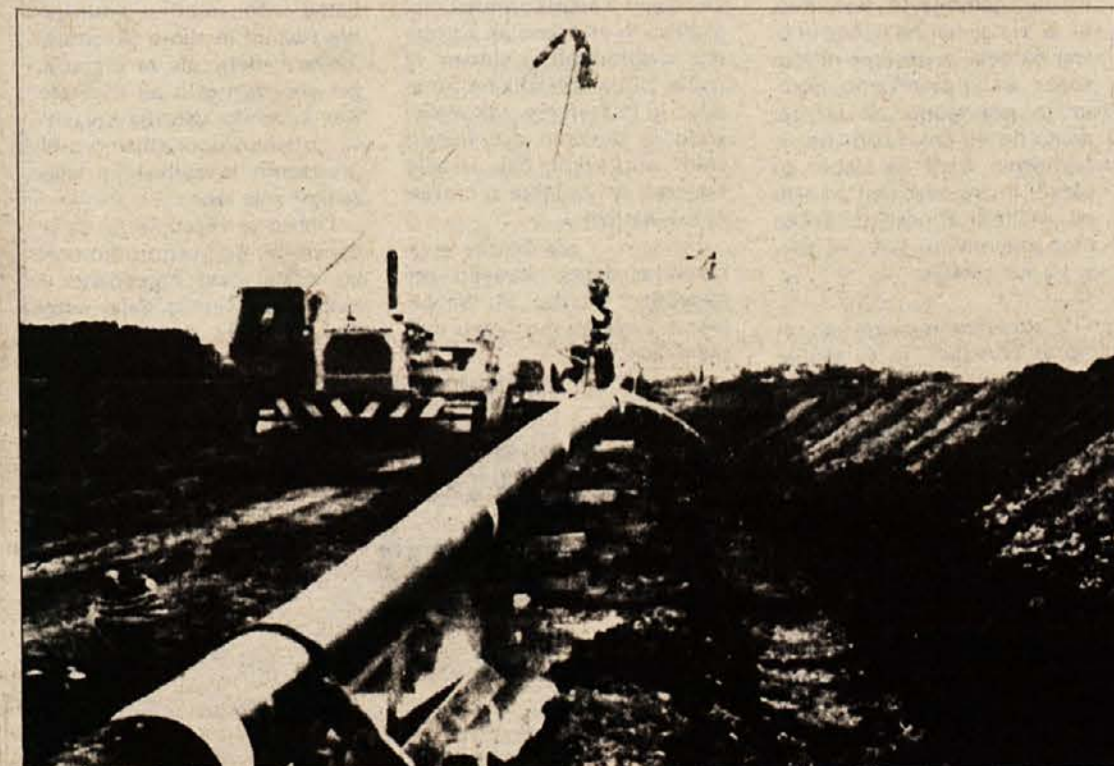
Terezija Hren iz Zalisca pri Žužemberku je tako potarnala sredi novembra ob svoji suhi štirni.

Suša pa ne tare samo nje. Dolenjska zemlja se že dobra dva meseca ni pošteno napila nebesne mokrote. Nekaj kapelj dežja je v oktobru sicer padlo, vendar pa za dve tretjini manj kot običajno. Novembra ni izpod neba kanila niti kaplja. Suha krajina je še posebno prizadeta, saj nima svojih potokov in studencev. Edina močna vodna žila je Krka, pa tudi ta je ponekod že tako plitva, da jo človek skoraj s suhimi nogami prebreds.

V krajevni skupnosti Žužemberk, ki šteje 42 vasi, ima vodovod napeljan le 28 vasi. Vse ostale kmetije in gospodinjstva so odvisna od kapnic. Le-te pa zelo rade presahnejo jeseni in pozimi, ko je v teh krajih malo padavin. Letos se obeta ponovno sušno obdobje, kot so ga trdo skušili pred štirimi leti.

Milan Senica, tajnik krajevne skupnosti: „Po malem zmanjkuje vode v našem koncu vsako leto. Če ne bo kaj kmalu dežja, in to izdatnega, bo nastal hud problem z vodo. Kmetje imajo veliko živine, marsikateri se je preusmeril v živinorejo. Živina pa popije precej vode, zato so mnogi sezidali nove, večje kapnice, tako da imajo na nekaterih kmetijah po dva vodnjaka. Vendar ko suša zares pritisne, sta oba suha.“

Krajevna skupnost že vrsto let poskuša prebroditi sušna obdobja z dovažanjem vode na najbolj ogrožene kmetije. V ta namen so pred leti kupili

DOLENJCI BREZ PLINSKE PIPE

Pred petimi leti, ko je nastopila huda naftna kriza in opozorila na prihodnje težave s črnim zlatom, smo se tudi v Jugoslaviji začeli zanimati za zanesljivejšo energetske vire. Ker ni bilo velike

izbire, smo se odločili za odličnega zemeljski plin iz Sovjetske zveze in kmalu začeli graditi magistralne plinovode. Dela so hitro napredovala. Sedaj uporabljamo v Jugoslaviji izredno dragoceno su-

rovino in vir energije že od srede minulega meseca, ko je bila v Vodica pri Ljubljani slavnostna otvoritev zahodnega kraka jugoslovanskega plinovoda omrežja, čigar celotna dolžina znaša okoli 600 kilometrov, njegova prepustna moč pa je 3,5 milijarde kubičnih metrov plina letno. Pravzaprav smo plinovodno pipo prvič odprli že letošnjega julija, ko smo začeli kuriti in uporabljati plin, ki je pritekalo po transevropskih plinovodih, delu sovjetskih, češkoslovaških, avstrijskih in jugoslovanskih delavcev.

Osnova slovenskemu plinovodnemu omrežju (glej skico) se je rojevala 1974 leta. Na temelju podrobnih študij, analiz sedanjih in prihodnjih plinskih potreb industrije in gospodinjstev so člani posebne skupine risali bodočo mrežo. Pri delu so si pomagali z anketo in pogovori. Obiskali so tudi Dolenjsko: Brežice, Krško, Novo mesto. Na tiskovni konferenci pred slavnostno otvoritvijo slovenskega plinovoda so med drugim povedali, da se anketa na Dolenjskem ni obnesla. Naši ljudje (ki pridelujejo in najbolj zaupajo cvičku), so se menda novosti ustrašili in navzlic močnemu industrijskemu razvoju sklenili, da se bodo še naprej opirali na nafto. Skorajda nerazumljivo je, da se bodo plinovodne cevi v velikem loku izognile Dolenjski, zakaj sedaj kaže, da bomo brez plinske pipe ostali precej časa, kot pa so strokovnjaki napovedali ob opravljanju ankete. Plin iz nederij sovjetske zemlje, iz severnega dela oddaljene zahodne Sibirije, naj bi pritekalo, nas grel in preskrboval industrijo okoli 1984. leta. K nam bo prišel iz Zasavja, in sicer preko Trbovelj in Hrastnika.

Trase glavnih in razdelilnih plinovodov v Sloveniji so sedaj izbrane tako, da potekajo mimo vseh večjih industrijskih potrošnikov in potrošnih središč za zemeljski plin. Preskrbovanje je vezano na uvoz, zasnovano pa je tako, da lahko sprejemamo plin iz dveh smeri. Prva je severna smer, z vstopom plinovoda na avstrijsko-jugoslovanski meji pri Ceršaku, in sicer za uvoz plina iz Sovjetske zveze s povezavo na mednarodni plinovod Trans Austria Gasleitung. Druga smer je z zahoda, z vstopom plinovoda na italijansko-jugoslovanski meji pri Novi Gorici.

Za uvoz novega energetskega vira, ki našim gospodarstvenikom ne bi smel delati sivih las,

tako kot nafta, so zgrajene obmejne merilno regulacijske postaje. V Ceršaku za merjenje količin uvoženega zemeljskega plina iz Sovjetske zveze, v Rogatcu za merjenje količin, ki ga skozi slovensko plinovodno omrežje transportiramo za SR Hrvatsko in v Vodica pri Ljubljani.

Za vodenje postopka pri transportu in razdeljevanju plina je ustanovljena razdeljevalna služba s sedežem v Ljubljani, ki s pomočjo telemetrijskega sistema vodi in upravlja plinovodno omrežje. Pri velikih industrijskih potrošnikih in v mestnih potrošnih središčih je zgrajenih 15 telemetrijskih postaj, ki neprenehoma pošiljajo podatke o tlaku, temperaturi in količini plina v razdeljevalni center v Ljubljano. Zanimivo je, da poteka prenos podatkov po posebnem za to prilagojenem poštnem kabelskem sistemu, če pa bi ti odrekli, bi lahko pomagale poštno UKV zveze.

Bojazen, da je zemeljski plin hudo nevaren, je iz trte izvita. Navzlic temu je poskrbljeno za varnost, tudi plinovodnega sistema. V plinovodu so vgrajeni zaporni ventili, ki samodejno zaprejo plinovod v primeru, da bi prišlo do kakršnih koli poškodb. Sicer pa so glavni plinovodi narejeni iz vzdolžno varjenih jeklenih cevi, izolirani pa so proti koroziji, in sicer z ekstrudirano poletilensko izolacijo.

Tako je zemeljski plin, nekateri ga imenujejo plamenita energija, tudi v Jugoslaviji že lep čas na uspešnem pohodu. Je vse bolj huda konkurenca nafti. Tudi zavoljo dejstva, da z njegovo uporabo skrbimo za čistejšo okolje. Strokovnjaki pa povrh vsega napovedujejo, da bo boj med plinom in nafto vedno hušji. Pred tremi leti smo v naših republikah porabili 1,55 milijarde kubičnih metrov, že čez dobro leto pa naj bi porabili več kot 6 milijard kubičnih metrov. Prihodnja gradnja plinovodnega sistema upošteva tudi porast domače proizvodnje plina, uvozne možnosti ter, razumljivo, potrebe porabnikov.

Plamenita energija je torej na pohodu. Dolenjci bomo še lep čas brez nje. Sicer so možnosti, da bomo nastavili svojo cev takrat, ko bodo gradili nov plinski vod (zaenkrat še v načrtih) proti Zagrebu. Če ga ne bodo, se bomo še naprej greli ob dragi elektriki, premoğu in nafti, ostali, ki so dobili sovjetsko energijo, pa bodo brzokone zlobno pripomnili, da tudi s pomočjo cvička.

J. PEZELJ

ropotarnica

O SRCU

— Če hočete žeti srca, jih morate sejati.

Boerne

— Ključ do srca se kuje v peklju.

Gruzijski pregovor

— Ko vam ženska pokloni srce, se ne morete znebiti ostanka.

J. Vanbrugh

O IZDAJSTVU

— Kdor izda tujo skrivnost, ta je izdajalec; kdor izda svojo sin moj, ta je bedak,

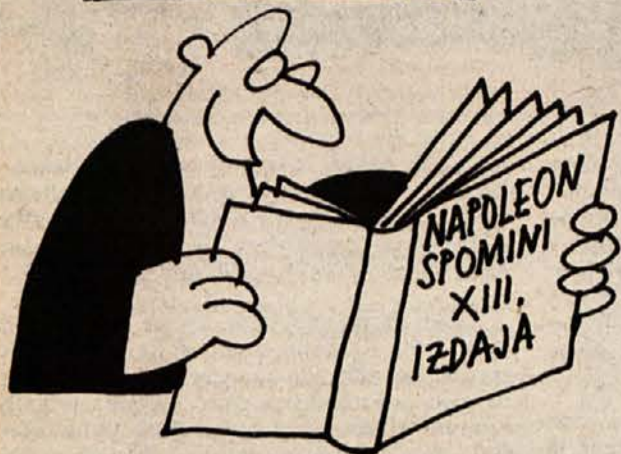
Voltaire

— Izdati izdajalca ni izdaja.

Petoefi

— Ljubim izdajo, ne maram izdajalcev.

Napoleon

O ZNANOSTI

— Zviti ljudje znanost prezirajo, preprosti se ji čudijo, modri jo uporabljajo.

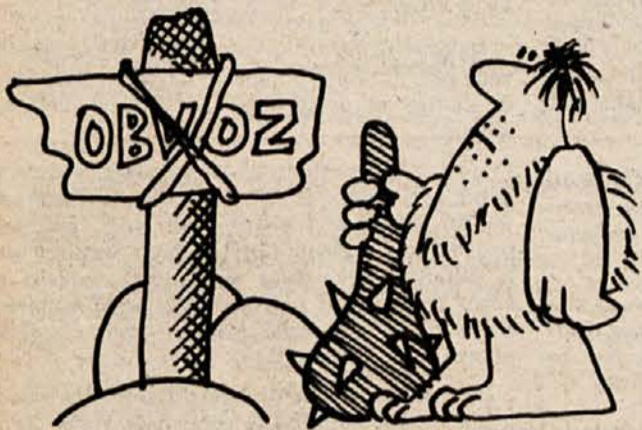
Bacon

— Znanost je pozitivno neznanje.

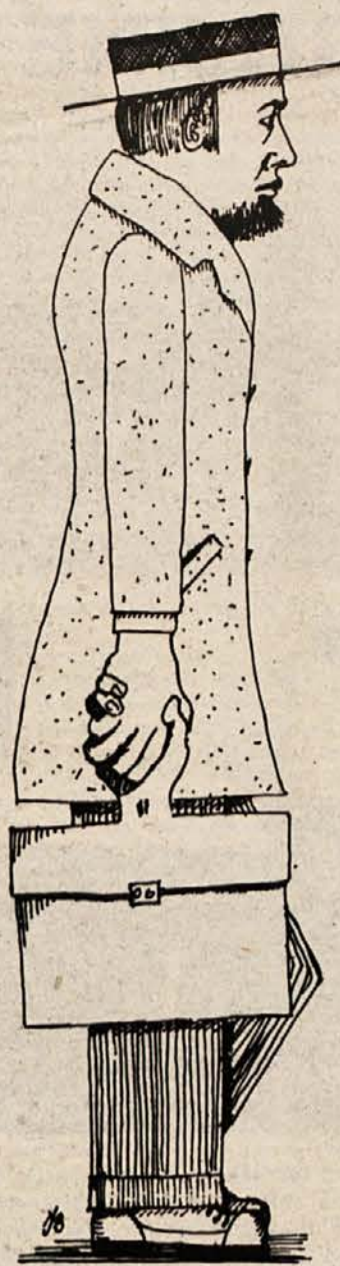
C. Dossi

— Kdor hoče biti osvobojen vseh skrbi, naj se izogne znanosti.

Lao ce

brez besed

MIROLJUB JAKOVLEVIČ
JUGOSLAVIJA

STEFAN DESPODOV
BOLGARIJA

darilo zanj pripravite sami darilo zanj pripravite sami

Do novega leta je še čas, da sami napletete kos garderobe za vašega izbranca. Prvič je to znak resnične pozornosti in iz srca pripravljenega darila, drugič mu bo godilo, ker se bo lahko s tem postavil, tretjič pa je taka odločitev najcenejša.

Najbolj imenitno bo vsekakor, če se lotite daljše jope, ki pa ni iz zelo debele volne in jo pri šivanju kombinirate s semišem ali rebrastim žametom. Samo sedelca iz tega materiala naredite, pazite, da so ramena malce povešana, sicer pa ple-

tete lahko same desne. Če menite, da vam sestavljanje jope ne bo šlo od rok, prosite šiviljo, naj vam pomaga.

Manj spretni s pletilkami se lahko lotijo enobarvnega puloverja na izrez V, bolj spretni pa bodo vpletli nekaj raznobarnih okrasov. Najmanj se boste zamudile s štetjem zank pri karo vzorcu, ki se ga navadite na pamet.

Če vas pa čas lovi in ne utegnete več naplesti cele jope, lahko naredite le brezrokavnik, ki je letos še kako moderen. Tudi tega lahko kombi-

nirate iz več barv, lahko je enobarven in vzorčasto pleten, lahko ga oblečete čez glavo.

Pri izbiri volne pa premislite: vse pletenine, ki jih nosimo pod prijete suknjič, so iz tanjše volne, sicer bo vaš dragi videti preveč okrogel. Tudi moškimi glede videza linije ni vseeno, čeprav se nekateri delajo brezbrilne. Jopa iz debele volne pa lahko suhemu dolginu uspešno nadomesti površnik in plesti z njo je prijetno, ker izdelek vidno napreduje.

RIA BAČER

domaća srčna moč lekarna

To je trajnica z neenakomerno gomoljasto korenino, ki je zunaj temne barve, znotraj pa bela in postane modro rdeča, če jo prerežemo. Steblo je pokončno ali ležeče, dolgo do 40 cm, proti vrhu je razvejeno. Listi na steblo so sedeči in trojnati, listi pri tleh pa velikokrat pernat. Srčna moč ima rumene cvetove, cvete pa vse poletje.

V zdravilne namene nabiramo le koreniko, in to zgodaj

spomladi ali pozno jeseni. Očiščeno koreniko posušimo, jo drobno zrežemo ali zdrobimo in shranimo na suhem. Iz čajne žličke zdrobljene korenike, ki jo zavremo v skodelici vode in pustimo dve minuti stati, pripravimo čaj. Je zelo koristen za bolnike s črevesnim katarjem.

Za ženske je ta korenika dobro zdravilo pri mesečnem perilu, za vse pa takrat, kadar se menjavata driska in zaprtje.

Tudi zunanje lahko uporabljamo srčno moč za zdravljenje vlažnih in suhih ekcemov, lišajev, vnetij ali za grgranje pri gnojnem grlu ali dlesnah. Ker korenika ustavlja krvavitve, jo lahko uporabljamo tudi pri raznih krvavitvah in celo za izpiranje ran.

Dobro je vedeti še to, da je čaj boljši, če pustimo koreniko nekaj časa namočeno v mrzli vodi in jo šele nato skuhamo. Na dan popijemo do dve skodelici tega čaja.

piščanec v ponjavi

Štefica Hlevnjak

Pečene, dušene ali ocvrte perutnine smo ob pomanjkanju drugega mesa že siti, zato boste morda z veseljem preizkusili recept Štefice Hlevnjak, kvalificirane kuharice iz gostišča „Brèg“. Ona priporoča piščanca v ponjavi, ki ga pripravimo tako:

„Piščanca (dovolj ga je za 4 osebe) razkoščičimo, porabimo prsi in bedra za ponjavo, ostale kose za kakšno drugo

jed. Meso solimo, popopravimo, povaljamo v moki in jajcu ter ocvremo.

Posebej pripravimo omako tako, da na sesekljani čebuli prepražimo gobe (lahko konzervirane). Dodamo na rezine narezana jabolka in jih dušimo z gobami. Potem popražimo z moko, prepražimo in zalijemo ter začiniemo s soljo, poprom, česnom, peteršiljem. Na koncu dodamo še malo kisle smetane. Piščanca,

ki smo ga položili v ognja varno posodo ali kozico, prelijemo z omako. Na vsak kos mesa damo košček sira, nato vse skupaj potisnemo v pečico, da se naredi skorja. V nekaj minutah je potem jed pripravljena za serviranje. Še prej pa za okras povrhu posipamo meso s peteršiljem, lahko pa tudi z rdečo papriko. Zraven serviramo zapečen ali kremni krompir in solato po želji.“

R.B.

obzorja

PREDSTAVUJAMO VAM

recenzija

„faliranci“

Momo Kapor, za vsako svojo knjigo dokazuje, da je mogoče tudi v časih, ki knjigi niso naklonjeni, pritegniti pozornost velikega števila bralcev. Kaporjeve knjige uživajo veliko priljubljenost v Srbiji, na policah knjigarn v drugih jugoslovanskih republikah pa tudi ne ostajajo nedotaknjene. Na slovensko knjižno tržišče prihajajo šele v novejšem času. Nedo dolgo tega se je že izdanim prevodom pridružil prevod romana „Foliranti“ pri založbi kopske Lipe.

Kritiki imajo roman „Foliranti“ (v slovenščini bi ustrezal tudi žargon „faliranci“) za naj-

veške odnose le s čudaškim dekletom, ki hrepeni po tujini, in s fantom, ki kot statist pri snemanju koprodukcijskega filma zgori. Dekle izgine v beli svet, pisec pa postane zdolgočasen uradnik.

Roman je napisan v nekakšnem „pogledu nazaj“. Pisanje naj bi pokazalo, da ima vse, kar se je v tistih norih letih dogajalo, vendarle „nekakšen usran smisel“, hkrati pa naj bi bila knjiga—pismo „o ljudeh, ki so zapravili svoje življenje za nepomembne malenkosti.“ Ves roman preveva nostalgija, brezizhodnost in nemoč pred silo minevanja.

Posebnost „Folirantov“ je slog pisanja. Jezik je jasen, preprost, ne izogiba se vulgarizmov, žargonu. Vse to daje pisanju avtentičnost in živopisnost. Za prevajalca Jašo Zlobca je bil prevod gotovo trd oreh. Tako po slogu pisanja kot po nekaterih elementih zgodbe „Foliranti“ spominjajo na moderni roman Maughama, Salingerja, Capota, čeprav je seveda tudi res, da je roman tipično jugoslovanski.

M. MARKELJ

delu „Od jutra do zore novega dne“ so objavljene zgodbe o človekovem vsakdanjku ter pravljice o živalih, škrtih, vilah in duhovih.

Vsa besedila prežema totemističen pogled na svet, prikazujejo avstralskega rjavega lovca in nabiralca sadežev kot posameznika ali pa v krogu družine in plemena, s katerim je stopljen v celoto. Le tako lahko kljubuje naravi, ki je neprijazna, četudi ga hrani. Ogrizek je knjigo, ki bralcu odstira zanimiv pojmovni svet, opremil s pregledom

V SANJSKEM ČASU

področij in plemen, dodal je besednjak neznanih besed, opombe in pojasnila k ilustracijam Elizabeth Durack, seznam virov, njegova izčrpna spremna študija pa ima naslov „Sporočila iz sanjskega časa“.

knjige

v sanjskem času

Za zbirko „Zlata ptica“, ki izhaja pri Mladinski knjigi in prinaša najlepše pravljice in pripovedke iz svetovne književnosti, je Dušan Ogrizek pred dvema letoma pripravil izbor iz ljudskega izročila severnoameriških Indijancev, nedavno tega pa je slovensko prevodno literaturo popestril še s knjigo „V sanjskem času“. Izšla je v omejenih izdajah, 139 besedil pa nazorno predstavlja razsežnosti bajanja in verovanja avstralskih rjavih ljudstev.

Tematsko je ta knjiga ustnega izročila avstralskih nomadskih lovcev in nabiralcev sadežev zaokrožena na tri dele. Prvi, „Od sanjskega časa do danes — in jutri“, prinaša zgodbe o nastanku meseca, sonca in zvezd, o oblikovanju zemeljskega površja, o silah narave, o ognju pa o nastanku živali in človeškega rodu. V drugem delu („Od rojstva do smrti — in čez“) so zbrane pripovedi o rojstvu, o ženitvi in odnosih med zakoncem, o vezeh med člani plemenske skupnosti ter o vračilih in smrti. V zaključnem

življenje pred seboj

Francoski pisatelj Emile Ajar je kot osebnost še zmeraj velika neznanka. Mnogi so dolgo domnevali, da se za tem imenom skrivajo L. Aragon, R. Gary ali R. Queneau, radovednim bulvarskim časnikarjem pa je o Ajarju uspelo izvrtati le najbolj skope življenjske podatke, ki govorijo, da je bil pred skoraj štirimi desetletji rojen v Nici, študiral medicino, delal v sirotišnici in se potika po svetu.

Na Slovenskem se zdaj prvič srečujemo z njegovim romanom „Življenje pred seboj“ (poslovenil ga je Marjan Poljanec, izdala pa založba Obzorja), za katerega je pred tremi leti dobil Goncourtovo nagrado, prevedli so ga že v številne jezike, roman pa je služil za predlogo filmu, ki je bil letos nagrajen z oskarjem.

Biografska enciklopedija znanosti in tehnike. Življenjepisi in dosežki 1195 velikih znanstvenikov od starega veka do danes. V kronološkem zaporedju sestavi Isaac Asimov. Nova, predelana izdaja

Tako je zapisano na naslovni strani 788 velikih strani obsegajoče knjige, ki jo je izdala Tehniška založba Slovenije. Gre za poljudnoznanstven priročnik, kakršen po tehtnosti vsebine na Slovenskem doslej še ni ugledal belega dne.

Isaac Asimov, ameriški biolog ruskega porekla, je po svetu znan kot plodovit pisatelj znanstvenofantastičnih del, saj jih je napisal že več ko sto in z njimi izpričal temeljito poznavanje matematike, astronomije, fizike, kemije in biologije, njegove zgodbe pa dokazujejo, da tudi mitologija, geografija, svetovna književnost in še kaj zanj niso španska vas.

Res vsestranskemu poznavalcu znanosti in tehnike ni bilo težko sestaviti enciklopedijo, ki je strnjen prikaz dosežkov človeškega uma.

Asimov se je odločil za kronološko ureditev gradiva, ki je v primerjavi z abecedno vsebinsko polnejša, saj skozi življenjepisne podatke o znanstvenikih in njihovem delu omogoča vpogled v sočasnost znanstveno—tehničnih in družbenih pojavov ter njihove vzročne in razvoje odnose.

Kronološki pristop je dovoljeval sestavljalcu, da je posamezne življenjepisne opremil z napotili bralcu, kako naj zasleduje določeno znanstveno idejo, pojmovanje ali odkritje skozi različna obdobja od enega do drugega znanstvenika. Preglednost knjige ni s tem nič okrnjena, pozoren bralec pa tako zlahka pride do spoznanja o dialektičnem razvoju naravoslovne in tehniške misli skozi tisočletja.

Asimov je v predgovoru k prvi izdaji (1964, pričujoča slovenska, ki jo je pripravilo sedem prevajalcev, pa temelji na tisti iz 1972) zapisal, da je skozi življenjepisne hotel izluščiti zgodovino znanosti in tehnike, zato se ni ustavljal pri zasebnem življenju znanstvenikov.

Ustrezno temu je prirejeno tudi stvarno kazalo, ki je domala pravcati žepni slovar, saj obsega nad 3.500 strokovnih izrazov; doslej v nobeni slovenski knjigi ni bilo zbranega toliko besedišča z vseh področij znanosti.

Sestavljalac se je zavedal, da njegovo delo ni popolno, zato ga je uredil tako, da ga je moč nenehno dopoljevati. „Čeprav sem prepričan, da sem vključil v svojo knjigo večino tistih ljudi, ki so največ prispevali k napredku znanosti, sem pripravljen priznati, da je celotno število vseh, katerih prispevek je pomemben, morda desetkrat večje,“ je zapisal Asimov v knjigi, ki nas med drugim pouči tudi, da je egipčanski učenjak Imhopet (2980 do 2950 pred n.š.) „prvi po imenu znani človek, ki bi po današnjih merilih veljal za znanstvenika“, ali da so v ameriški zvezni državi New York na Teslovo humano pobudo začeli pri usmrtitvah na električnem stolu uporabljati izmenični tok namesto istosmerne električne energije.

D. R.

boljše delo beograjskega pisatelja. Avtor opisuje v njem brstiča leta 1958 in 1959, ko je v našo domovino zapihala sapa potrošništva, ko so dekleta vrtele hulahup obroče, ko so začeli točiti pravi škotski viski, ko je bil gramofon še redkost, a so mladi že poslušali jazz; čase, ko so tuji filmarji odkrivali našo čudovito pokrajino in poceni statiste, skratka obdobje, ko so naši ljudje stresali z ramen breme revščine in okusili prve slasti potrošništva.

Mladi fantje in dekleta so množično zapuščali kmetije in odhajali v mesta, kjer so upali uresničiti svoje sanje, dostikrat naivne, iz tujih filmov pobrane. Med njimi je bil tudi junak knjige „Foliranti“. V Beograd je prišel z željo, da bi postal filmski režiser. Vendar mu ne uspe narediti sprejemni izpit in postane beograjski postopač, vagonabund in brezdelnež. V času postopanja naveže pristnejše člo-

varniškega učenjaka, zvodnika, dvospolneža in še koga). Rosin vrtec se je praznil, ostal je le Momo in betežno varuhinjo odpeljal v klet, kjer je lahko v miru umrla. Pred njim pa je bilo življenje.

prebrali smo Enkrat...

„Enkrat ni zadosti“ je naslov zadnjega romana pred nekaj leti umrle ameriške pisateljice Jacqueline Susann, ki na Slovenskem še zdaleč ni neznano literarno ime, saj sta njeni uspešnici „Dolina lutk“ in „Ljubzenski stroj“ tudi pri tukajšnjih bralcih šli v denar ko tople žemlje.

Najbrž tudi s pričujočim delom, ki ga je poslovenil Gregor Moder, izdala pa Cankarjeva založba, ne bo drugače, kajti knjige, katerih dogajanje je postavljeno v svet filmskega blišča in denarnih mogotcev, običajno ne ostajajo brez bralstva. Težko bi ga našli, ki bi vedel povedati, zakaj, ne da bi se skliceval na potrošniško zasvojenost ljudi, ki da so duhovno preleni za zahtevnejše branje, največkrat pa še po trivialni literaturi ne segajo.

Napeta zgodba, posladkana s spolnostjo in ljubeznijo, ki sta eno od gibal usod junakov, dokaj tragike in presenetljivih zasukov, ki razkrivajo praznino za navidezno bohoto uspešnežev visoke družbe — to so v glavnem značilnosti romana Susannove. Četudi je njen slog pisanja domišljen, so značajske posebnosti junakov zvečine le nakazane, kritičen odnos do družbe, ki peha ljudi po nepravih potih, pa je moč zgolj slutiti.

Enkrat na sedem let prebrati knjigo, kot je roman „Enkrat ni zadosti“ — je zadosti!

D. R.

Ozri se v gnevu, Talija!

Gledališka jesen 78 se je v Novem mestu začela z Nikolajevu „Staro gardo“. Uprizoritev v prav dobri izvedbi Tržčanov bo ostala obiskovalcem še dolgo v spominu. S to predstavo se je začel v Novem mestu tudi tradicionalni gledališki abonma, ki ga je za dosedanje in nove naročnike razpisala Zveza kulturnih organizacij. Slovenski gledališčniki bodo gostovali v Domu kulture na Prešernovem trgu še enkrat, druge gostujoče abonmajske predstave pa bodo na novomeški oder prišle v tej

sezoni iz Ljubljane, Celja, Maribora in Zagreba. Do junija 1979, ko se bo zadnjič dvignil zastor, se bo zvrstilo osem gledaliških in ena baletna predstava. Všetja je tudi domača uprizoritev znane Ustinove komedije „Komaj do srednjih vej“, s katero najavlja svojo vrnitev na oder gledališka skupina Kulturnega društva Dušana Jereba. Seveda držijo novomeški gledališčniki pesti, da se ne bi ponovila lanska neveselost, ko so bili že najavljeni v abonmajskega sporedu, z uprizoritvijo izbranega dela pa ni bilo nič.

Težave, ki spremljajo delovanje gledaliških amaterev v Novem mestu, niso od lani, stare so vsaj desetletje, če ne več. Zakrivile so, da se je povprečna letna bera novomeškega odra zredčila na eno samo premiero. Tako je bilo nujno, da so gostujoča gledališča, ki so s pravo predvsem dopolnjevala domači program, v celoti zasedla spored. Prešibka skrb za igralski in nemara tudi režiserski naraščaj pa že kar večni problem z vadbennimi prostori in denarjem so glavni razlog za zaton nekdanj tako zagnane, številne, uspešne in proslavljene igralske družine. Na to, da je zavesa težav tako kmalu zagrnila oder, je prav gotovo vplival skrajno nerazumljiv odnos družbe do te dejavnosti. Ker ni bilo pomoči, je počasi, vendar pa vztrajno izklopnelo še tisto malo navdušenja, ki je vsemu navkljub še ostalo v redkih posameznikih.

Leta 1969 je takratni društveni tajnik Polde Cigler ugotavljal, da bi domači igralci sicer spet lahko zadovoljevali novomeško občinstvo, ko bi le imeli dovolj trdnega zaledja. „Ne bi smeli več nadaljevati poti po opuščeni tirnici, ko so nam ob moledovanju za skromno podporo tako radi očitali: najprej kaj pokažite, potem boste pa že dobili,“ je zapisal. Takoj nato je dodal: „Pokazali smo, dobili pa malo ali nič.“ Cigler, ki je bil novomeškemu gledališkemu odru (kot igralec, režiser, organizator) zvest dolga desetletja, malone vse do svoje smrti, je razmere nedvomno zelo dobro poznal. „Gle-

dališče je bilo že tako zadolženo, da mu trgovina in obrtniki niso hoteli več dati na up. Nihče, razen igralcev, ne ve, da smo morali igralci nemalokrat poseči v lastne žepce, če smo hoteli kupiti rekvizite za na oder. Igralke so si obleke nemalokrat izposajale pri mestnih družinah, ker niti kostumov ni bilo.“ Na vajah so se počutili kot preganjane živali. „Nemalokrat smo se zbirali v mrzli garderobi pod odrom, se potikali po zasebnih in drugih prostorih, večkrat v razpravi dvorani na sodišču, v pisarnah na bivšem okraju in celo na pošti, v sobi poleg telefonistk.“

Vse to in še marsikaj sodi sicer že v zgodovino novomeškega društva, gotovo pa v čas, ko je gledališki amaterizem še zmogel po več predstav v eni sezoni. Kdaj se je začela skoraj popolna družbena brezbriznost za to kulturno področje, je težko reči. Ugotovimo pa lahko, da so bile posledice vidne precej pred letom 1965, ko je društvo obhajalo 20—letnico ustanovitve. Novo mesto pa 600—letnico svojega ustoličenja. Takrat so jeli umanjkovati tudi gledalci. Dvorana je bila čedalje manj zasedena, kar vsakakor ni opogumljalo tistih, ki so bili na odru. Pripomba, da „obisk upada“, se je večkrat zapisala tudi prof. Tonetu Trdanu, znanemu režiserju in kronistu gledaliških dogodkov v Novem mestu. Pripombe te vrste so bile pravzaprav edine „negativne“ ugotovitve v ocenah, ki jih je objavljval v Dolenjskem listu.

V oceni gledališke sezone 1957/1958 je prof. Trdan med drugim zapisal: „Povprečno je dalo gledališče v vsaj sezoni predstavo vsakih 15 dni, skupno z gostovanji poklicnih gledališč in z gostovanji gledaliških družin iz raznih krajev Slovenije pa je Novo mesto imelo predstav na vsakih 7 dni. Občinstvo je videlo 15 novih del (štiri drame, šest komedij, eno ljudsko igro, eno romantično komedijo, eno opereto in dve igri v uprizoritvi dijakov). Domače gledališče je pripravilo v tej sezoni šest premier.“

Tako je bilo torej pred dvajsetimi leti. Kronika novomeškega amaterskega gledališča pove, da je bilo tako plodnih gledaliških let posledje vse manj. Renesančno dobo je obljubljala ustanovitev Odra mladih sredi šestdesetih let. Po odhodu režiserke Alenke Bole—Vrabc, ki je vpregala svoje moči tudi v oder odraslih, pa je voz spet začel drčati navzdol. Kar je sledilo, da je bilo zgolj poskus, da bi gledališčniki vsaj z eno do dvema premierama opravičili svoje ime. Malo omembe vrednega se je zgodilo.

V tako nemogočem stanju, kakor je današnje, pa novomeški oder, ki so mu obljubljali celo status polpoklicnega gledališča, še ni bil. Sedanja dramska skupina je sestavljena pretežno iz začetnikov in še ni sposobna uprizoriti resnega oziroma zahtevnega dela. Vrzel, ki je nastala po odhodu s priznanji ovenčane generacije igralcev, še vedno strašno široko zeva. Moralo bo preteči še nekaj let, da bo sedanji rod z marljivim delom lahko stopil na stopnico, ki drži k vzponu. Danes tudi ni vseno, kaj in kako igrati, saj se obdrži le tisti, ki zna izbrati pravo vso vso in pripraviti v celoti kvalitetno predstavo.

Ali, kakor smo dejali, še je upanje, da novomeški amaterizem ne bo šel rakom živžgat. Ni pa dovolj, da na to mislijo in da to skrbi le gledališčnike. Zvrhan koš odgovornosti za usodo novomeškega odra imajo tudi tisti, ki s svoje prične nenehno sipljejo zagotovila, da „je jerebovcem, še posebej pa gledališčnikom, neobhodno dati prostora“, da „je potrebno Dom kulture v celoti nameniti kulturi“, in druge „cvetke“ s stare plošče, sami pa za to ne naredijo prav nič. Prav škandalozno je, da imajo usodo kulturnega društva in gledališkega odra v doljenjski metropoli v rokah ljudi, ki bi jim prej pristajal naziv poklicnih debaterjev kot odgovornih družbenopolitičnih moč.

I. Z.

LADISLAV LESAR
OBRAZI

**STEZA
MED POJOČE
TRATE**

Kako radi prepevamo in kaj pomeni Slovenskem pesem, pove že podatek, da rastejo pevski zbori na kranjskem kot gobe po dežju, da imamo srečanje šentjernejskih oktetov, pa šentviški tabor in še in še bi lahko naštevali. Brez števila in brez primere, saj pravi star pregovor, da kjer se dobijo trije Slovenci, ustanovijo najprej pevski zbor.

Slavo naše dežele in pesmi so poneli v svet številni ansambli. Med mnogimi zbori se je še posebej proslavil „Slovenski oktet“. Prepeval je križem zemeljske oble od Tokia do San Franciska, v nordijskih deželah in v daljni Rusiji. Slovenska narodna pesem je milozvočna, otožna in ima nek svojski ritem z nadihom romantike. Posebno poglavje slovenske narodne pesmi so vsakakor koroške. V teh pesmih se je izrazila globoka žalost in milina.

Kadar zaslišimo Oj, Mojce ali Pojdem v Rute ali Star sem jaz pobič šele osemnajst let in Pleničke je prala, začutimo v prsih nemir, ponos in radost, pa čeprav so pesmi žalostne. Navsezadnje je vse, kar je resnično lepo, tudi žalostno. Pesem je hip, trenutek večnosti. Zato prepevajo iste melodije generacije in generacije in na koncu, če natančno pomislimo, koliko Slovencev rado poje, lahko ugotovimo, da smo vsi skupaj veličasten pevski zbor. Pozabiti pa ne smemo partizanskih borbenih pesmi, ki so po večini ponarodele, in ne smemo pozabiti tistih umetnih, posebej prirejenih za zborovsko petje, ki so jih ustvarili naši najboljši komponisti Gallus-Petelin, Adamič, Kozina, Simonitti, Gobec, Srebotnjak in drugi. Tudi te pesmi napisane po večini na besedila znanih slovenskih pesnikov, nosijo v sebi naš slovenski melos, dušo našega človeka. Hrepenenje po lepšem in žalost za tistim, kar je minilo.

Navsezadnje je prav pesem najiskrenejše sporočilo. Pesem je ključ srca in steza med pojoče trate.

Mladinski pevski zbori po naših osnovnih in srednjih šolah so posebno poglavje zborovskega petja, saj vzgajajo na tisoče mladih pevcev. To je sila zahtevno delo. Glasbeni pedagogi vedo povedati, da so potrebne ure in ure vztrajnega dela, ure in ure vaj za en sam javni nastop. Glasbeni pedagog mora imeti izredno voljo in posebno veselje ne samo do petja, temveč tudi do otrok. Med temi je tudi BERNARDA KOGOVŠEK, profesorica glasbe v Ribnici, ki že deseto leto vodi glasbeno življenje na šoli, poleg tega pa je nezamenljiva pri vseh proslavah, saj vodi poleg šol-

skega pevskega zboru še moški pevski zbor „Urban“ in pa ženski nonet „Vitra“.

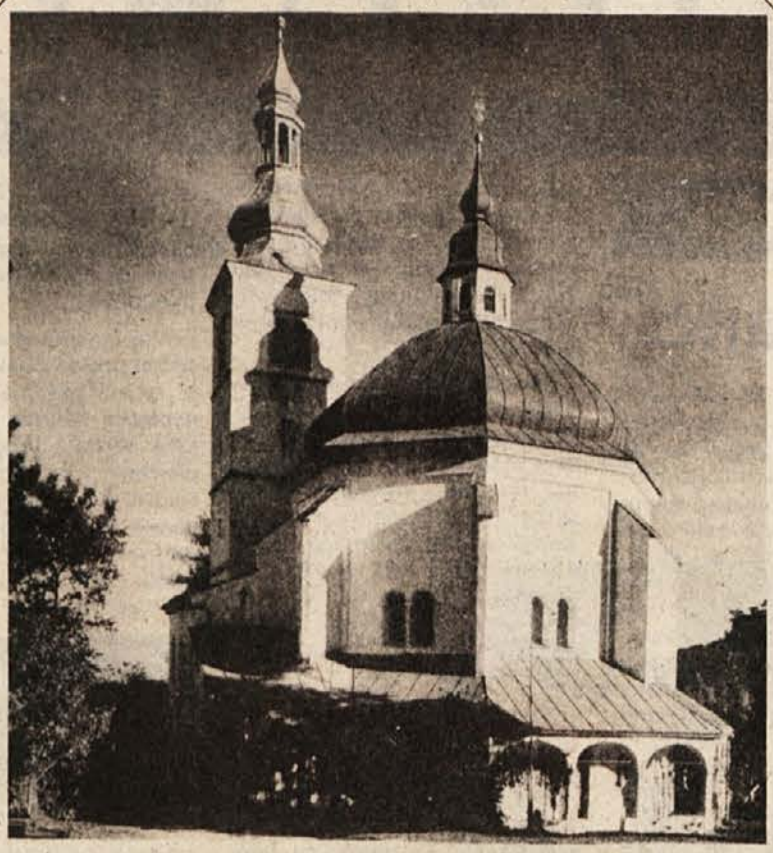
Bernarda pravi: „Za nonet Vitra smo se odločili spontano. Vsako leto imam v šolskem zboru nekaj odličnih pevcev. V tem primeru sem se pred štirimi leti odločila za devet dekliških glasov. Zdaj so te moje učenke že vse na srednjih šolah, pa še vedno rade prihajajo na vaje, ki so dvakrat na teden.“

Pojemo renesančne in sodobne umetne pesmi, partizanske in slovenske narodne. V programu imamo okoli šestdeset pesmi, kar naprej pa študiramo nove. Posebno popularni sta Kalinka in Zagorski zvonovi. Dekleta so Ribničanke: Marjana, Mirjam, Teja, Martina, Eda, Mira, Irma, Mojca, Jasmina. Ljudje so se navadili na ta naš „nonet“ in če nas ni na kakšni prireditvi, že sprašujejo, kaj je z nami.

Sodelovali smo že pri Prvem aplavzu. 25. novembra pa smo nastopili na samostojnem koncertu v Ankaranu in Valdoltri.

Bernarda Kogovšek živi za glasbo in predvsem za petje. „Pri nas doma v Idrijskih hribih pojemo vsi, cela družina. Že od malega prepevam in ne vem, kaj bi počela, če bi mi odpovedale glasilke“. Povprašali smo jo še, kako usklajuje vse te svoje obveznosti in kakšno je delo vodje pevskega zboru. Pevske vaje. Dirigentsko delo pa je sila zahtevno. Imeti morate posluš in občutek pevske vaje. Dirigentsko delo pa je sila zahtevno. Imeti morate posluš in občutek za izbiro glasov. Predvsem pa morate imeti za to delo veliko veselja.“

NAŠI ZAKLADI

**TAKO SI ROMAR
PREDSTAVLJA NEBESA**

Po ustnem izročilu, ki je med ljudmi še danes živo, se je na Brinovem vrhu nekoč prikazala Marija pobožnemu kmetu Matiji Furlanu iz bližnje vasi Sušje in mu naročila, naj tam njej v čast postavi cerkev. Pokazala mu je tudi mesto bodočega svetišča in njegov načrt. Verni mož je ubogal in nemudoma ponese Marijino naročilo v ribniški grad, v čigar lasti je bil Brinov vrh. Pa je slabo naletel. Ker so mislili, da se mu najbrž v glavi meša, so ga vtaknili v ječo, da bi se spametoval. Toda Marija se je potegnila za svojega varovanca. Grajski valpet Riglar, ki je Furlana odvedel za rešetke, je v hipu oslepel. To je pomagalo. Graščina je videla v nenavadnem dogodku prst božji, izpustila je Furlana, dovolila zidavo cerkve in znaten del stroškov tudi sama prispevala. Kmalu nato je ozdravel tudi valpet Riglar, ki je izdatno pomagal pri gradnji Marijinega svetišča.

Taka je legenda o nastanku Nove Štife pri Ribnici, znane romarske cerkve, posvečene Mariji Vnebovzeti. Cerkev vzbuja v umetnostnozgodovinskih krogih zaslužno pozornost, prav v ospredju pa je bila pred leti, ko se je začela široka razprava o umetnosti med gotiko in barokom na Slovenskem.

Poleg ljudske inačice pa so o nastanku Nove Štife na voljo tudi manj fantastični podatki. Zvemo, da je bil pri začetku zidave Marijine cerkve odločilno udeležen tedanji ribniški graščak Janez Jakob Kisl, dozidali so cerkev s podporo bratov Trilek, ki sta za Kislom postala lastnika graščine, velik delež pa je seveda treba pripisati zbirkam darov in delu okoliškega prebivalstva. Po treh desetletjih dela je župnik Schoenleben leta 1671 vložil v jabolko nad končano kupolo poleg svetinj tudi pismo s kroniko zidanja. Tridesetletna zidava je dokumentirana tudi na glavnem portalu cerkve, kjer sta vklesani letnici 1641 – 1671. Cerkev je bila posvečena šele leta 1743.

Izpred duhovniške hiše je videti cerkev kot koklja, ki je našopirjena zbrala piščeta podse. Ta vtis je predvsem zaradi kipečega telesa osmerokotne ladje, ki je prekrita s poveznjeno kupolo, in zaradi nizkega arkadnega obhoda ob vnožju. Zvonik primerjavo še podčrtuje. Arhitektura cerkve človeka kar vabi pod zidano okrilje. Najvišji zvonik je najbolj oddaljen od nas, najnižja zakristija pa najbližja, strehe vmes se postopoma nižajo, v hrbtu pa čutimo padajoče pobočje hriba.

Ko vstopimo, z začudenjem ugotovimo, da smo po nekaj korakih razbrali vso notranjščino, ki je visoka, zračna, kristalno jasna. Nikjer ni skritih hodnikov in reber, ki jih nakazuje zunanjščina.

Svetloba ima v tej arhitekturi posebno nalogo. Neznani graditelj jo je spustil premišljeno v prostor. V pritličnem pasu oken ni, tod so le poglobljene kapele, ki navidezno širijo notranjščino. Prvo nadstropje je namenjeno oknom. Svetloba, ki lije skozi, pa je različna. Neposredna, kjer ni hodnika, polzastirta, kjer je okno nameščeno v zunanem plašču ladje, in zastrta, kjer se notranja svetloba nad slavolokom le preljuje iz prezbiterija. Drugo nadstropje spet nima oken, arhitekturne sile se zbirajo v kupoli in šele laterna žariščno osvetli ves prostor. Vse skupaj pa daje vtis, kot da kupola nima teže, kot da plava nad nami.

Druga umetnostnozgodovinska posebnost Nove Štife so oltarji, izrezljani iz lesa, pozlačeni, posrebreni in pobarvani. Nekoč jih je

bilo pet, trije so se ohranili – s prižnico in rezljanimi kornimi klopki. Rezbar je bil res umetnik. Že gradiva, ki jih je uporabljal – marmor, so dragocena. Žlahtna lipovina, kreda iz Bologne, s katero zlatar zgleda hrapavo površino, zlati in srebrni lističi in poliment – posebna snov za zlačenje, narejena po davnih receptih.

Vsi oltarji so pravzaprav majhne arhitekture. Vse se skrivnostno leskeče in vabi kot zlat studenec. Zlato, najbolj iskana kovina, prekriva vse, kar so izrezljale rezbarjeve roke. Ali kot je dobro označil restavrador Milan Železnik: „Tako si romar predstavlja nebesa“. Zlata hišica z zlatimi svetniki, ki modro in trdno stoje v vdolbinah in na podstavkih, pa trta, ki prepleta stebrovje in obeta požirek, zlato južno sadje, ki visi v šopih v velikem oltarju. In kot so svetniki togo, na milost in nemilost izpostavljeni čaščenju, je podoba Marije, ki jo angeli nosijo v nebo, vsa nemirna. Prizor obrobljajo srebrne kulise oblakov. Poglobljajo nišo, kjer prostor v barviti svetlobi za kipom Marije izginja v zlati gloriiji mistične razsvetljave. To je vrh doživetja. Tudi s stališča nevernika. V likovnem sozvočju so si podali roke vsi ustvarjalci in dosegli skupni učinek, ki ga lahko vidimo povsod, kjer je na delu skupina prvovrstnih umetnikov.

Še bolj kot današnjega človeka pa je morala cerkev, ki so jo obiskali sto in stotisoči, presenetiti človeka 17. stoletja. Takrat z nekaj izjemami pri nas nismo poznali cerkva osrednjega tipa. Cerkve so bile izrazito podolžne, kot po tunelu so pripeljale do velikega oltarja. Ko pa je tedanji obiskovalec vstopil v Novo Štifo, predvsem ni vedel, kaj se dogaja z glavnim oltarjem. Silno ga je morala presenetiti lahkotnost osrednjega prostora z velikansko svetlo kupolo. Z vseh strani so se mu enakopravno ponujali oltarji – ni vedel, kam bi se najprej podal. Nikjer pisanih fresk, ki dajejo temačen nadih. Povsod simbolična belina sten, ki ne teži, ne terja resnične ali lažne ponižnosti.

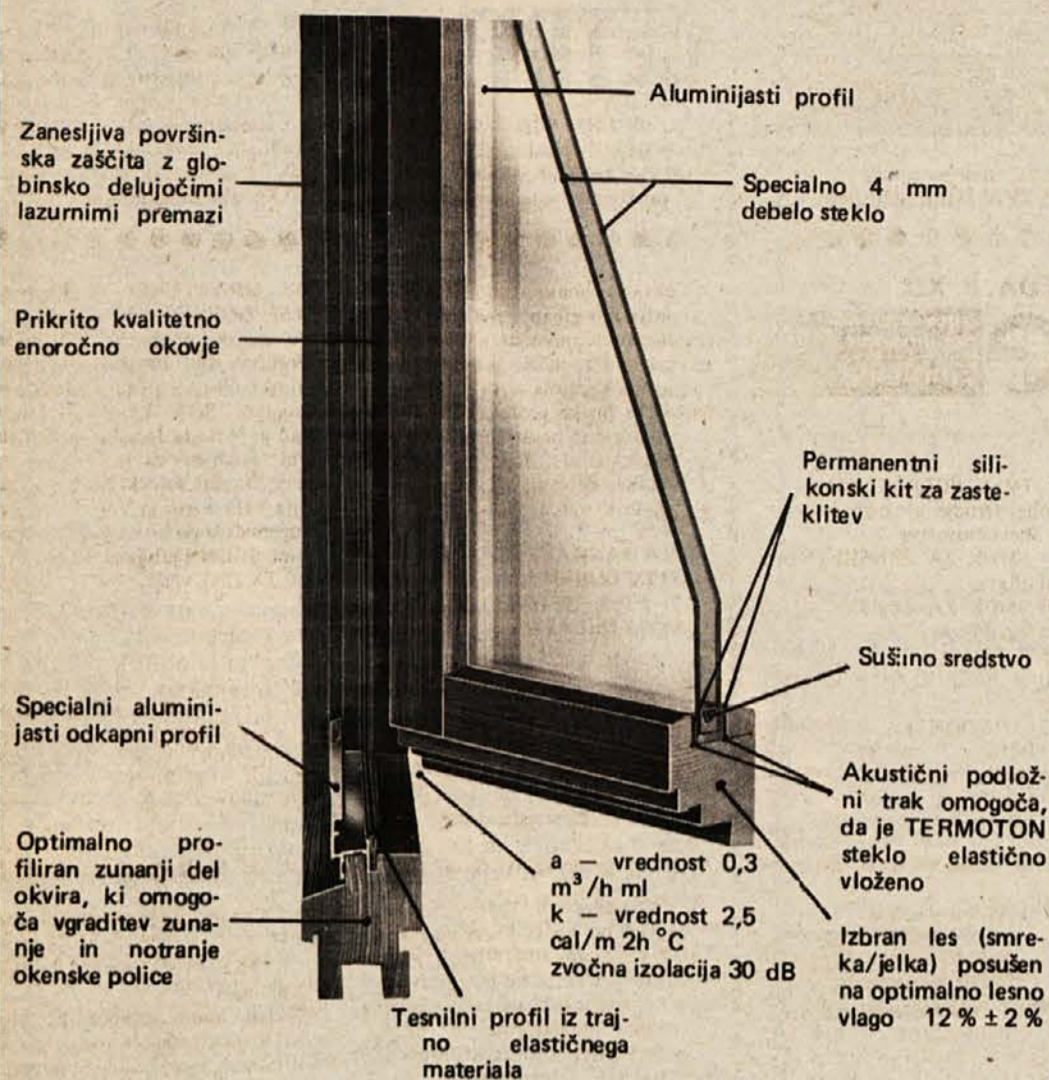
V Marijini cerkvi pa so še druge umetnostnozgodovinske dragotine. Slika Marijinega vnebovzeta neznane mojstra je najbolj kakovostna slika v Novi Štifi in tudi še daleč naokrog. Na stenah v prezbiteriju so obešene votivne podobe, naslikane v zahvalo za uslišane prošnje. Eno je naslikal znameniti mojster z monogramom HGG, ki ga je dr. I. Komelj razkril za Hansa Georga Gaigerfelderja iz Novega mesta.

Po svoje je zanimiva zahvalna podoba klečečega moža, ki jo povezujejo z zgodovinskimi podatki. Vikar Mihael Lamut je vodil Novo Štifo ob koncu 17. stoletja. Na zadnji ribniški čarovniški pravdi, ki je bila leta 1701, je bila na grmadi sežgana neka Marija Sušarkova. Pred smrtjo v zubljih je pred sodniki izjavila, da je videla na Kleku med drugimi Satanovimi privrženci tudi duhovnika Mihaela Lamuta. Slednji je vedel, kaj ga čaka, zato je jedro odhitel v rodni Črnomelj, kamor roka ribniške krvave pravice ni segla. Ena Marija ga je hotela pogubiti, druga ga je bojda rešila. Zato tudi podoba.

V Novi Štifi je seveda mogoče videti še na stotine zanimivih reči. Pomaga prijazno vodstvo. V zakristiji lahko občudujemo iz lesa izrezljane korne klopi, ogleda vredna je bogato intarzirana zakristijska omara, notranjščino tako imenovanih „svetih stopnic“, ki so jih cerkvi dodali kasneje, pa je očarljivo poslikal A. Postl, ljudski naivni obrtnik, domač vsem, ki smo rod najaj bili kmetje.

NOVI PROGRAM OKEN IN BALKONSKIH VRAT
JELOBOR 78 S TERMOIZOLACIJSKIM STEKLOM

termoton

PRODAJNA MESTA Z NOVIM PROGRAMOM:

ŠKOFJA LOKA tel. (064) 61-361
 ZAGREB – Sestvete tel. (041) 253-259

JELOVICA lesna industrija, ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58,
 tel. (064) 61-361

Diana 6 L

DOBAVA TAKOJ!

Diana 6 L ima dvokrožni zavorni sistem s kontrolno lučko na armaturni plošči, spredaj so kolutne zavore, zadaj bobnaste, ki omogočajo zanesljivo vožnjo. Manjši volan je mehko oblazinjen, anatomsko oblikovana in udobnejša sta tudi prednja sedeža. Izredno ekonomičen je Dianin motor 602 ccm, 32 KM/DIN in doseže največjo hitrost 120 km/h, ter porabi 6,1 litra goriva na 100 km. Zelo prilagodljiv je prtljažnik s tremi različnimi velikostmi prostora za najrazličnejše tovore.

Informacije:
 CIMOS Ljubljana, Dalmatinova 4, tel. (061) 312-250 in CIMOS Beograd, Kolarčeva 8, tel. (011) 631-699.

Olja
INA

Izdeluje
CIMOS

CITROËN ^

KOLEKTIV TOVARNE AVTOMOBILOV

CIMOS

ČESTITA VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA

29. NOVEMBER – DAN REPUBLIKE

VOZNIKOM VOZIL IZ NAŠEGA PROGRAMA PA ŽELIMO
 SREČNO IN PRIJETNO VOŽNJO!

**VSAKO SOBOTO DO KONCA LETA
 ODPRTO VES DAN od 7.30 do 20. ure**

trgovska hiša maximarket LJUBLJANA, Trg revolucije 1

PODJETJE ZA PTT PROMET
 NOVO MESTO

TOZD PTT center
 Novo mesto

Objavlja naslednja prosta
 dela in naloge:

2 TT MONTERJEV s končano poklicno šolo za telekomunikacije – smer tt monter in
 2 POMOŽNIH TT MONTERJEV – nepopolna osnovna šola – v centru za vzdrževanje tt linij Brežice
 3 TT MONTERJEV s končano poklicno šolo za telekomunikacije – smer tt monter in
 2 POMOŽNIH TT MONTERJEV – nepopolna osnovna šola – v centru za vzdrževanje tt linij NOVO mesto

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili TOZD PTT center Novo mesto v 15 dneh po objavi.
 Vsa pojasnila dobite na tel. št. 068-22-741 ali 21-379”.

ZDRAVSTVENI CENTER CELJE
 TOZD ZDRAVSTVENI DOM SEVNICA

RAZPISUJE
 PROSTA DELA IN NALOGE
 DELAVCA S POSEBNIMI
 POOBLASTILI

„VODJA ENOTE ZOBOZDRAVSTVO V
 ZDRAVSTVENEM DOMU SEVNICA”

Pogoji:

Kandidati morajo imeti visoko izobrazbo medicinske smeri, 5 let delovnih izkušenj v stroki in da so s svojim dosedanjim delom pokazali sposobnost razvijanja samoupravnih socialističnih odnosov.

Osební dohodek po pravilniku o delitvi sredstev za osebne dohodke TOZD Zdravstveni dom Sevnica.

Pismene prijave je treba poslati v roku 15 dni po razpisu za Zdravstveni center Celje, Splošno kadroviski sektor, Oblakova 5, Celje, v zaprti kuverti z oznako „Za razpisno komisijo TOZD Zdravstveni dom Sevnica.”

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 10 dneh po opravljeni izbiri.

„SOP” KRŠKO,
 specializirano podjetje za industrijsko opremo
 Svet za delovna razmerja DSSS

razpisuje

sledéča delovna opravila in naloge:

VODJE RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
 ADMINISTRATIVNA DELA V SPLOŠNEM SEKTORJU TER VODENJE EKONOMATA

Pogoji pod 1.:

- končana srednja šola ekonomske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delovnih nalogah in opravilih
- ostali pogoji po zakonu o knjigovodstvu (Ur. list SFRJ 58, 56/76 in 8/77)

Pogoji pod 2.:

- 2-letna administrativna šola
- znanje strojepisja
- vozníški izpit B kategorije
- 2 leti delovnih izkušenj
- 3-mesečna poskusna doba

Stanovanj ni. Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju navedenih pogojev lahko kandidati dostavijo v 15 dneh po objavi oglasa Svetu za delovna razmerja DSSS v zaprti kuverti.
 Kandidate bomo o izbiri obvestili v 25 dneh po objavi oglasa.

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAŽNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO – SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

lip bled
 lesna industrija

64260 bled, ljubljanska c.32

telefon:064-77384 ,

telegram:lip bled

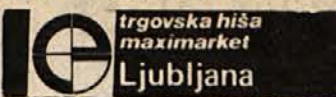
telex:34 525 yu lipex

OBIŠČITE POSLOVALNICE:

- LIP Bled na Zagrebškem velesejmu Bulevar Borisa Kidriča 2 telefon: (041) 523-066
- LIP Bled na Rečici – Bled telefon: (064) 77-944
- LIP Bled v Murski Soboti Cvetkova 1 a telefon: (069) 22-941 telefon: (069) 22-942

TELEVIZIJSKI SPORED

TOREK, 5. XII.

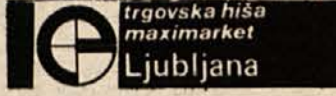

16.15 ŠOLSKA TV: Evropsko Sredozemlje, Izgradnja ljudske oblasti, Razvoj neuvrščeniosti
17.20 POROČILA
17.25 RADENCI 78
17.55 OBZORNIK
18.05 PISANI SVET
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA
Vsi štirje prispevki tokratne oddaje so ubrani na temo prometa. Prvi bo govoril o zahtevnosti gradnje avtomobilske ceste čez Ljubljansko barje, drugi o renoviranjem brnškem letališču, tretji o novi jadnici 707, ki so jo izdelali Elanovi strokovnjaki, zaključni prispevek pa bo predstavil rojstvo in smrt parne lokomotive.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 DIAGONALE: PREVEČ ALI PREMALO INFORMACIJ
Z družbenim sistemom informira-

10.00 TV V ŠOLI: Priradostlove, Risanka, Glasbeni pouk
14.45 TV V ŠOLI, ponovitev

SREDA, 6. XII.

18.45 TV V ŠOLI: Od načrta do zemljevida, Ali ste videli?, Peter in volk, TV vrtec, Dnevnik 10
16.10 KPK: Canottieri (prenos vaterpolskega srečanja) - 17.00 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Magnet - 18.15 V imenu ljudstva - 18.45 Zabavnoglasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 V ospredju - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Portreti: Jovan Soldatović - 21.50 Glasbena oddaja - 22.50 Cribbins
17.00 Z BESEDO IN SLIKO: PASTIR
17.25 LONDONSKA NARODNA GALERIJA
17.50 OBZORNIK
18.00 NA SEDMI STEZI
18.30 PUNTARSKA PESEM

ČETRTEK, 7. XII.

18.30 STARE JAPONSKE PRAVLJICE
18.45 PREMAGOVANJE NEPO-TREBNEGA
Gledali bomo alpinistični film francoskega plezalca Marcela Ichaca, ki v svojem alpinističnem početju išče globlji smisel in dokazuje, da navidezno razspavanje moči in sposobnosti med plezanjem nikakor ni nesmiselno in nekoristno.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OČI KRITIKE
20.45 RETROSPEKTIVA SLOVENSKE DRAME - Tone Partjič: MAMA UMRLA, STOP
21.40 NA ZVEZI
22.10 TV DNEVNIK
16.45 Bosna: Zbrojevka (prenos košarkarske tekme) - 18.30 TV novice - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavna oddaja - 21.15 24 ur - 21.35 Zenska danes
18.30 STARE JAPONSKE PRAVLJICE
18.45 PREMAGOVANJE NEPO-TREBNEGA
Gledali bomo alpinistični film francoskega plezalca Marcela Ichaca, ki v svojem alpinističnem početju išče globlji smisel in dokazuje, da navidezno razspavanje moči in sposobnosti med plezanjem nikakor ni nesmiselno in nekoristno.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OČI KRITIKE
20.45 RETROSPEKTIVA SLOVENSKE DRAME - Tone Partjič: MAMA UMRLA, STOP
21.40 NA ZVEZI
22.10 TV DNEVNIK
16.45 Bosna: Zbrojevka (prenos košarkarske tekme) - 18.30 TV novice - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavna oddaja - 21.15 24 ur - 21.35 Zenska danes

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 1. XII.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (kako napišemo spis). 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (Vrt v decembru). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Clovek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica (J. de Brunhoff - F. Poulenc: Zgodba o slončku). 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Moment musical. 19.45 Minute z ansambлом Vitala Ahačiča. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nočturno. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 2. XII.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tehnik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Aci Bertonec igra skladbe starejših slovenskih komponistov. 11.20 Svetovna reportaža. 11.40 Mi pojemo. 12.10 Godala in ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Jože Protnar: Letošnja vinska letina v podravskem rajonu in ukrepi za nego vina). 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevcom Markom Brecljem. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Zunanjepolitični magazin. 18.05 Od arije do arije. 18.30 Glasbena abeceda. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 20.00 Zavrtilite, uganite in se pogovorite! 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 3. XII.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Marjan Kolar: Ura). 8.37 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši! 10.05 Nedeljska panorama lahko glasbe. 10.30 Humoreska tega tedna (H.

16.15 ŠOLSKA TV: Evropsko Sredozemlje, Izgradnja ljudske oblasti, Razvoj neuvrščeniosti
17.20 POROČILA
17.25 RADENCI 78
17.55 OBZORNIK
18.05 PISANI SVET
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA
Vsi štirje prispevki tokratne oddaje so ubrani na temo prometa. Prvi bo govoril o zahtevnosti gradnje avtomobilske ceste čez Ljubljansko barje, drugi o renoviranjem brnškem letališču, tretji o novi jadnici 707, ki so jo izdelali Elanovi strokovnjaki, zaključni prispevek pa bo predstavil rojstvo in smrt parne lokomotive.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 DIAGONALE: PREVEČ ALI PREMALO INFORMACIJ
Z družbenim sistemom informira-

Tokrat se bomo seznanili s pesmi delavskih gibanj pred oktobrsko revolucijo. Komunistični manifest, ustanovitev I. in II. internacionale pa pariška komuna - to in še kaj je osveščalo široke proletarske množice in nastale so pesni Internacionala, Varšavjanka, Rdeča zastava, Dubinuška, Žrtvam, Mi smo kovači, Bratje, le k soncu, svobodi! in druge.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: DNEVNIK NEKEGA DELAVCA

ima vinogradništvo. Težišče drugega prispevka bo na prikazu zasedanja SNOS v Črnomlju februarja 1944, zadnji prispevek, ki bo govoril o razvoju neuvrščeniosti, pa bo predstavil banduško deklaracijo iz 1955, brionsko srečanje Tita, Nehruja in Naserja 1956, Titova govora v generalni skupščini OZN 1960 in 1963 ter beograjsko in kairsko konferenco neuvrščeniosti.
16.25 VELESALOM ZA ŽEN-SKE, posnetek iz Val d'Isere
17.25 POROČILA
17.30 S. Reiser: SAJ SI VENDAR PUNCA! 1. del predstave SNG Maribor
18.20 OBZORNIK

nja očitno nismo zadovoljni, zato po vseh republikah in pokrajinah že dalj časa teče javna razprava o tem vprašanju. Vsebinska informacij namreč pogosto ne ustreza dejanskim potrebam in interesom delovnih ljudi in občanov. Kakšne in kolikšne so te potrebe in interesi? O tem bo tekla beseda v oddaji.
20.35 Stendhal: LUCIEN LEUWEN
21.35 RAZVOJ POPULARNE GLASBE
22.25 TV DNEVNIK
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Ko je bil moj oče v koncentracijskem taborišču - 18.15 Knjige in misli - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Aktualnosti - 20.50 24 ur - 21.05 Znanost - 21.50 Zgodbe za lahko noč

21.35 MINIATURE: J. Sibelius: VALSE TRIESTE in FINSKA
Na scensko glasbo Valse triste in simfonično sliko Finska (obe je zložil finski skladatelj Jan Sibelius) sta koreografa SGN Ljubljana Janez Mejač in Metoda Jerasova pripravila baletni predstavi za televizijsko izvedbo. Otožni valček bosta plesala Magda Vrhovčeva in Voljko Vidmar, v drugem delu pa bo nastopil baletni ansambel SGN Ljubljana.
21.50 TV DNEVNIK

16.50 TV dnevnik v madžarščini - 17.10 TV dnevnik - 17.25 Daljnogled - 17.55 Slavnostna akademija ob 100-letnici rojstva Radovana Dragovića - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna sredi - 22.30 TV dnevnik

18.30 STARE JAPONSKE PRAVLJICE
18.45 PREMAGOVANJE NEPO-TREBNEGA
Gledali bomo alpinistični film francoskega plezalca Marcela Ichaca, ki v svojem alpinističnem početju išče globlji smisel in dokazuje, da navidezno razspavanje moči in sposobnosti med plezanjem nikakor ni nesmiselno in nekoristno.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OČI KRITIKE
20.45 RETROSPEKTIVA SLOVENSKE DRAME - Tone Partjič: MAMA UMRLA, STOP
21.40 NA ZVEZI
22.10 TV DNEVNIK
16.45 Bosna: Zbrojevka (prenos košarkarske tekme) - 18.30 TV novice - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavna oddaja - 21.15 24 ur - 21.35 Zenska danes

18.30 STARE JAPONSKE PRAVLJICE
18.45 PREMAGOVANJE NEPO-TREBNEGA
Gledali bomo alpinistični film francoskega plezalca Marcela Ichaca, ki v svojem alpinističnem početju išče globlji smisel in dokazuje, da navidezno razspavanje moči in sposobnosti med plezanjem nikakor ni nesmiselno in nekoristno.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 OČI KRITIKE
20.45 RETROSPEKTIVA SLOVENSKE DRAME - Tone Partjič: MAMA UMRLA, STOP
21.40 NA ZVEZI
22.10 TV DNEVNIK
16.45 Bosna: Zbrojevka (prenos košarkarske tekme) - 18.30 TV novice - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavna oddaja - 21.15 24 ur - 21.35 Zenska danes

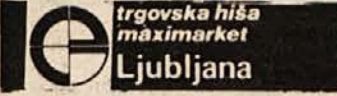
SREDA, 6. XII.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.25 Zapijmo pesem. 9.40 Aktualni problemi marksizma. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Tone Wagner: Spodbudni poskusi z zdravilnimi želišči v Zalcu). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Spomini in pisma (V. Katarjev: Modroočko). 18.05 Odskočna deska. 18.30 Koncert za besedo (Zima). 19.45 Minute z ansambлом Guentherja Schemmlerja. 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nočturno (J. Jovanović-Zmaj: Pesmi). 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 7. XII.

8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo (Fanteje in dekleta). 9.35 Tuja in domača zborovska glasba. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo! 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti (mag. Sonja Marolt: Rase gozdnega drevja). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Enajsta šola. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 Jezikovni pogovori (dr. Jože Toporišič). 18.05 Z opernih odrov. 19.45 Minute z ansambлом Jeana Jacquesa Perreyja. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer (Večer slovenskega mladega rodu). 21.40 Lepe melodije. 22.20 Srečanje s pihalnim kvintetom RTV Ljubljana. 23.05 Literarni nočturno (L. Malarba: Ko bi gosi imele krila). 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov. 0.05-4.30 Nočni program.

PETEK, 1. XII.

16.10 POROČILA
16.15 ZVERINICE IZ REZIJE: KAKO SE JE LISICA NAUČILA LETETI
16.35 KAKO JE MOJ OČE BIL V KONCENTRACIJSKEM Taborišču, 2. del
17.00 JUGOSLAVIJA: ROMUNIJA, prenos s svetovnega prvenstva v rokometu za ženske iz Gottwaldova (med odmorom OBZORNIK)

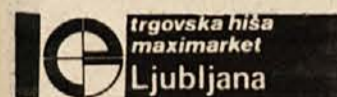

SOBOTA, 2. XII.

8.00 POROČILA
8.05 STARE JAPONSKE PRAVLJICE
8.20 ČAROBNA ŽOGA
8.35 Z BESEDO IN SLIKO: PRIŠEL JE PEVEC SLOVENSKE DEŽELE
8.55 VOJNE ZGODBE: ISLANDIJA
9.25 REKA, KI JE ZOPET ČISTA
10.15 IZBIRA ŠTUDIJA IN POKLIKA: SOCIOLOGIJA
10.45 M. Dombrowska: NOČI IN DNEVI
11.35 TRIMSKA TELEVIZIJA
12.05 POROČILA
12.55 BUDIČNOST: PARTIZAN, prenos nogometne tekme
15.35 POROČILA
15.40 OTOK SREBRNIH ČAPELJ, film
V sodelovanju čeških in vzhodnonemških filmskih delavcev so film z gornjim naslovom zrealizirali Jaromil Geschonneck, Guenter Naumann in

NEDELJA, 3. XII.

8.55 POROČILA
9.00 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: SREČANJE OKTETOV
9.30 625
9.50 D. Sušič: ODBORNIKI
10.30 ČEBELICA MAJA
10.55 SKRIVNOST PLETENEGA KOŠA
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 POROČILA
14.10 KAJ VEMO O...
14.35 OKROGLI SVET
14.50 POROČILA
14.55 DOSJE NAŠEGA ČASA: LETO 1957
Vojna v Alžiriji, aretacija sovjetskega vohuna Abela v ZDA, ustanovitev evropskega skupnega trga, Albert Camus dobitnik Nobelove nagrade - to se je najpomembnejšega zgodilo po svetu v tem letu, pri nas pa je bil prvi kongres delavskih svetov, začeli so z deli za prekop

PONEDELJEK, 4. XII.

9.00 TV V ŠOLI: Ritmika, V gozdu, Za prosti čas, Narava
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše
15.00 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev
17.10 POROČILA
17.15 VRTEC NA OBISKU: JESEN V DOLINI RIBNIKOV
17.35 KAJ VEMO O...
18.00 OBZORNIK
18.10 CESTA IN MI
Tokratna oddaja nosi podnaslov Promet v mavcu in je namenjena zlasti pionirjem, saj jih bo poučila o nevarnostih na cesti in o prometnih znakih.
18.20 SPEKTER: VISOK KRVNI TLAK

18.15 DOMAČI ANSAMBLI S PTUJSKEGA FESTIVALA
18.40 IZBIRA ŠTUDIJA IN POKLIKA: VOJAŠKI POKLIC, 1. del
Kot vsi poklici je tudi poklic vojaškega starešine potreben in časten; slednje še toliko bolj, saj starešine neposredno služijo domovini, jo varujejo. V prvem delu oddaje se bomo seznanili z delom poveljniških starešin JLA, prihodnjic pa bo na sporedu prikaz študija in dela tehniških starešin.
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 KAR BO, PA BO
Poleg številnih zabavnoglasbenih ansamblov in pevcev bomo tudi tokrat videli eno od basni Slavka Pregla, ki jo je napisal Branko Jurca, Tone Fornezzi-Tof je spet snemal s skrivito kamero, zanimiv pa bo tudi izveček iz filma Poletno gostovanje, v katerem nastopa sloviti Gene Kelly.
21.05 RAZGLEDI: DODAJAJMO ŽIVLJENJE LETOM

Vladimír Dlouchy. Zgodba se odvija ob koncu prve svetovne vojne v malem obmejnem mestu. Čas je nemiren, revolucionarne ideje spreminjajo stoletja negovano prusko miselnost, katere vrednote so pred razslom. Gre za pripoved o ubežnikih s fronte, ki se ob pomoči otrok skrivajo v močvirju, na otoku srebrnih čapelj. Osrednji junak je mlad dezerter, ki odkrije, da je bil tudi njegov oče neposlušen svojemu očetu polkovniku, saj ni hotel izpolniti brezsmiselnega ukaza.
17.00 PARTIZAN: BOSNA, prenos košarkarske tekme
18.35 OBZORNIK
18.45 MUPPET SHOW (gostuje Peter Sellers)
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 J. Mortimer: WILL SHAKES-

Donava-Tisa-Donava, umrl je narodni heroj, politik in kulturni delavec Moša Pijade, takratni predsednik zvezne skupščine.
15.25 ŠPORTNA POROČILA
15.30 MODA ZA VAS
15.40 EDVARD IN KAROLINA, film
Film z gornjim naslovom je francoska komedija o sončnih in senčnih plateg skupnega življenja mladega zakonskega para. On je reven pianist brez večjega uspeha, ona pa nečakinja silno bogatega podjetnika. Njen stric pripravi sprejem za izbrance, na klavir pa naj bi igral Edvard in tako morebiti le opozoril nase... Glavni vlogi igraata Daniel Gelin in Anne Vernon, film pa je 1951 posnel Jacques Becker.
17.15 JUGOSLAVIJA: NDR, prenos s svetovnega prvenstva v rokometu za ženske iz Gottwaldova
18.20 VESELA JESEN
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 A. Marodič: POTI IN STRANPOTI

Med povzročitelji boleznih srca in ožilja je visok krvni tlak, ki je že sam po sebi bolezen, na prvem mestu. Tokrat bomo videli, kako je nekemu švedskemu znanstveniku s pomočjo fotoaparata uspelo zasledovati vplive visokega krvnega tlaka na posamezne organe.
18.30 ŠOLA SMUČANJA
Plužni zavoj sicer ni posebno zanimiva oblika spusta, toda kdor ga obvlada, se lahko poda na skoraj vsako strmino. Oddaja bo predstavila tudi osnovni zavoj in široko vijuganje.
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 R. Bogdanovski: ALI TI NISEM REKEL?
Po scenariju Rusomira Bogdanovskega so skopski televiziji posneli dramo, ki govori o dogodkih po letu 1903, ko sta propadla ilindenska vstaja in kruševska republika. uporniki zoper Turke so sicer imeli nekaj uspeha, osvojili so mesta, osnovali kruševsko republiko, toda niso zdržali, Turki so se krvavo

maščevali in v tujino je zbežalo nekaj deset tisoč Makedoncev. Glavne vloge igrajo Peter Arsovski, Risto Šikov in Kole Angelovski, režiserske posle pa je vodil Stevo Crvenkovski.
21.40 KULTURNE DIAGONELE
22.00 TV DNEVNIK
17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Deček Skok - 18.00 Mali šlager - 18.15 Izobraževalna odaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Izkušnje - 21.00 Poročila - 21.10 Celovečerni film

Televiziji so pripravili dve oddaji o položaju starejših in starajočih se Slovencev. Drevi bodo prikazali položaj ostarelih kmetov na Kozjanskem in s tem posredno celotno problematiko tovrstnega življa pri nas. Kmetom je omogočeno starostno zavarovanje, spoznali pa bomo, kolikšno pomoč v starosti lahko nudi ta družba kmetom z nerazvitih področij.
21.50 TV DNEVNIK
22.05 BARETTA
22.55 POROČILA

16.10 KPK: Canottieri (prenos vaterpolskega srečanja) - 17.00 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Magnet - 18.15 V imenu ljudstva - 18.45 Zabavnoglasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 V ospredju - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Portreti: Jovan Soldatović - 21.50 Glasbena oddaja - 22.50 Cribbins

PEARE
20.50 MODA ZA VAS
21.00 POP, film
Združene države Amerike so za emigrante še zmeraj obljudjena dežela, da pa tamkaj le ni vse z rožami posuto, bo govoril tudi film, ki ga je 1969 posnel Arthur Hiller. Gre za pripoved o revščini v portoriškem getu New Yorka, kjer si oče na vse načine prizadeva, da bi otrokom zagotovil boljše življenje zunaj geta. Četudi je film po temeljni zasnovi drama, vsebuje tudi precej komičnih prvin. Igrajo Alan Arkin, Rita Moreno, Miguel Alejandro, Ruben Figuero in drugi.
22.50 POROČILA
22.55 625

15.55 Test - 16.10 KPK: Rote Erde (prenos vaterpolske tekme) - 17.00 Toby (mladinski film) - 17.50 Narodna glasba - 18.20 TV novice - 18.35 Apokalipsa živali - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Večer z Oliverjem Djurdjevičem - 21.00 24 ur - 21.10 Feljton: Zadnja pošta Zagreb - 21.40 Športna sobota

21.00 LEGENDA O PERASTU
Perast, mesto iz Boke Kotorske, si je slavo prislužilo na morju. Predniki zdajšnjih prebivalcev so bili odlični pomorščaki in so glas o bokejski mornarici poneli daleč naokoli. Arheološka izkopavanja so postregla z odkritji sledov Rimljanov, kasneje je bil Perast zbirališče hajdukov, dandanes pa je arhitektonsko živopisno mesto pravcata turistična Meka.
21.30 TV DNEVNIK
21.45 ŠPORTNI PREGLED

8.55 Poročila - 9.00 Oddaje za JLA - 12.00 Poročila - 15.15 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.00 Celovečerni film

22.00 TV DNEVNIK

17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Deček Skok - 18.00 Mali šlager - 18.15 Izobraževalna odaja - 18.45 Mladi za mlade - 19.19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Izkušnje - 21.00 Poročila - 21.10 Celovečerni film

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS RS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu; 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611. Nenarodenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek filim in prelom ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filimi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 30. novembra – Andrej Petek, 1. decembra – Marijan Sobota, 2. decembra – Blanka Nedelja, 3. decembra – Franc Ponedeljek, 4. decembra – Barbara Torek, 5. decembra – Stojan Sreda, 6. decembra – Miklavž Četrtek, 7. decembra – Urban

LUNINE MENE

7. decembra ob 1.34 uri – prvi krajec

KIZIO

BREŠTANICA: 2. in 3. 12. italijanski barvni film Zadnji dnevi Pompejev.

BREŽICE: 1. in 2. 12. francoski barvni film Divjak iz Pariza. 3. in 4.

12. ameriški barvni film Umri na drugem mestu. 5. in 6. 12. ameriški barvni film Abot in Kastelo iščeta Frankenstein.

KRŠKO: 2. in 3. 12. ameriški film Goldfinger. 6. 12. ameriški film Loganov pobeg. 7. 12. honkonški film Karate Johns.

MIRNA: 2. 12. film Kitajska četrt.

MOKRONOG: 2. 12. film Grizli.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 1. do 4. 12. ameriški barvni film Okrutne igre. OD 5. do 7. 12. hongkonški barvni film Veliki šef.

RIBNICA: 2. in 3. 12. angleški barvni film Leteči odred Scotland Yarda.

SEVNICA: 2. in 3. 12. ameriški film Potovanje prokletih. 6. in 7. 12. slovenski film Ko zorijo jagode.

TREBNJE: 2. in 3. 12. film Mi nismo angeli.

NOVO MESTO – KINO JLA: Od 2. do 5. 12. ameriški film Svakinja. 3. 12. matineja Zlomljena puščica.

RAZNO

SEM PREPROST kmečki fant, nekadilec, nealkoholik, star 30 let, z modernizirano kmetijo, ter želim spoznati sebi primerno pošteno dekle staro od 25 do 30 let. En otrok ni ovira. Ponudbe na upravo lista (4128/78).

ZAKONCA VZAMETA v najem bife ali gostilno v Ljubljani ali okolici, eventualno tudi izven Ljubljane. Ponudbe pošljite pod šifro „TAKOJ“.

OBVESTILA

VALILNICA v Cegelnici je že začela sprejemati naročila za sezono 1979. Interesente prosimo, da si pravočasno naročijo piščance. V prvi polovici januarja bodo že piščanci. Gizela Petelinkar, Cegelnica 20, tel. 23-384.

LTH SERVIS, ANTON VRŠCAJ, Črnomelj, Kolodvorska 56, tel. (068) 76-073. Cenjene stranke obveščam, da opravljamo servisne storitve v garancijski na zamrzovalnih skrinjah LTH, izven garancije tudi na vseh skrinjah, hladilnikih, hladilnicah in šankih.

SERVIS CTC, ANTON VRŠCAJ, Črnomelj, Kolodvorska 56, (068) 76-073. Popravljamo in montiramo vse vrste gorilnikov za centralno ogrevanje, strokovno nastavitve izkoristka ogrevanja z naj-sodobnejšimi instrumenti. Izvršimo kompletno montažo z oljno in elektroinstalacijo za gorilce.

PREKLICI

ANTON RUDMAN, Vrh pri Ljubnu št. 2, Novo mesto, prepovedujem vsako odlaganje hlodovine na moji parceli. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

JOŽE LINDIČ, Stara vas 4, Skopec, opozarjam Danico Kranjc in Mimi Meteljko in okolico iz Stare vasi, Skopec, da prenehajo z lažnimi govoricami. Če tega ne bodo upoštevali, jih bom sodno preganjal.

ANICA GAJSKI iz Male Doline 7 preklicujem žaljive besede, ki sem jih prenesla Marjetki Biščanič iz Ponikve 5 po neposrednem razgovoru z Antonom Lazanskim iz Laz št. 7.

ČESTITKE

NAŠI dragi mami CILKI SLADIČEVI želimo za god vse lepo, največ pa zdravja. Vsi njeni.

DRAGEMU sinu in bratu **ANDREJU BRADACU**, ki služi vojaški rok v Nišu, želimo vse najlepše za njegov god in kaj k nalu na svidenje. Mama, ate, sestre Jožica in Marinka z družino ter Cirila. Tomaž in Andrejka pa mu pošljata koš poljubčkov.

DRAGEMU stricu in botru **TONE TU OSTERMANU** iz Dolnjih Kamenc za 90. rojstni dan želimo, da bi bil še dolgo let med nami zdrav in vesel. Nečakinja Joža iz Bučne vasi in Iva iz Borovnice z družinama.

IZ NOVOMESKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 22. novembra so v novomeski porodnišnici rodile: Marjana Hudorovac iz Male Loke – Robija, Marija Šurla z Dolnje Težke vode – Matejo, Breda Baranašič z Mirne – Barbaro, Marija Abram s Senovega – Karmen, Milka Miljevič iz Zabe vasi – Zorana, Slavica Medved iz Spahičev – Renato, Silva Višček iz Šmarjete – Damjana, Slobodanka Starc iz Breza – Mitja, Ružica Grašak iz Črnomlja – Igorja, Višnja Roce iz Metlike – Igorja, Fanjka Lavriha iz Birčne vasi – Boštjana, Marija Pirnar iz Jelš – Ivana, Jožica Judež s Pristave – Brigito, Elka Bajc iz Andra – Mojco, Mihaela Cugelj iz Dolnjega Medvedjega sela – Marjano, Radislava Novakovič iz Otočca – Dejana, Cirila Škof s Kala – Mojco, Katica Markovič iz Dvorista – Lidijo, Nevenka Bojič iz Kanižarice – Dejana, Darinka Prijanovič iz Tribuč – Sašo, Ana Kambič iz Vavpce vasi – Boštjana, Mira Rebzej iz Dolnje Prekope – Martino, Ivanka Žunič iz Krivoglavice – Darjo, Viktorija Bohinc iz Dolšč – Aleksandra, Manica Pešič iz Krškega – Zorana, Branka Iljevski iz Črnomlja – Gorana, Angela Benkovič iz Kamanja – Berislava, Bernarda Zemljč iz Gornje Straže – Timoteja, Nada Kajtazovič iz Dolenjskih Toplic – dečka, Fani Štampfelj s Potovrha – dečka, Nevenka Klemenčič iz Dolnje Straže – dečka in Marica Petan z Broda – dečka. – ČESTITAMO!

NOVEMU MESTU POKAL

V nedeljo se je v Novem mestu končalo kegljaško prvenstvo Dolenjske v borbenih igrah. Za prvo mesto sta se potegovali vrsti iz Novega mesta in Metlike. Čeravno so Belokranjci še neizkušena ekipa, so dokazali, da so med najboljšimi na Dolenjskem. Končni vrstni red: 1. Novo mesto 1701, 2. Metlika 1698, 3. Celulozar (Krško) 1649, 4. Mercator (Trebnje) 1619, 5. Krka (Novo mesto) 1529, 6. Senovo 1332, 7. Brežice 751.

RENEANSANSA ČRNOMALJSKEGA ROKOMETA

V okviru črnomaljskega gimnazijskega šolskega športnega društva so ustanovili rokometno ekipo. Vodstvo ekipe je prevzela Vera Rožič, igralka nekdanje črnomaljske ženske rokometne vrste, ki je bila takrat najboljša v Sloveniji. Tudi moška ekipa, ki nastopa v republiški ligi, dosega lepe uspehe, kar kaže, da je zanimanje mladih za nekdanj najkvalitetnejši in najpopulárnejši šport v Črnomlju vedno večje.

VAJE V JELOVCU

Gasilci društev Sodražica, Žirarice, Zamostec in Zapotok so imeli v nedeljo, 19. novembra dopoldne, gasilske vaje v vasi Jelovec pri Sodražici. Organiziralo jih je gasilsko društvo Sodražica. Gasilske ekipe vseh društev so bile po pozivu hitro na določenih mestih in pripravljene za izvršitev nalog. Po vaji so analizirali njen potek in ugotovili, katere pomanjkljivosti bo potrebno odpraviti.

Udeležba na vaji, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki občinske Gasilske zveze, je bila dobra. Gasilci so se dogovorili, da bo vsako gasilsko društvo na območju Sodražice organiziralo po eno vajo za vsa gasilska društva tega okoliša.

malio glasi

SLUŽBO DOBI

MLAJŠO UPOKOJENKO, ki bi sprejela delo gospodinjstva v dopoldanskem času za 4 do 5 ur dnevno, vabimo, da se oglasi na telefon 22-077 od 18. do 20. ure vsak dan razen sobote in nedelje.

ISCEM varstvo na domu za fantka, starega 8 mesecev. Ostalo po dogovoru. Oglasite se, prosim, na naslov: Merhar, Ljubljanska 33, Kočevje.

KVALIFICIRANEGA mizarja sprejemam takoj. Osebnih dohodkov po dogovoru. Jože Smid, Begunjska 1, Lesce-Radovljica, tel. (064) 75-626.

STANOVANJA

V **NOVEM MESTU** iščem za umetniški atelje dva večja ali tri manjše prostore lahko tudi neopremljeno stanovanje. Ponudbe pod „TAKOJ“.

2.000 DIN NAGRADE dam tistemu, ki mi preskrbi večjo sobo v Brežicah ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (4095/78).

ISCEM garsonjero ali večjo sobo, lahko tudi opremljeno. Naslov v upravi lista (4096/78).

ODDAM opremljeno in ogrevano sobo. Naslov v upravi lista (4105/78).

ISCEM opremljeno enosobno stanovanje v Novem mestu. Dragutin Comagič, 36345 Jošanička Banja.

Motorna vozila

FORD TAUNUS 17 M, letnik 1963, prodam ali zamenjam za zastavo 750. Slavko Šribar, Kalce 17, 68270 Krško.

UGODNO prodam ali zamenjam traktor Massey Ferguson, tip FE (35 KM), za težjega, lahko z dvobraznim plugom ali brez njega. Generalno popravljeno, vse novo. Oglede možen vsak dan po 15. uri ali v nedeljo. Jože Zidar, Mali Kamen 24, 68281 Senovo.

PRODAM NSU PRINZA 1200 C, letnik 1972, v dobrem stanju. Slavko Habinc, Kremen 20, Krško.

PO ugodni ceni prodam austin 1300, letnik 1972, registriran do novembra 1979. Informacije na telefon 21-820 do 14. ure. Naslov v upravi lista (4090/78).

PRODAM R 10, letnik 1969, registriran do 6. 7. 79, po zelo ugodni ceni. Ivan Rojc, Zužemberk.

AUSTIN 1300, letnik 1971, ohranjen, prodam za 3 M ali zamenjam za zastavo 750. Telefon 71-262.

PRODAM opel kadet, letnik 1967, v dobrem stanju. Martin Rangus, Gradišče, n. h., Sentjernej.

POCENI prodam škodo, letnik 1970. Mirko Zupančič, Organja sela 42, Straža.

PRODAM avto Škoda, letnik 1969, v vrnem stanju, neregistriran, za 5.000 din. Janez Šega, Gornje Lanknice 5, Mokronog.

PRODAM PZ 125, letnik 1972, prevoženih 76.000 km. Šmihel 28, Novo mesto, ali po telefonu (068) 23-087 popoldan.

PRODAM traktor 30 KS Tomo Vinkovič, star eno leto. Franc Levčar, Cesta 2, Krško.

„KATRKO“ R-4, letnik 1976, prevoženih 32.000 km, prodam. Sila Matija, Rimska cesta 22, Trebnje. Informacije od 14. ure dalje.

PRODAM fiat 750 lux, letnik september 1976, prevoženih 18.500 km. Telefon 23-067.

PRODAM

PRODAM Zetor 2511. Oglede vsak dan. Franc Smolič, Stranje 1, Dobrič.

PRODAM

PRODAM po ugodni ceni malo rabljen 24-colski komat. Franc Pucelj, Grmovlje 18, Skopec.

PRODAM 2000 kg sena. Podražaj, Karlovška 5, Novo mesto.

OREHOVO spalnico (kompletno) in otroško posteljo, vse dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov: Jože Kregelj, Krško, Rozmanova 18, telefon (068) 71-381.

PRODAM plug za traktor Pasquali in kosilnico Figaro z obračalnikom. Slavko Habinc, Kremen 20, Krško.

PRODAM dva nova plašča Pirelli 700 x 20. Oglasite se! Dragica Bohorč, Bohoričeva, Krško.

PRODAM molzni stroj Wesfalija, motorno slamoreznicno, elektromotor 7,5 KS, 10 napajalnikov in domač jabolčnik. Žefran, Gotna vas 23 Novo mesto.

PRODAM nov črno-bel televizor in hladilnik Gorenje. Naslov v upravi lista (4092/78).

KUPIM

KUPIM visoke pancerce z zaponkami št. 43 in 38. Navedite ceno. Branko Kapušin, Krasinec 55, Gradac.

MODEL za ročno izdelavo betonskih votlakov kupim ali vzamem v najem. Telefon (068) 21-218.

ZA OBDELOVANJE manjšega vinograda kupim kmetijski stroj, s katerim bi oral, kosil in škropil trte. Naslov pošljite na oglasni odelek časopisa ali sporočite na telefon (061) 344-810, popoldne.

POSEST

UGODNO prodam 5,5 ha gozda (6 parcel) in preko 1 ha njiv (4 parcele) ob dobro urejeni cesti Semič-Pribišje, dostopni za vsa vozila. Odkup možen po parcelah. Naslov v upravi lista (4094/78).

HIŠO z vrtom v centru Krškega prodam. Primerna za obrtnike ali ureditev poslovnih prostorov. Informacije na telefon (068) 71-410.

VINOGRAD in zazidljivo parcelo v Semiču (Bela krajina) prodam. Velikost 11,58 a, dostop možen za vsa vozila. Naslov v upravi lista (4097/78).

VINOGRAD in zazidljivo parcelo v okolici Drašič (Bela krajina) prodam. Velikost 32 arov, dostop možen za vsa vozila. Naslov v upravi lista (4098/78).

UGODNO prodam ob stari cesti Ručetna-Nastoplja vas (Bela krajina) njivo, travnik, zelnik in gozd v velikosti 41,42 arov. Dostop možen z vsemi vozili. Naslov v upravi lista (4099/78).

V BELI KRAJINI (Suhor) prodam vinograd s starejšo zidnico. Informacije na naslov: Anton Škof, Dragomlja vas št. 25, Suhor pri Metliki, ali telefon 22-698 Novo mesto.

PRODAM dobro njivo (28 arov) za obdelovanje. Marija Presker, Dobova 78.

PRODAM zemljo (20 do 30 arov), primerno za vinograd in vikend. Sončna stran, dostop z vsakim vozilom, asfalt skoraj do parcele, voda in elektrika na parceli, telefonska linija v vasi. Vprašajte: Rostohar, Golek 2, Krško.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše drage mame, babice in prababice

JOŽEFE PLANKAR

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem, ki ste ji darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Posebno zahvalo vsemu medicinskemu osebju nevrološkega oddelka splošne bolnice v Novem mestu za nego in pomoč ter dr. Pahorjevi, ki ji je vedno stala ob strani. Hvala župniku za lepo opravljeni obred in Mimici Blažič za poslovljeni govor ter vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti.

Žalujoči: hčerke Ivanka, Slavka, Štefka, sin Vinko in vnuk Branko z družinami

OSMRTNICA

NEPRIČAKOVANO NAS JE V 77. LETU STAROSTI ZAPUSTIL
NAŠ NADVSE LJUBLJENI MOŽ, OČE IN STARI OČE

Alojz Ferkolj

posestnik iz Kronovega 22

K ZADNJEMU POČITKU SMO GA SPREMILI V SREDO,
22. NOVEMBRA 1978, NA POKOPALIŠČE V BELI CERKVI.

ZA NJIM ŽALUJEJO:
ŽENA IVANA, SINOVI SLAVKO, IVO, RUDI, FRANCI IN STANE Z DRUŽINAMI,
BRATJE TONE, JOŽE IN NACE TER DRUGO SORODSTVO

KRONOVO, PREDDVOR, LJUBLJANA, MOSKVA,
24. NOVEMBRA 1978

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je zapustil naš mož, oče in stari oče

MATIJA VUKŠINIČ

iz Gabrja 125

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, podarili vence in cvetje ter sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se kolektivu IMV Novo mesto in ZB NOV Gabrje za podarjene vence in izrečeno sožalje, župniku za opravljeni obred, pevcem ter tov. Ivanki Boltez za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu. Posebna zahvala družinam Matko in družini Franko za vsestransko pomoč.

Žalujoči: žena Nežka, hčerka Slavka z družino in drugo sorodstvo

V SPOMIN

1. decembra bo minilo žalostno leto, odkar si nas za vedno zapustil, naš dragi mož, oče, deda

JANKO POPOVIČ-MAJS

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov hladni grob.

Žalujoči: Vsi njegovi!

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dragega očeta

ALOJZA LEVIČARJA

z Gor. Prekope

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu poklonili cvetje, in vsem, ki so nam na kakršenkoli način nudili pomoč. Prav posebno hvala zdravniku iz Kostanjevice za dolgotrajno zdravljenje, sosedom za pomoč. Iskrena hvala Albini Tršinarjevi in Mariji Gričar. Hvala župniku iz Kostanjevice in nečaku duhovniku Francu Levičarju za opravljeni obred.

Žalujoči: hči Tilka z družino, brat in sestra z družinama

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je nenadoma za vedno zapustila naša pre-dobra mama, stara mama in sestra

MARIJA OKLEŠEN

z Gor. Kamenc

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali in v teh težkih trenutkih izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico pospremili k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujemo okrožnemu sodišču Novo mesto ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: sinova Jože in Tone, hčerki Mici in Pepca z družinami, brat France z ženo Ano, sestri Ančka-Brigita in Zalka z družino ter ostalo sorodstvo

OSMR TNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 54. letu starosti nenadoma zapustil naš sodelavec

IVAN BRADAČ

delavec v SOZD SAP-VIATOR, DO SAP-LJUBLJANA, TOZD „BREBUS“, Avtobusni promet Brežice.

Družbenopolitične organizacije TOZD „BREBUS“, Brežice

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi ljubljene žene, mame in sestre

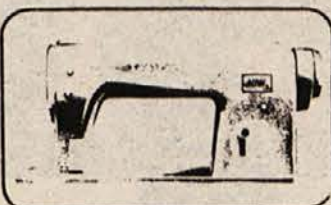
STANKE MORAVEC

roj. GOVEDNIK iz Svržakov št. 6

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, podarili cvetje in sočustvovali z nami. Še posebno se zahvaljujemo delovnim organizacijam Komet Metlika za vsestransko pomoč, MP Instalacija iz Ljubljane, Gimnaziji iz Črnomlja, vsem sosedom in tov. Jožetu Vukšiniču za poslovilne besede pred domačo hišo ter družini Kremesec. Hvala vsem, ki ste nam dokazali, da nismo edini, ki smo jo ljubili.

Žalujoči: mož Lojze, sin Slavko in hčerka Darja

POPRAVILA IN SERVISIRANJE

šivalnih strojev
vseh vrst in znamk
(šiviljskih in krojaških).

Za naročila se priporoča

JOŽE NOVAK
Dol. Težka voda 32
pri Stopičah

Svet delovne skupnosti upravnih in drugih organov SKUPŠČINE OBČINE KRŠKO

razpisuje
naslednja
prosta dela in naloge

1. REFERENTA ZA VOJAŠKE ZADEVE

POGOJI:

- višja izobrazba — pravna, upravna ali organizacijska smer,
- zaželena šola za rezervne oficirje,
- tri leta delovnih izkušenj,
- kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati pogoje, ki so določeni po odloku o delovnih mestih in dolžnostih, ki so posebnega pomena za ljudsko obrambo (Uradni list SRS, št. 6/77);

2. REFERENTA ZA SPLOŠNE ZADEVE

POGOJI:

- srednja šolska izobrazba — ekonomske ali upravno administrativne smeri,
- dve leti delovnih izkušenj.

Pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju zgoraj navedenih pogojev sprejema svet delovne skupnosti Skupščine občine Krško v roku 15 dni od objave razpisa. O izidu razpisa bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

SOZD SAP VIATOR DO Medkrajevni potniški promet SAP LJUBLJANA TOZD „BREBUS“ avtobusni promet BREŽICE

Izvršilni odbor TOZD „BREBUS“ avtobusni promet BREŽICE

objavlja
prosta dela in naloge

— VOZNIKA AVTOBUSA s stanovanjem v Brežicah ali bližnji okolici

POGOJ: končana šola za poklicne voznike in opravljen vozniški izpit E in D kategorije

— SPREVEDNIKA s stanovanjem v Brežicah ali bližnji okolici

POGOJ: končana osnovna šola in veselje do dela z ljudmi

— ČUVAJA — KURJAČA

POGOJ: osnovna šola in opravljen izpit za kurjača

Kandidati naj pošljejo pismene prijave v Kadrovsko-socialni oddelek DO Medkrajevni potniški promet SAP LJUBLJANA, Središka ul. 4.

Rok prijave je 15 dni po objavi. Poskusno delo traja 60 dni. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: 21. novembra: Franc Pirc, Jože Rozman, Stanko Tramte, Anton Fink, Danica Turk, Jože Kruh, Jože Mali, Stanko Blažič, Slavica Kastelic, Jože Jordan, Slavko Fink, člani Novolesa, Straža; Mirko Pirnar in Janez Primc, člana Novomontaže, Novo mesto; Martin Nemanič, Stefan Avsec in Jože Bizjak, Ludvik Vovko, Ivan Ambrožič in Ivan Šavorn, člani IMV Novo mesto; Marija Mohar, Marjana Ban, Dunja Oberč in Marija Primc, članice Laboda, Novo mesto; Marta Gasperšič, članica „Dolenjke“, Novo mesto; Terezija Moreti, članica „Krke“, tovarne zdravil, Novo mesto; Vinko Kobe, član osnovne šole, Stari trg ob Kolpi; Jože Kinčič, Jernej Klemenc in Niko Reba, člani Novoteksa, Novo mesto; Matjaž Mejač, član Ele, Novo mesto; Feliks Oreš, član osnovne šole, Stopiče.

23. novembra: Branča Kum, Milena Zupančič, Vida Vidic, Franc Murn, člani Novolesa, Straža; Ivan Radoš, Milena Žitnik, Marija Slak in Slavica Hrovat, člani Novoteksa, Novo mesto; Boris Šobar, Franc Hrovatič, Slavko Marenče, Rudi Bogataj, Anica Zore, Jožica Novak in Anica Lakše, člani Laboda, Novo mesto; Franc Zupančič, Mihael Zupan in Anton Pečavar, člani IMV Novo mesto; Mirsad Merdanović, član Novograda, Novo mesto; Anton Košle, član Pionirja, Novo mesto; Malči Novak, članica Ele, Novo mesto; Jože Šljakovec, član Iskre, Novo mesto; Cilka Pakar, Marija Rodič, Ivan Velikonja in Vinko Zupančič, člani „Krke“, tovarne zdravil, Novo mesto; Martin Skoliber, Franc Mravincec, Blanka Resman, Alojzija Muhič, Tatjana Kužnik, Andrej Lukšič, Nikola Borštnar, Irena Simončič, Suzana Gutman, Silva Gorjanc, Anica Novoselič, Marjeta Vide, Romana Kuhelj, Marta Hrastar, Anton Bertole, Marjan Rolih, Dušan Zofič, Irena Fišter, Albert Pavlič in Marko Štepan, člani gimnazije, Novo mesto; Ana Bartolj, gospodinja z Dolnje Težke vode; Milan Krist, član KZ Krka, Zalog; Milena Kumer, članica občinske skupščine, Novo mesto; Martin Peterle, član Strešnika, Novo mesto.

TRGOVSKO PODJETJE
Nnama
LJUBLJANA

TOZD VELEBLAGOVNICA
KOČEVJE

objavlja
naslednja prosta dela in opravila

OBRAČUNSKEGA REFERENTA V TOZD

POGOJ:

ustrezna srednja šola, tri leta prakse na podobnih delih in opravljenih, znanje strojepisja, poskusno delo dva meseca. Delo se združuje za nedoločen čas.

Pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi v kadrovsko socialno službo podjetja, Tomšičeva 2, Ljubljana.

DOLENJSKI VETERINARSKI ZAVOD

v ustanavljanju
Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA (direktorja zavoda)

Poleg pogojev po zakonu morajo kandidati izpolnjevati še pogoje:

- da imajo diplomu veterinarske fakultete,
- da imajo 15 let ustreznih delovnih izkušenj,
- da imajo organizacijske sposobnosti in
- da imajo moralno politične vrline

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe v 15 dneh po objavi na naslov:
Dolenjski veterinarski zavod Novo mesto, Cesta herojev 38
(Za razpisno komisijo.)

Tovarna celuloze in papirja „DJURO SALAJ“ Krško

— Delovna skupnost skupnih služb
— objavlja prosta dela oz. naloge

PRODAJALKE SUHE HRANE V PREHRAMBENEM OBRATU

Pogoji:

- poklicna šola trgovske ali gostinske smeri, lahko tudi nedokončana
- ustrezne delovne izkušnje 6 – 12 mesecev
- delo v dveh izmenah
- delo je za določen čas, za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu

Stanovanja ni.
Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpoznejše v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

IGM „SAVA“ KRŠKO

Komisija za delovna razmerja

vabi k sodelovanju

SODELAVCA za samostojno opravljanje kadrovskih, samoupravnih in splošnih zadev za določen čas — nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom.

Pogoji:

- višja ali srednja šola ustrezne smeri, večletne delovne izkušnje;
- poskusno delo traja 2 meseca.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov IGM „Sava“ Krško, Gasilska ul. 4.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

„Pomnik, preden odidemo“

Po prepričanju komunist, po dejanjih revolucionar, po ravnanju človek, tovariš. Eden redkih, ki nimajo časa zase. Ves čas v službi domovine, kateri je podredil tudi svojo osebno srečo. Socializem in samoupravljanje sta mu sveti besedi. In tak je že od nekdaj. Dosleden v prepričanju in dejanjih. Naš Bogdan Osolnik.

Kadar gre za dejanja, za skupno stvar, za boljši jutrišnji dan, ne zna reči: „Ne“. Tako že od slojevskih časov. V narodnoosvobodilni boj je šel s srcem. Po osvoboditvi je vsako dolžnost sprejel s podvojeno odgovornostjo. Naj je bil republiški ali zvezni funkcionar, poslanec ali delegat, poslanik Slovenije ali Jugoslavije, vselej je hotel vedeti, kaj o tej ali oni stvari mislijo drugi. Zlasti je rad prisluhnil preprostim ljudem.

V rodno Novo mesto se je rad vračal. Samo bolezen ali nujna službena zadržanost sta mu preprečili, da se kot poslanec ni udeleževal skupščinskih sej, prišel na slavje ali sprejel pokroviteljstvo. Novo mesto je nosil v srcu tudi, ko je letel čez Atlantik. Prek Dolenjskega lista mu je poslal vsaj kratek pozdrav. Zakaj prek domačega tednika? Zato, ker mu je bil ta list, kot je pred leti povedal med obiskom v uredništvu, verna odsljakava življenja in dela ljudi, iz katerih je izšel.

Zadnji dve leti prihaja iz Ljubljane, kjer si je ustvaril dom, pogosteje. Službeno predvsem kot predsednik odbora za zgraditev novega muzeja NOB in ljudske revolucije. Večino sej je vodil sam. Tejnalogi se je predal z dušo in telesom. Ni mu bilo lahko, če je slišal, da gradnja ne napreduje. „Zaradi borcev in aktivistov, ki so žrtvo-

vali življenja za to našo revolucijo, ne smemo odnehati,“ je večkrat dejal.

Sreča graditeljem ni obrnila hrbta. Kdo bi mogel biti tega bolj vesel kot Bogdan Osolnik! Beseda pa mu je nekolikantj drhtela, ko je na otvoritvi minulo soboto govoril zbrani množici borcev in drugih obiskovalcev: „Danes se uresničuje globoka dolgoletna želja partizanov, borcev in aktivistov iz Novega mesta in nekdanjega novomeškega okrožja, da bi preden odidemo – zapustili novim rodovom pomnik, ki bo za vedno ohranil pričevanje o deležu tega mesta in vse Dolenjske osvobodilnemu boju in ljudski revoluciji. Upamo, da bo ta zgradba postala hram, ki bo obiskovalcem, zlasti mladim, vedno znova verno in prepričljivo odkrival zgodovinsko resnico o velikem dogajanju, iz katerega so zrasli naša svoboda, neodvisnost in sedanji družbeni napredek. Hkrati bo ta muzej, posebno s spominsko avlo, nekakšno svetišče, kraj večnega spomina. 2901 ime tukaj vklesano v kovino, je pretresljiv dokument o trpljenju in žrtvah za svobodo.“

A ta muzej naj bi ne bil samo hram slavne preteklosti. Svoje poslanstvo naj opravlja predvsem s tem, da bo izročila in izkušnje preteklosti hranila in razvijala za sedanost in prihodnost. „Zgodovina ni potrebna mrtvim,“ pravi Osolnik, „ampak je učiteljica živih. Iz nje narod črpa izkušnje in duhovno moč za nove preizkušnje in dosežke. In kdo nam lahko zagotovi, da nove generacije ne čakajo morda še težje preizkušnje, kakor so bile te, skozi katere je šla naša med drugo svetovno vojno?“ To pa ni samo retorično vprašanje.

I. ZORAN

SLIKAR PRI DELU – Partizan Božidar Jakac pri slikanju Titovega portreta v Črnomlju, 26. aprila 1945.

RESTAVRIRANA SLIKA – Pod vodstvom prof. Mirka Šubica so poškodovano sliko, ki sedaj visi v Belokranjskem muzeju, poslali in restavrirali.

Jakčev Tito na padalski svili

V Belokranjskem muzeju v Metliki imajo Jakčev portret Tita, ki ga je mojster naslikal za nameravano proglasitev prve slovenske vlade 27. aprila 1945 v Črnomlju

V muzejski zbirki NOB Belokranjskega muzeja v Metliki – odprli so jo prejšnji teden v okviru proslave za občinski praznik – je tudi Titova slika, delo Božidarja Jakca. Mojster Jakac je Titov portret naslikal 26. aprila 1945 v Črnomlju, in to na padalsko svilo.

Vojna se je bližala koncu in politično vodstvo slovenskih partizanov se je odločilo, da bodo prvo slovensko vlado proglasili 27. aprila 1945 v Črnomlju. Dan pred nameravano proglasitvijo je partizan Božidar Jakac dobil nalogo, naj na 1,69 krat 1,33 metra velik kos padalske svile nariše portret maršala Tita. Slika naj bi visela v slovesno okrašeni dvorani nekdanjega črnomljskega Sokolskega doma, sedaj Kulturnega doma, v katerem s je med vojno zasedal tudi Slovenski narodnoosvobodilni svet.

da so proglasitev morali prestaviti. Politično vodstvo se je iz Bele krajine premaknilo na Primorsko in tako so prvo slovensko vlado proglasili, kot je znano, 5. maja 1945 v Ajdovščini.

Jakčev portret Tita je ostal v Črnomlju. Po vojni so ga imeli v tamkajšnji gimnaziji, kjer ga je opazil tudi Jože Dular, kasnejši ravnatelj metliškega Belokranjskega muzeja. Prosil je, da bi gimnazija sliko odstopila muzeju, vendar je niso hoteli dati, češ da nimajo druge Titove slike, da jo potrebujejo pri raznih proslavah. Obljubili pa so mu, da jo bo dobil kasneje.

V gimnaziji na to sliko očitno niso preveč pazili, in ko so Dularja obvestili, naj pride ponjo, jo je dobil krepko raztrgano in poškodovano. „Za nas je ta slika dragocen muzejski eksponat,“ pripoveduje ravnatelj Dular. „Raztrgane kose smo odnesli v Zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani, oziroma v njegovo restavratorsko delavnico, ki jo je takrat vodil slikar in restavrator prof. Mirko Šubica.“ Tam so sliko poslali in restavrirali. Da bi jo ojačili, so jo na zadnji strani podložili s platnom in sliko s klejem prilepili na podlago.

SREČNA V KROGU SVOJIH DRAGIH – Zlatoporočnica Franciška in Lojze Vintar s Klanca pri Boštanju sta kljub težkemu življenju vesela dočakala ta lepi jubilej. (Foto: Železnik)

Držalo že prvo srečanje

Med zlatoporočenci Vintarjeva s Klanca pri Boštanju

Drugo soboto v novembru sta se vpisala v knjigo zlatoporočencev v sevniški poročni dvorani tudi Franciška in Lojze Vintar s Klanca.

Kot je običajno ob takih slavnostnih prilikah, ni manjkalo srečnih svatov. Dobrodušna Franciška ob tej slavnostni priliki ni pozabila povedati, da se je ljubezen vnela na prvi pogled. „Kaj, da bi hodila skupaj? Predaleč sva si bila narazen. Jaz sem po rodu iz Škofljice,“ je bil odgovor. Vseeno je držalo nadvse zgleđno in bo tudi posej za primer vsem mlajšim.

V njunem dolgem življenju ni manjkalo hudih preizkušenj. V zakonu se je rodilo enajst otrok. Med

vojno so bili izseljeni v Nemčijo. „Tja smo šli z osmimi otroki, vrnilo pa se jih je le šest,“ je povedala jubilarntka. Poleg tega so po osvoboditvi še pogoreli. Kakorkoli je že bilo, vendar so vsi držali skupaj.

A. Z.

POŽAR NA NOVEM HOTELU

Delavca ljubljanske Termike sta varila na pokriti strehi novega hotela v Čateških Toplicah aluminijasto kupolo za svetlobno okno. Pod varjeno kupolo in ostrejšem je bil položen tervol, prekrit s polivinilasto folijo. Zaradi varjenja so se vneli smrekovi nosilci. Reševalci so začeli ogenj takoj polivati z vodo, vendar hladni voda pod aluminijasto ploščo ni pronicala. Zato so morali odtrgati več kot 131 kvadratnih metrov pločevine, ki ne bo več uporabna. Škode je za več kot 80.000 din.

NOV STROJ ZA LIČKANJE

V strojni skupnosti iz Dečnega sela je precej članov, toda za nakup novega stroja za ličkanje so se odločili le štirje. Stroj so uvozili iz Zvezne republike Nemčije, stal pa je 8.600 dinarjev. Stroj bo kmetom olajšal delo pri ličkanju koruze.

ZDENKA PRIBOŽIČ

VAŽNO JE, DA JE POCENI – Pa smo res taki. Da je le dinar ceneje, pa nam ni žal izgubljenega časa, prerivanja, suvanja, klinjanja in vsega, kar spremlja razprodaje. Tako je bilo ves petek pred Krimovo trgovino v Novem mestu, kjer so njihovi trgovci zadnji dan trdo delali. O pomerjanju in ogledovanju blaga ni bilo govora, saj ti je kupljen kos kaj hitro izginil iz rok. Važno je, da je poceni, pa če bomo kupljeno stvar kdaj potrebovali ali ne. (Foto: Janez Pavlin)

HIŠA STRAHOV – Tako rekoč v samem središču Novega mesta se nagiba v zadnje dneve svojega življenja stari Seidlov mlin. Če je bilo pred leti še mogoče misliti na drago preureditev prostorov, pa je letos drago postalo še toliko dražje. Z ob razkroja je pošteno načel zidovje in ostrejšje mlina. Edini prebivalci so glodalci, plevel in občasni grafiti, katerih modrost in opolzlost je ostala na okrušenem ometu. (Foto: M. Markelj)

Izorani puški

Plug potegnil na dan „spominek“ na vojno

Te lepe poznojesenske dneve je Jože Hočevar iz Regerče vasi pri Novem mestu prioral nanašaden „sad“. Iz globoke brazde je plug traktorja povlekel na dan ostanka dveh pušk. Zob časa je lesene dele že povsem uničil, cev in mehanizem za proženje pa je močno načela rja. Puški sta najverjetneje ostanek iz zadnje vojne.

„Spominjam se, da so naši kmetje po kapitulaciji Italije pobirali odvrženo italijansko orožje in ga skrili na podih ter zakopali v zemljo, da bi ga prihajajoči Nemci ne zasegli. Morda je kdo zakopal puški tudi na moji njivi,“ je ob najdbi dejal Jože Hočevar. „To je že drugi predmet iz zadnje vojne, ki sem ga našel na svoji njivi. Pred leti sem iz zemlje potegnil vojaško denarnico. V nji so bili še dokumenti, vendar že povsem nečitljivi.“

Ker sta obe najdeni puški brez zaklepov, sta bili verjetno tako tudi odvrženi. Kdor je puški zakopal, najbrž ni vedel, da sta brez tega važnega dela neuporabni.

Jože Hočevar z ostankom ene od pušk. (Foto: MiM)

SAMOTNA SMRT V ZUBLJIH

Matevž Zupanc, rojen leta 1899, je živel sam v hišici v Pečicah pri Brežicah. Kaj ža je mnila 6 krat 4 metre. Do ostrejša je bila zidana, krita pa s slamo. Stala je na samotnem kraju, elektrike nikoli ni videla, Zupanc si je svetil s svečami. Tako je bilo menda tudi 20. novembra, ko je samotar prižgal svečo ob kavču in legel. Ostalo je pogorišče in nekaj kosti.

A. B.

OB LETU SE SPET LEPO VIDIMO

Natanko sem izračunal. Spat gremo še toliko in tolikokrat, pa bodo prišli: tovariš iz samoupravne interesne kulturne skupnosti, tovariš iz samoupravne telesnokulturne skupnosti, tovarišica iz samoupravne interesne skupnosti socialnega skrbstva pa tovarišica iz samoupravne interesne skupnosti za izobraževanje pa tovariš iz samoupravne interesne zdravstvene skupnosti in še vrsta tovarišic in tovarišev, delegatov najrazličnejših samoupravnih interesnih skupnosti. S seboj bodo prinesli pakete papirjev in predsedujoči bo rekel:

„Tovarišice in tovariši! Pred vami so predstavniki samoupravnih interesnih

skupnosti. Na kratko vam bodo razložili programe posameznih skupnosti za prihajajoče 1979. leto. Ker je čas dragocen in ga je zelo malo na razpolago, bodo v svojih izvajanjih na moč kratki. Ob koncu pa boste lahko, tovarišice in tovariši, zastavljali vprašanja.“

In predstavniki bodo govorili, razlagali načrte, prispevne stopnje, jadikovali, da je denarja premalo, da tako ne gre več naprej, povedali bodo, kaj vse so postorili s fičniki, ki so bili na razpolago, bruhali bodo želje, neuresničljive, ker je bruto osebnega dohodka malo, saj je občina majhna kot lešnik. Tako jih bo govorilo deset, dvanajst, morda celo

petnajst, če bo zunaj deževalo in ne bo drugih opravil v mestu, na polju, okrog vikenada, v vinogradu. Po sobanah za sestanke bodo letele besede, številke, rasle bodo nove ambulante, socialne podpore se bodo dvigale, gasilski domovi se bodo spreminjali v kulturne, po osnovnih šolah bodo stare zemljevide zamenjali globusi, v otroške vrtce bodo pričeli hoditi malčki, za katere sprejem imajo starši že pet let vložene prošnje, telovadnicam se bodo dograjevali tuši, asfaltna igrišča pa bo imela domala vsaka delovna organizacija pet centimetrov pred nosom.

Neposredniki pa bodo odprthi ust poslušali razlago

svojih programov, se pravi načrtov, ki bodo izpolnjeni z denarjem od prispevkov iz njihovih bruto osebnih dohodkov. In Šivalnikova bo rekla Strojnikovi:

„Pa se res ne spominjam, da bi kdaj mi, neposredniki, sestavljali te programe. Ali pa sem manjkala?“

„Drugo bo držalo,“ ji bo odgovorila Strojnikova, pogledala bo na uro, in ker bodo na vrsti vprašanja, bo rekla: „In kdaj se bomo spet tako lepo srečali?“

„Če nam bo zdravje služilo, prihodnje leto, ko bodo prišli tovarišice in tovariši razlagat plane samoupravnih interesnih skupnosti za 1980. leto,“ ji bo odvrnil predsedujoči in bo zaključil izčrpani dnevni red.

TONI GAŠPERIČ